

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Gniewkowo

*DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH I
PRZEZNACZONYCH DO REWITALIZACJI*

Niniejszy dokument sporządzono zgodnie z zasadą partnerstwa i partycypacji w ścisłym porozumieniu i przy współpracy z samorządem gminnym i przedstawicielami społeczności lokalnej.

Zamawiający:

Gmina Gniewkowo
ul. 17 Stycznia 11,
88-140 Gniewkowo

Wykonawca:

EU-CONSULT Sp. z o.o.
Ul. Wały Piastowskie 1
80-855 Gdańsk

Gdańsk, 2016

Spis treści

1. Wprowadzenie – cel, założenia i zakres opracowania	3
1.1. Wstęp.....	3
1.2. Zakres badania.....	3
2. Powiązanie z dokumentami strategicznymi na poziomie gminy, powiatu, województwa i kraju.....	5
3. Diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy	13
3.1. Przestrzeń i środowisko	13
3.2. Sfera społeczna.....	21
3.3. Sfera gospodarcza	25
3.4. Infrastruktura techniczna.....	32
3.5. Infrastruktura społeczna	39
4. Wyniki przeprowadzonych badań.....	47
4.1. Wyniki badania ankietowego.....	47
4.2. Sprawozdania z konsultacji.....	57
5. Analiza SWOT	60
6. Identyfikacja obszarów kryzysowych	66
6.1. Metodologia opracowania analizy	66
6.2. Obszary wiejskie	68
6.3. Tereny miejskie	80
6.4. Podsumowanie: obszary zdegradowane	83
6.5. Podsumowanie: obszary rewitalizacji	92
7. Charakterystyka obszarów rewitalizacji.....	99
8. Spis rysunków, tabel i wykresów.....	108

1. Wprowadzenie – cel, założenia i zakres opracowania

1.1. Wstęp

Program Rewitalizacji Gminy Gniewkowo będzie stanowił wieloletni program działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, a także będzie narzędziem planowania, koordynowania i integrowania różnych aktywności w ramach rewitalizacji.

1.2. Zakres badania

Zakres badania obejmuje (zgodnie z Opisem Przedmiotu Zamówienia):

1. Opracowanie i przekazanie Zamawiającemu diagnozy Gminy Gniewkowo służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Usługa kompleksowa, w szczególności wraz z etapem partycypacji społecznej oraz wykonaniem stosownej mapy.
2. Opracowanie i przekazanie Zamawiającemu Programu Rewitalizacji dla Gminy Gniewkowo. Usługa kompleksowa, w szczególności wraz z etapem partycypacji społecznej oraz etapem opiniowania projektu programu rewitalizacji przez stosowne podmioty i jego uchwalenia.
3. Opracowanie i przekazanie Zamawiającemu projektu zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Usługa kompleksowa, w szczególności wraz z etapem partycypacji społecznej.

Przedmiot zamówienia wykonany zostanie w zgodności z obowiązującymi przepisami, w szczególności z przepisami ustawy z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777), zwanej w dalszej części ustawą, oraz wytycznymi zawartymi w dokumentach programowych i wytycznymi dla prowadzenia procesu rewitalizacji oraz zasadami opracowywania i procedowania programów rewitalizacji, w szczególności:

1. Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020,
2. Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020;

3. Szczegółowym Opisem Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020,
4. Innymi dostępnymi dokumentami, wytycznymi oraz opracowaniami związanymi z tematyką zamówienia.

2. Powiązanie z dokumentami strategicznymi na poziomie gminy, powiatu, województwa i kraju

Niniejszy dokument pt. „PROGRAM REWITALIZACJI GMINY GNIEWKOWO” jest spójny z ustaleniami dokumentów strategicznych opracowanych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym.

Powiązanie z Programu Rewitalizacji Gminy Gniewkowo z dokumentami krajowymi:

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju –Obszar Konkurencyjności i innowacyjności gospodarki: Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna:

- Cel 3 – Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki; Kapitał Ludzki;
- Cel 6 – Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”; Obszar Równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski: Rozwój regionalny;
- Cel 8 – Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych; Obszar Efektywności i sprawności państwa: Kapitał społeczny;
- Cel 11 – Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju (ŚSRK) – Strategia Rozwoju Kraju 2020

- Cel główny: Wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności.
- Cele rozwojowe:
 - wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb aktywności obywatela.
 - rozwój kapitału ludzkiego.

- wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna

- Cel 1: Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych. Obszar strategiczny: Sprawne i efektywne państwo
- Cel 3: Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek: rozwój kapitału społecznego. Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka
- Cel 4: Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie

- Cel główny: Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.
- Cel 2 Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).

Powiązanie z Programu Rewitalizacji Gminy Gniewkowo z dokumentami regionalnymi:

Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020

- *Oś priorytetowa 1:* wzmocnienie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu
 - Cel tematyczny 1: wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji,
 - Cel tematyczny 3: wzmacnianie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR),
- *Oś priorytetowa 2:* cyfrowy region

- Cel tematyczny 2: zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK,
- *Oś priorytetowa 3: efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w regionie*
 - Cel tematyczny 4: wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach;
- *Oś priorytetowa 4: region przyjazny środowisku*
 - Cel tematyczny 5: promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem
 - Cel tematyczny 6: zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami
- *Oś priorytetowa 5: spójność wewnętrzna i dostępność zewnętrzna regionu*
 - Cel tematyczny 7: Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej;
- *Oś priorytetowa 5: solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry*
 - Cel tematyczny 9: Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją
 - Cel tematyczny 10: Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie;
- *Oś priorytetowa 7: rozwój lokalny kierowany przez społeczność*
 - Cel tematyczny 9: Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem
- *Oś priorytetowa 8: aktywni na rynku pracy*
 - Cel tematyczny 8: Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników
- *Oś priorytetowa 9: solidarne społeczeństwo*
 - Cel tematyczny 9: Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem
- *Oś priorytetowa 10: innowacyjna edukacja*
 - Cel tematyczny 1: Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie
- *Oś priorytetowa 11: rozwój lokalny kierowany przez społeczność*
 - Cel tematyczny 9: Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem
- *Oś priorytetowa 12: pomoc techniczna*

- Cel szczegółowy: utrzymanie niezbędnych zasobów ludzkich oraz zapewnienie warunków sprzyjających skutecznemu wykonywaniu obowiązków związanych z realizacją programu.

Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+

Misja rozwoju województwa: „Kujawsko-pomorskie – człowiek, rodzina, społeczeństwo”.

Priorytety rozwoju:

- *Konkurencyjna gospodarka* – dążenie do unowocześnienia gospodarki, skutkującego znacznym zwiększeniem liczby miejsc pracy na terenie województwa; wykorzystanie do celów aktywizacji gospodarczej potencjałów endogenicznych, czyli atutów, w zakresie których pozycja i rola województwa w gospodarce krajowej mogą być ponadprzeciętnie wysokie, a szansa odniesienia sukcesu gospodarczego jest bardzo duża.
- *Modernizacja przestrzeni wsi i miast* – dążenie do znacznego przyśpieszenia rozwoju obszarów wiejskich oraz aktywizacji społeczno-gospodarczej miast przy uwzględnieniu ich pozycji w sieci osadniczej i dostosowaniu potencjału do oczekiwań stawianych przed nimi w zakresie stymulowania rozwoju regionu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego;
- *Silna metropolia* – potrzeba rozwoju ośrodków stołecznych w zakresie usług wyższego rzędu oraz katalizowania rozwoju gospodarczego podkreślają wszystkie dokumenty strategiczne szczebla krajowego;
- *Nowoczesne społeczeństwo* – niezbędna jest zarówno zmiana mentalności społeczeństwa, rozumianego jako obywatele, ale także podmioty, tj. jednostki publiczne, przedsiębiorcy i organizacje pozarządowe oraz wyrobienie właściwych postaw, w tym otwartość na zmianę przyzwyczajeń w działaniach i sposobach funkcjonowania podmiotów, jak też rozwój infrastruktury służącej rozwojowi społecznemu (przede wszystkim umożliwiający realizację zadań edukacyjnych, rozbudzanie aktywności oraz ochronę zdrowia na właściwym poziomie).

Strategia Rozwoju Powiatu Inowrocławskiego do 2020 r.

Misja rozwoju Powiatu: prorozwojowy, otwarty na gospodarkę i atrakcyjny dla inwestorów; uwzględniający potencjał ludzki i kapitał społeczny oraz wspierający aktywność mieszkańców; wykorzystujący bogate dziedzictwo historyczne, kulturowe i przyrodnicze Kujaw do wykreowania wizerunku Powiatu.

- *Priorytet I: ZDROWE, AKTYWNE I SOLIDARNE SPOŁECZEŃSTWO ORAZ EFEKTYWNE USŁUGI*; realizowany poprzez cele strategiczne m.in.: poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców powiatu poprzez zwiększenie dostępności i rodzajów świadczonych usług oraz zapewnienie wysokiej jakości usług medycznych dostosowanych do obecnych i prognozowanych trendów demograficznych i epidemiologicznych;
- *Priorytet II: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ, SPÓJNOŚĆ WEWNĘTRZNA I DOSTĘPNOŚĆ ZEWNĘTRZNA*; realizowany poprzez cele strategiczne m.in.: zapewnienie dostępności komunikacyjnej oraz spójnej, funkcjonalnej i efektywnej sieci dróg na obszarze powiatu;
- *Priorytet III: TOŻSAMOŚĆ I DZIEDZICTWO*; realizowany poprzez cele strategiczne m.in.: zachowanie i promocja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego powiatu;
- *Priorytet IV: KONKURENCYJNA OTWARTA NA WYZWANIA GOSPODARKA*; realizowany poprzez cele strategiczne m.in.: wzrost zatrudnienia i aktywizacja zawodowa mieszkańców powiatu.

Strategia ORSG Powiatu Inowrocławskiego

- Cel strategiczny 2 Wzmocnienie rozwoju społecznego i integracji
- Cel strategiczny 5 Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz promocja walorów przyrodniczych obszaru

Powiązanie z Programu Rewitalizacji Gminy Gniewkowo z dokumentami lokalnymi:

Strategia Rozwoju Gminy Gniewkowo

Wizja: Gmina Gniewkowo - gminą z dobrze rozwiniętą infrastrukturą społeczną, techniczną i turystyczną – atrakcyjna dla mieszkańców i przyjazna inwestorom zgodnie z mottem „przez historię do rozwoju i nowoczesności”.

Misja: Zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców, poprzez rozwój społeczny, gospodarczy, rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej przy uwzględnieniu równowagi środowiska przyrodniczego i kulturowego.

- Cel strategiczny 1 Zapewnienie wysokiej jakości usług publicznych świadczonych przez Gminę,
- Cel strategiczny 2 Poprawa jakości życia na obszarze Gminy,
- Cel strategiczny 3 Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Gminy,
- Cel strategiczny 4 Budowa kapitału ludzkiego i aktywizacja zawodowa mieszkańców Gminy oraz aktywizacja terenów wiejskich,
- Cel strategiczny 5 Wzmacnianie potencjału gospodarczego Gminy

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gniewkowo

Głównym celem rozwoju Gminy jest: zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców, poprzez rozwój społeczny (w tym zapewnienie prawidłowego funkcjonowania usług publicznych), gospodarczy (w tym wprowadzanie nowych funkcji, tworzenie nowych miejsc pracy, rozwój przedsiębiorczości i wzrost efektywności rolnictwa), rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, przy uwzględnieniu równowagi wobec środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Realizacji celu głównego służy realizacja następujących celów szczegółowych:

1. Cele dotyczące sfery społeczno-gospodarczej, np.: zwiększenie potencjału społeczno-gospodarczego miasta Gniewkowo jako siedziby gminy, wspieranie rozwoju wielofunkcyjnego, w tym wprowadzania dodatkowych funkcji pozarolniczych na obszary dotychczas rolnicze oraz poprzez zwiększenie atrakcyjności turystyczno-wypoczynkowej gminy i promocję jej walorów przyrodniczo-krajobrazowych, tworzenie warunków dla pozyskania inwestorów tworzących nowe miejsca pracy;
2. Cele dotyczące zagadnień ładu przestrzennego i ochrony przyrody oraz środowiska kulturowego, np.: zapewnienie ładu przestrzennego poprzez: estetyzację zabudowy, dążenie do koncentracji zabudowy i zaludnienia oraz ograniczania ich rozproszenia, dostosowanie rozwoju gospodarczego do uwarunkowań przyrodniczych, ograniczanie przekształceń krajobrazu przy wprowadzaniu obiektów wielkokubaturowych lub stanowiących dominanty

wysokościowe, ochrona istniejących zasobów środowiska, poprawa stanu środowiska ochrona wartości zasobów dziedzictwa kulturowego oraz stworzenie programu ochrony dóbr kultury.

3. Cele dotyczące zagadnień infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, np.: bezwzględna poprawa stanu dróg gminnych; modernizacja i rozbudowa układu dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych, w tym realizacja niezbędnych obwodnic i obejść miejscowości, zapewnienie bezpieczeństwa ruchu i mieszkańców w strefie przebiegu drogi krajowej nr 15, w tym realizacja obwodnicy miasta; realizacja systemu wodno-kanalizacyjnego zgodnie z koncepcją docelowego rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej w gminie; poprawa funkcjonowania transportu publicznego na terenie gminy, w tym stworzenie ogólnodostępnych połączeń z Bydgoszczą i Toruniem.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Gniewkowo na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021

Głównymi celami strategicznymi są:

1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno-ściekowej dla zapewnienia lepszej ochrony środowiska oraz poprawy warunków życia mieszkańców.
2. Zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przywracanie do stanu właściwego składników przyrody.
3. Ograniczenie przekształceń ziemi w wyniku procesów naturalnych oraz antropogenicznych.
4. Zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej oraz ochrona przed powodzią.
5. Utrzymanie standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów gazów i odorów.
6. Zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska.
7. Ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznym.
8. Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych.

9. Upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej.

10. Minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko i zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego i biologicznego.

11. Rozwój systemu gospodarki odpadami komunalnymi.

3. Diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy

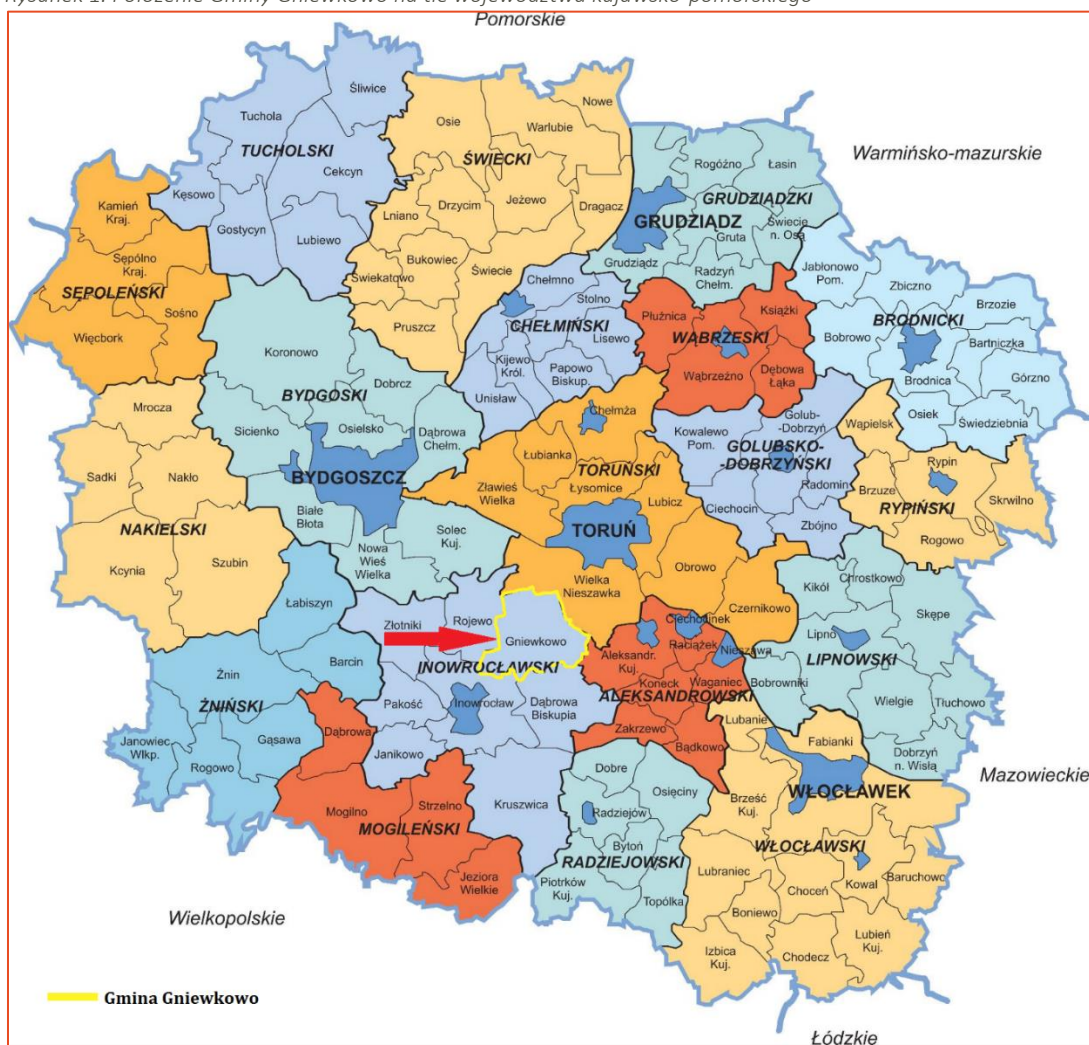
3.1. Przestrzeń i środowisko

POŁOŻENIE I STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA GMINY

Położenie geograficzne

Gniewkowo jest Gminą miejsko-wiejską, zlokalizowaną w południowej części województwa kujawsko-pomorskiego, na północno-wschodnich obrzeżach powiatu inowrocławskiego, leżącą na granicy historycznych Kujaw i Wielkopolski [Rysunek 1]. Powierzchnia niniejszej jednostki administracyjnej liczy 17 972 ha (180 km²), z czego 5,11% zajmuje teren Miasta Gniewkowa i 94,89% teren wiejski. Pod względem zajmowanej powierzchni, Gmina ta zajmuje 21 pozycję wśród 144 gmin województwa kujawsko-pomorskiego.

Rysunek 1. Położenie Gminy Gniewkowo na tle województwa kujawsko-pomorskiego

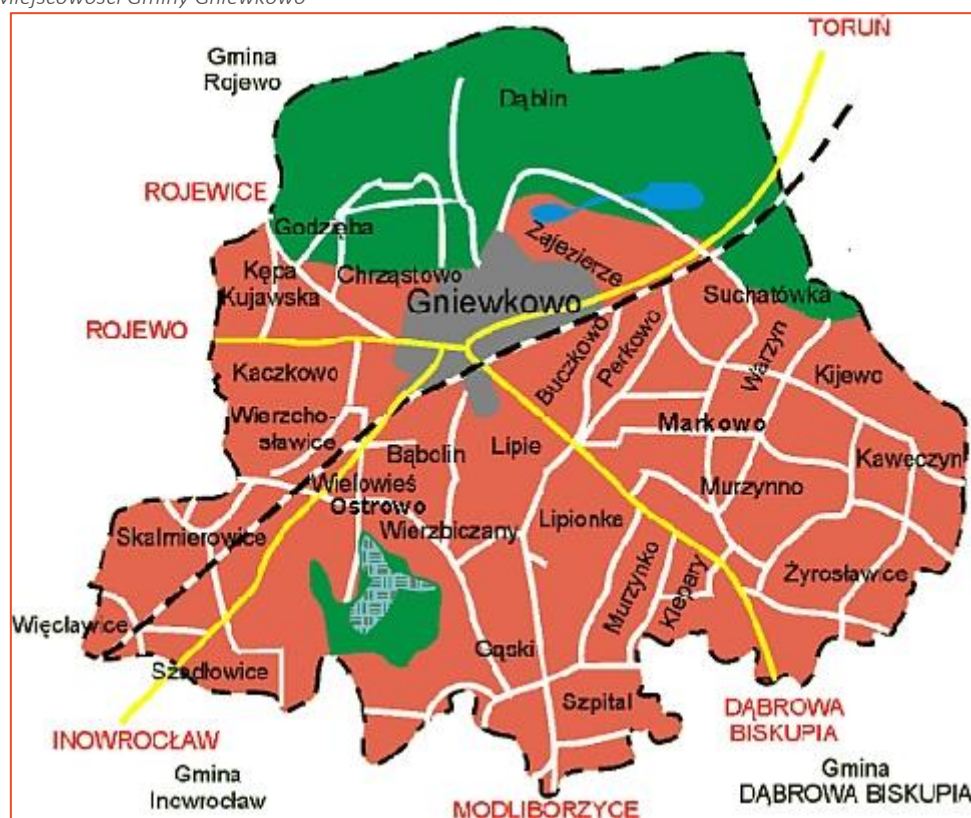

Źródło: <http://www.coi.kujawsko-pomorskie.pl/zasoby/Image/Infografiki/Regionpodziaadm.jpg>

Głównym ośrodkiem jednostki miejsko-miejskiej jest miejscowość Gniewkowo, które stanowi siedzibę władz samorządowych. Ponadto, Gniewkowo pełni rolę wielofunkcyjnego ośrodka administracyjno-usługowego i mieszkaniowego. Położone jest niemal centralnie w stosunku do obszaru gminy. Umożliwia to łatwość komunikowania się ze wszystkimi sołectwami.

W skład Gminy Gniewkowo wchodzi [Rysunek 2] Miasto Gniewkowo, 22 sołectw (Bąbolin, Branno, Buczkowo, Chrzastowo, Dąblin, Gąski, Godzięba, Kaczkowo, Kawęczyn, Kępa Kujawska, Kijewo, Klepary, Lipie, Markowo, Murzynko, Murzynno, Ostrowo, Perkowo, Skalmierowice, Suchatówka, Szadłowice, Szpital, Warzyn, Wielowieś, Wierzbiczany, Wierzchosławice, Więclawice, Zajezerze, Żyrośławice) oraz 6 miejscowości (Branno, Buczkowo, Chrzastkowo, Dąblin, Kępa Kujawska, Warzyn).

Rysunek 2. Miejscowości Gminy Gniewkowo

Omawiany obszar miejsko-wiejski sąsiaduje z:

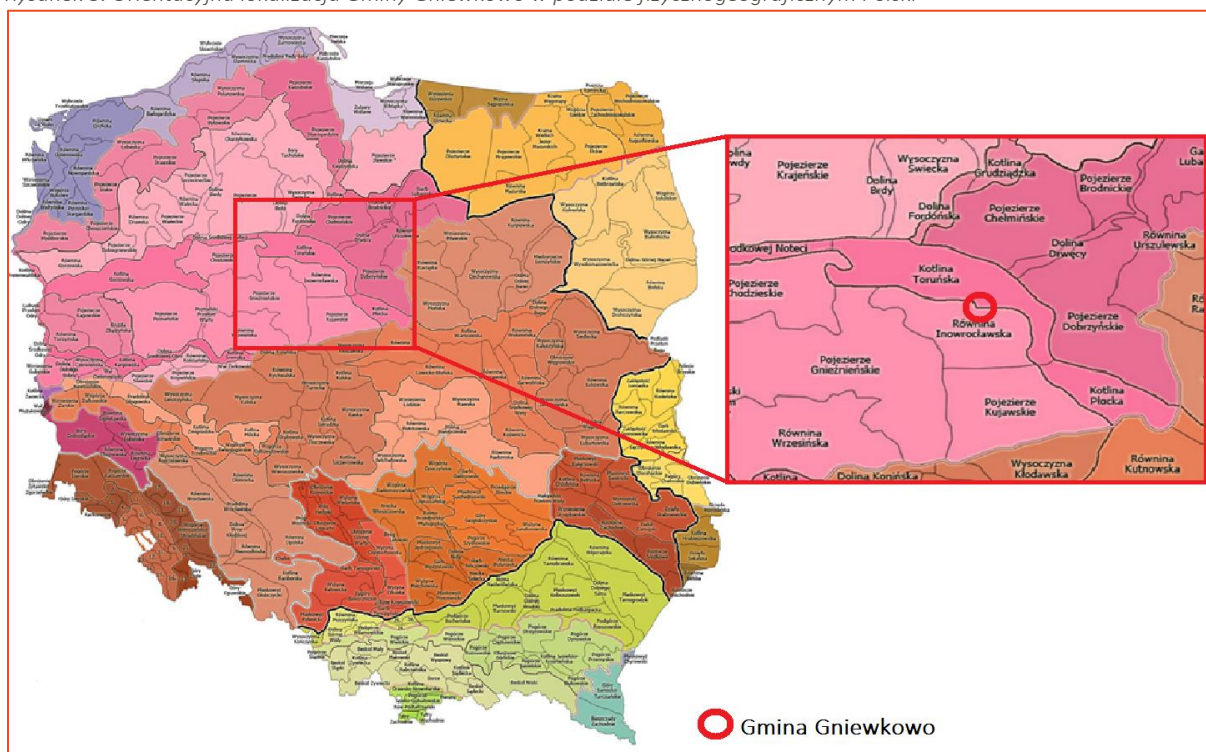
- od zachodu z gminą Rojewo,
- od północy z gminą Wielka Nieszawka (powiat toruński),
- od wschodu z gminą Aleksandrów Kujawski (powiat aleksandrowski),
- od południa z gminą Dąbrowa Biskupia,

➤ od południowego zachodu z gminą Inowrocław.

Miasto Gniewkowo położone jest w odległości około 55 km od Bydgoszczy (siedziby Wojewody) i około 25 km od Torunia (siedziby Marszałka i władz samorządowych województwa), a także około 15 km od Inowrocławia (siedziby powiatu). Pod względem odległości do jednych z ważniejszych aglomeracji Polski, Gmina położona jest 128 km od Poznania, 195 km od Gdańska i 215 km od Warszawy.

Pod względem podziału fizycznogeograficznego Polski¹, Gmina Gniewkowo położona jest na dwóch zasadniczo różniących się obszarach [Rysunek 3]. Południowa jej część należy do podprowincji Pojezierzy Południowobałtyckich, makroregionu Pojezierza Wielkopolskiego, mezoregionu Równiny Inowrocławskiej. Natomiast północna część jednostki miejsko-wiejskiej należy do podprowincji Pojezierzy Południowobałtyckich, makroregionu Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej, mezoregionu Kotliny Toruńskiej.

Rysunek 3. Orientacyjna lokalizacja Gminy Gniewkowo w podziale fizycznogeograficznym Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/7/7c/Physico-Geographical_Regionalization_of_Poland.png/220px-Physico-Geographical_Regionalization_of_Poland.png

Około 90% powierzchni Gminy (południowa jej część) wchodzi w skład mezoregionu Równiny Inowrocławskiej. Jedynie północne krańce niniejszej jednostki wchodzą w skład mezoregionu Kotliny Toruńskiej. Granica pomiędzy dwoma mezoregionami, przebiegająca na terenie

¹ Jerzy Kondracki, Geografia regionalna Polski, Wydawnictwo PWN.

analizowanej Gminy, stanowi równocześnie granicę pomiędzy dwoma makroregionami: Pojezierza Wielkopolskiego i Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej.

Charakterystyka rzeźby terenu²

Bezpośrednim efektem położenia w strefie dwóch jednostek fizycznogeograficznych (część północna w strefie pradoliny, a znacznie większa część południowa w strefie wysoczyzny w pasie pojezierzy) jest wyraźny dwupodział warunków geologicznych i geomorfologicznych.

Część północna Gminy charakteryzuje się największym zróżnicowaniem wysokości bezwzględnych i stosunkowo dużymi wysokościami względnymi oraz spadkami terenu. Skrajnie północna część gminy leży na wysokości nieco poniżej 70 m n.p.m. (jest to najniższej położona część Gminy). Kulminacje wydm przekraczają 90, a nawet 100 m n.p.m., dosyć powszechnie spotyka się spadki rzędu 20-30 m na odcinku 500-750 m.

Część południowa Gminy charakteryzuje się stosunkowo małym zróżnicowaniem rzeźby. Krajobraz jest wybitnie równinny - zdecydowana większość tej części jednostki leży na wysokości 80-90 m n.p.m.

W części wschodniej, w okolicach Żyroławic, Kijewa i Markowa, sporadycznie występują wyniesienia o wysokości bezwzględnej około 95 m n.p.m. jednak, kulminacja terenu Gminy znajduje się na południe od Suchatówki (prawie 105 m n.p.m.). Jest to pagór morenowy o dużej wysokości względnej - stanowiący wyraźną dominantę wysokościową, zwłaszcza na tle równiny rozciągającej się na południe i na wschód.

Ze względu na dość urozmaiconą rzeźbę terenu Gminy, w jej obrębie wykształciły się różnego rodzaju gleby. Większość obszaru omawianej jednostki budują gliny morenowe i piaski gliniaste. Na tych osadach wytworzyły się gleby brunatne i czarnoziemne, które obecnie zajmują przeważającą część Równiny Inowrocławskiej. Z kolei, w północnej części Gminy, gdzie zgromadzone są piaski wodnolodowcowe, wytworzyły się gleby bielicoziemne. W większości stanowią one tereny zalesione. Stosunkowo małe powierzchnie zajmują grunty pochodzenia organicznego. Wśród nich dominują gleby mułowotorfowe, przy bardzo małym udziale gleb murszowo-mineralnych i murszowatych.

² Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gniewkowo (Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XIX/124/2012 Rady Miejskiej w Gniewkowie z dnia 30 maja 2012 r.)

Gmina Gniewkowo położona jest na obszarze jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 45 o powierzchni 1 375,7 km². Do JCWPd 45 należą zlewnie Tążyny i Zielonej Strugi. Wody podziemne stanowią główne źródło zaopatrzenia w wodę pitną dla społeczeństwa, dlatego są one stale pod szczególną ochroną. Monitoring wód podziemnych przede wszystkim kontroluje dynamikę antropogenicznych przemian wód podziemnych.

Pod względem hydrograficznym powierzchnia Gminy Gniewkowo stanowi część zlewni rzeki Wisły, tylko najdalej położone południowo-zachodnie tereny jednostki należą do rzeki Odry. Północna i zachodnia część omawianego obszaru przynależy do zlewni Zielonej Strugi, zwanej Zielonką, a południowa i wschodnia w zlewni Tążyny, Kanału Parchańskiego.

Ponadto, obszar Gminy odwadniany jest przez szereg cieków i rowów. Najdłuższymi ciekami wodnymi na terenie Gminy Gniewkowo są (w nawiasie podana długość cieku na terenie Gminy): Kanał Gniewkowski (22,5 km), Kanał Jurancicki (3,1 km), Kanał Parchański (4,7 km).

Struktura funkcjonalno-przestrzenna

Pod względem struktury przestrzennej północna część omawianej jednostki miejsko-wiejskiej jest zalesiona. Jest to fragment zwartego i rozległego kompleksu Puszczy Bydgoskiej. Natomiast jej południowa i centralna część mają zdecydowanie przemysłowo-rolniczy charakter. Gmina cechuje się dobrymi warunkami rozwoju rolnictwa oraz obecnością zakładów wytwórczych, z których największe (zajmujące się przetwórstwem rolno-spożywczym) zlokalizowane są w Gniewkowie i Wierzchosławicach

Miasto Gniewkowo, położone w centralnej części analizowanej jednostki, otoczone jest wiejską siecią osadniczą. Teren wiejski Gminy jest mocno rozdrobniony. Wśród wszystkich miejscowości najwięcej jest wsi małych i bardzo małych. Do dużych wsi zaliczają się: Wierzchosławice, Wielowieś, Suchatówka, Wierzbiczano, Szadłowice, Gąski i Lipie. W tych siedmiu jednostkach wiejskich, skupiona jest łącznie połowa mieszkańców obszaru pozamiejskiego. Ze względu na zbyt małe powierzchnie pozostałych wsi, nie mają one potencjału do tego, aby rozwijała się w nich jakakolwiek gospodarka usługowa.

Biorąc pod uwagę powyższe, należy uznać, iż istniejąca sieć osadnicza Gminy Gniewkowo uwarunkowana jest w sposób niesprzyjający jej dalszemu rozwojowi. Istniejące uwarunkowania funkcjonalno-przestrzenne Gminy Gniewkowo są trwałe i praktycznie

niezmienne z pozycji polityki przedmiotowej jednostki. Na tak niekorzystną sytuację przede wszystkim wpływa:

- duża liczba wsi, a więc konieczność rozwoju rozległych sieci infrastrukturalnych, zwłaszcza jeśli uwzględni się dużą powierzchnię i kształt gmin,
- mała liczba wsi dużych, które w naturalny sposób sprzyjają rozwojowi gospodarczemu,
- duża liczba wsi małych, słabo wyposażonych w usługi,
- występowanie zagrożenia dla rozwoju demograficznego, szczególnie w małych wsiach.

Co więcej, dalszy rozwój Gminy będzie zależeć przede wszystkim od sytuacji ekonomicznej rolnictwa oraz związku (współpracy) z Inowrocławiem i Toruniem. Ze względu na dość bliskie położenie analizowanego obszaru miejsko-wiejskiego w stosunku do tych miast, część mieszkańców Gminy jest ekonomicznie związana z działalnościami pozarolniczymi w nich prowadzonymi, co wiąże się z dojazdami do pracy.

DZIEDZICTWO KULTUROWE I ZABYTKI

Początki osadnictwa Gminy i Miasta Gniewkowo datuje się na lata 1200-400 p.n.e. Pierwszą formą osadniczą stanowił najprawdopodobniej drewniany gród. Następnie, w wyniku podziału Księstwa Inowrocławskiego gród zaczął się rozrastać, przyjmując w 1268 r. prawa miejskie.

Dalsze dzieje Gniewkowa obfitują w liczne wydarzenia, które wpłynęły na dzisiejszy obraz Miasta, jak i całej Gminy. Śladów po zdarzeniach historycznych dowodzą wykopaliska archeologiczne prowadzone na terenie miejskim w latach 80. XX wieku.

Położenie, układ urbanistyczny, a także wiele zabytkowych obiektów (mieszkalnych, zespołów parkowo-pałacowych, sakralnych i użyteczności publicznej) tworzą wyjątkowy, niepowtarzalny krajobraz przyrodniczo-kulturowy.

Krajobraz dziedzictwa kulturowego Gminy Gniewkowo to przede wszystkim obiekty o cennych walorach historycznych. Na jej obszarze znajdują się łącznie 93 obiekty, które wpisane są do ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Wśród nich najwięcej jest domów

mieszkalnych - 55 (w tym 53 w Mieście Gniewkowo), zespołów pałacowych i dworskich - 13, kościołów – 5, synagoga, obiektów użyteczności publicznej - 5³.

Obiekty zabytkowe nieruchome, wpisane do rejestru zabytków⁴:

➤ *Gniewkowo:*

- murowany jednonawowy gotycki kościół parafialny p.w. św. Mikołaja i Konstancji,
- kościół ewangelicko-unijny, ob. Parafialny p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa,
- cmentarz rzymsko-katolicki parafii p.w. św. Mikołaja,
- Ratusz (ul. Dworcowa 17),
- dom z oficyną (ul. Dworcowa 1),
- dom (ul. Rynek 14),

➤ *Kaczkowo:* założenie dworsko-parkowe, w tym: dwór, park, magazyn zbożowy,

➤ *Kawęczyn:* założenie pałacowo-parkowe, w tym: pałac, park, magazyn zbożowy, gorzelnia,

➤ *Lipie:* założenie dworsko-parkowe, w tym wieża, park, zabudowania gospodarcze, dom zarządcy, dom ogrodnika

➤ *Markowo:* założenie dworsko-parkowe, w tym: dwór, park z aleją lipową, cmentarz rodowy w parku, budynki gospodarcze,

➤ *Szadłowice:* kościół parafialny p.w. św. Bartłomieja,

➤ *Warzyn:* założenie dworsko-parkowe, w tym: dwór, park, ogrodzenie parkowe z bramą,

➤ *Wierzbiczany:* założenie dworsko-parkowe,

➤ *Wierzchosławice:* założenie dworsko-parkowe,

➤ *Więctawice:* założenie dworsko-parkowe.

³ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gniewkowo (Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XIX/124/2012 Rady Miejskiej w Gniewkowie z dnia 30 maja 2012 r.)

⁴ Narodowy Instytut Dziedzictwa, Rejestr zabytków nieruchomych (stan na 31 marca 2016 r.),

STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW

Powierzchnia Gminy Gniewkowo wynosi 17 972 ha, co stanowi 14,67% powierzchni powiatu inowrocławskiego. Strukturę użytkowania gruntów jednostki stanowi w głównej mierze krajobraz rolniczy. Stąd też, największą część terenu Gminy zajmują użytki rolne (11 861 ha; 66%), w skład których wchodzi grunty orne, sady oraz łąki i pastwiska. Następną grupę, pod względem udziału w powierzchni Gminy, stanowią grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione. Przypada na nie 4 777 ha, tj. 26,6% powierzchni obszaru omawianej jednostki. Natomiast, grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują niecałe 4% (675 ha). Najmniejszy odsetek stanowią użytki ekologiczne i grunty pod wodami (każde po 0,5%). Szczegółowe dane, włącznie z podziałem wyżej wymienionych struktur, zawiera poniższa Tabela 1.

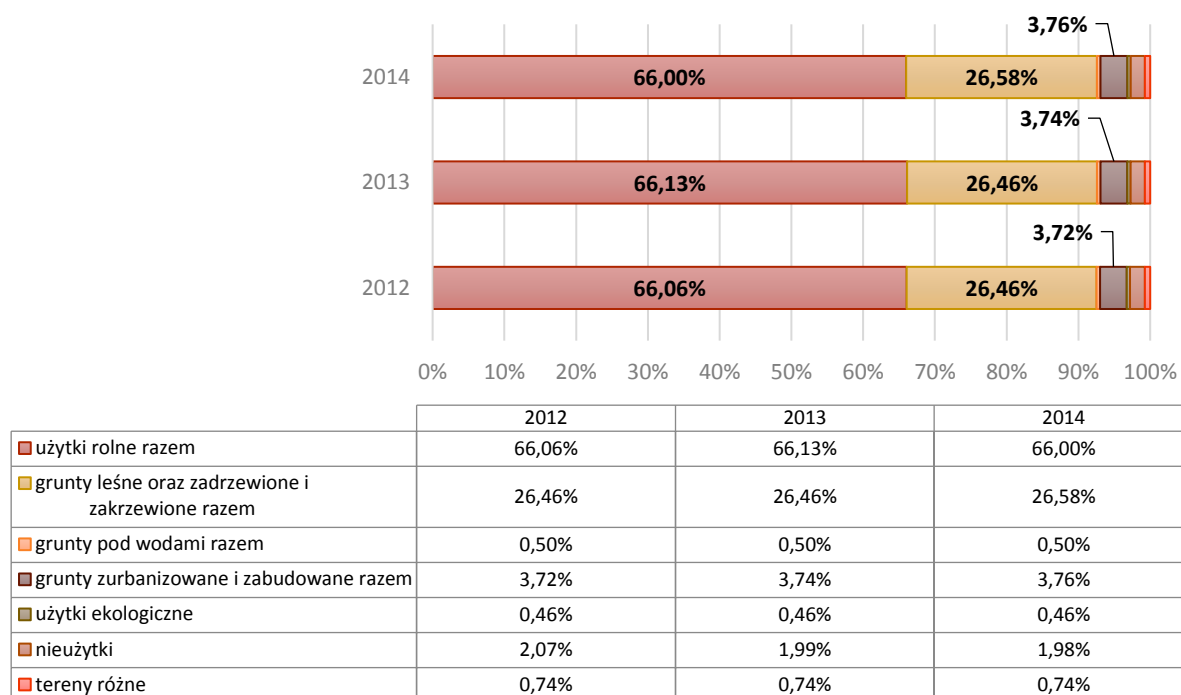
Tabela 1. Struktura użytkowania gruntów na terenie Gminy Gniewkowo

Wyszczególnienie powierzchni	Powierzchnia [ha]	Udział w powierzchni gminy [%]
Użytki rolne razem, w tym m.in.:	11861	66
– grunty orne	10619	
– sady	64	
– łąki i pastwiska trwałe	839	
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem, w tym m.in.:	4777	26,6
– lasy	4718	
– grunty zadrzewione i zakrzewione	59	
Grunty pod wodami razem	89	0,5
Grunty zabudowane i zurbanizowane razem, w tym m.in.:	675	3,8
– tereny mieszkaniowe	146	
– tereny przemysłowe	47	
Użytki ekologiczne	82	0,5
Nieużytki	355	2
Tereny różne	133	0,7
OGÓŁEM	17972	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Powierzchnia Gminy w ostatnich latach nie zmieniała się, za to niewielkim przekształceniom uległa struktura użytkowania terenu. Szczegóły zmian struktury użytkowania terenów omawianej jednostki miejsko-wiejskiej przedstawiają poniższe dane [Wykres 1].

Wykres 1. Zmiany struktury użytkowania terenów Gminy Gniewkowo w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

3.2. Sfera społeczna

STRUKTURA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA GMINY

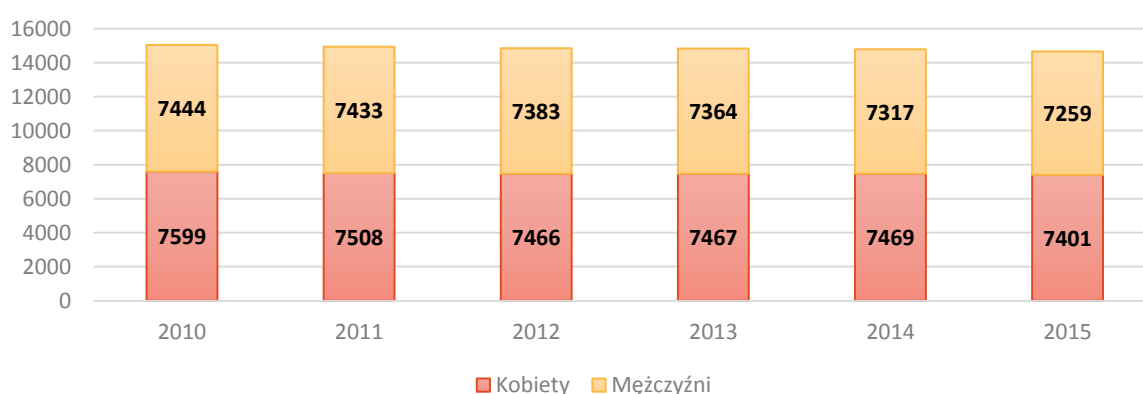
Strukturę demograficzną Gminy Gniewkowo [Wykres 2] na koniec roku 2015 tworzyła społeczność w liczbie 14 660 osób. Kobiety stanowiły niewiele powyżej połowy liczby ludności (7 401; 50,48%), mężczyźni liczyli natomiast 7 259 (49,52%). W prezentowanym okresie odnotowany został spadek liczby ludności wynoszący 2,55% (kobiety – 2,61%; mężczyźni – 2,49%). Współczynnik feminizacji w roku 2015 kształtował się na poziomie 102, co oznacza, że na 100 mężczyzn przypadały 102 kobiety. Biorąc powyższe pod uwagę, w latach 2010-2015, struktura ludności pod względem płci była prawie równomierna. Ogólna gęstość zaludnienia Gminy Gniewkowo w roku 2015 wynosiła 82 osoby/km²; na terenie miejskim 793 osoby/km² i wiejskim 44 osoby/km².

Mieszkańcy Gminy Gniewkowo w 2014 roku zawarli 88 małżeństw, co odpowiadało 5,9 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Było to o 1,0 więcej od wartości dla województwa

kujawsko-pomorskiego. W tym samym czasie odnotowano 2,0 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. Dodatkowo, z dostępnych danych GUS⁵ wiadomo, że:

- 28,8% ludności gminnej było stanu wolnego,
- 56,6% osób żyło w związku małżeńskim,
- 4,6% mieszkańców było po rozwodzie,
- 9,2% osób stanowiły wdowy/wdowcy,
- 0,7% osób stan cywilny nieustalony.

Wykres 2. Liczba ludności Gminy Gniewkowo w latach 2010-2015

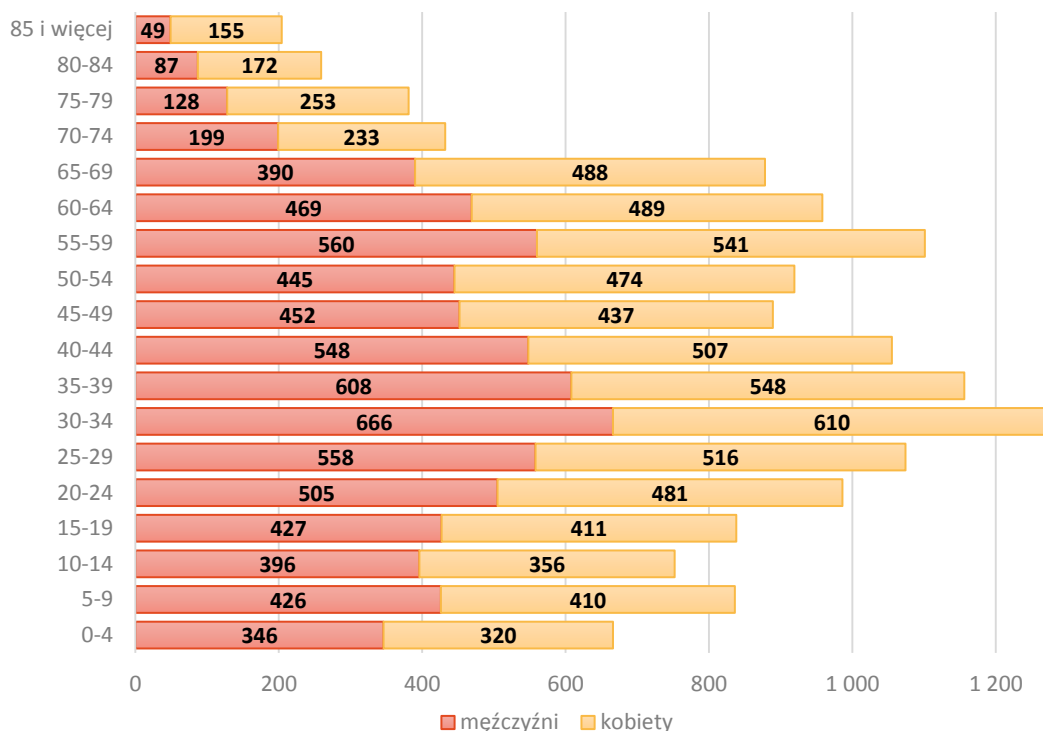

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Poniższy wykres przedstawia piramidę wiekową Gminy Gniewkowo [Wykres 3]. Z jej analizy wynika, że w poszczególnych przedziałach wiekowych rozkład płci kształtował się w odmienny sposób. Kobiety stanowiły przewagę w przedziale wiekowym 45-54 i powyżej 60 roku życia, natomiast mężczyźni w wieku 55-59 i poniżej 40 roku życia. Największa dysproporcja zauważalna jest w przedziale wiekowym 75-79, gdzie kobiet było o prawie 50% więcej niż mężczyzn. Z kolei największa przewaga mężczyzn nad kobietami wystąpiła w 35-39 roku życia, tj. o 16,1%.

⁵ Opracowano na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego 2011

Wykres 3. Piramida wieku mieszkańców Gminy Gniewkowo w 2015

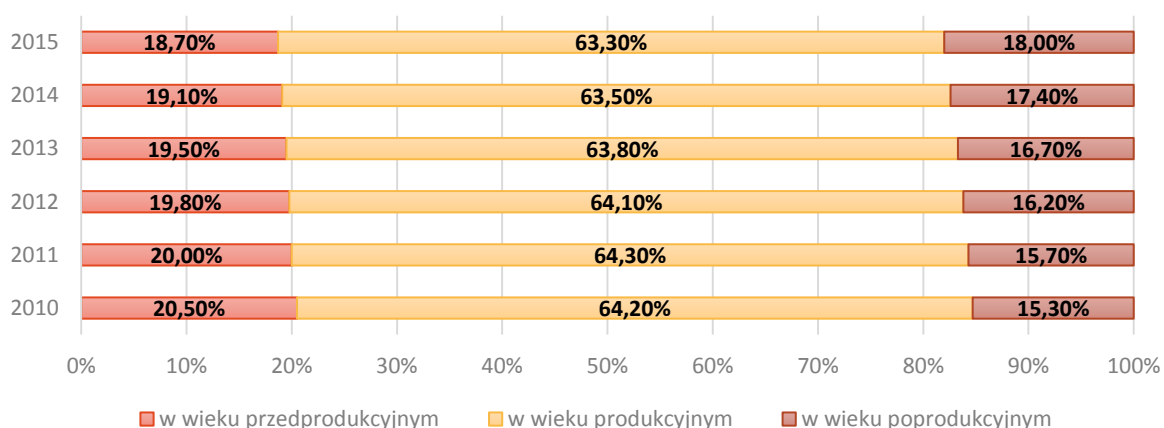

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Struktura wielkości według ekonomicznych grup odznaczała się niekorzystną tendencją [Wykres 4]. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym na przestrzeni lat 2010 – 2015 zmniejszył się o 1,8 punktów procentowych, a w wieku produkcyjnym o 0,9 p.p. W tym samym okresie wzrósł udział osób w wieku poprodukcyjnym o 2,7 p.p. Wskaźniki obciążenia demograficznego w 2015 r. wśród mieszkańców Gminy kształtowały się w następujący sposób:

- w wieku przedprodukcyjnym znajdowało się 18,7% ludności Gminy;
- w wieku produkcyjnym znajdowało się 63,3% ludności Gminy;
- w wieku poprodukcyjnym znajdowało się 18,0% ludności Gminy;

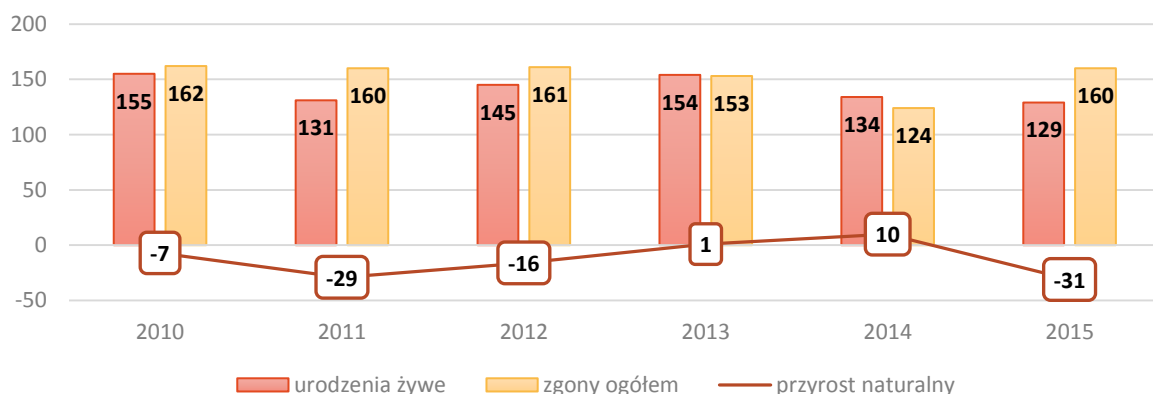
Wykres 4. Udział osób wg ekonomicznych grup wieku w stosunku ogólnej liczby ludności w Gminie Gniewkowo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W latach 2010-2015 przyrost naturalny średnio utrzymywał się na poziomie ujemnym (-12). Oznacza to, że w prezentowanym okresie liczba urodzeń żywych była niższa niż zgonów. W roku 2015 na 1000 ludności odnotowano 8,8 urodzeń żywych oraz 10,86 zgonów. Przy takim stanie demograficznym przyrost naturalny na 1000 ludności wskazał na wartość minus 2,1. Szczegółowy rozkład przyrostu naturalnego wśród społeczeństwa wykazują dane na Wykres 5.

Wykres 5. Przyrost naturalny na terenie Gminy Gniewkowo w latach 2010-2015

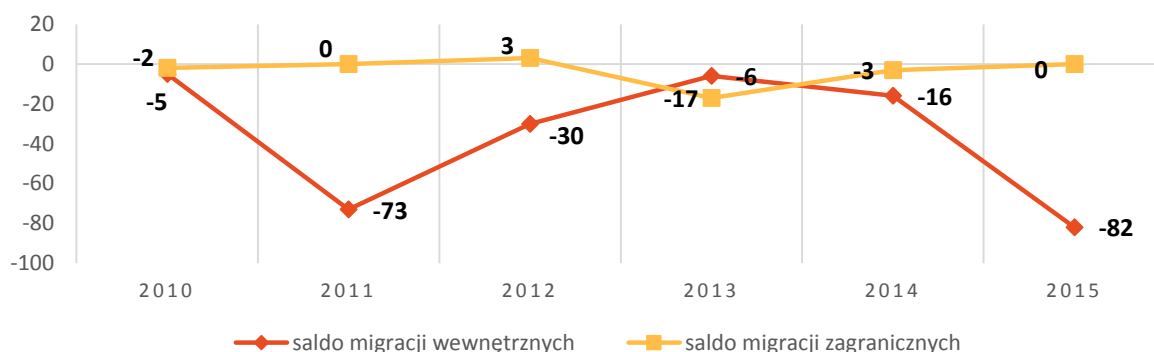

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na sytuację demograficzną jednostki miejsko-miejskiej w latach 2010-2015, miały także wpływ migracje społeczeństwa [Wykres 6]. W przeciągu pięciu lat saldo migracji wewnętrznych w Gminie Gniewkowo przybierało bardzo odmienne wartości, a co więcej były to tylko wartości ujemne. Największe różnice dla tego wskaźnika odnotowano między rokiem 2010 a 2011 (o 68) oraz między rokiem 2014 i 2015 (o 66). W tym samym analizowanym czasie

saldo migracji zagranicznych było bardziej stabilne. Najwyższy ujemny wskaźnik zarejestrowano w 2013 r., a dodatni – rok wcześniej.

Wykres 6. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na terenie Gminy Gniewkowo w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

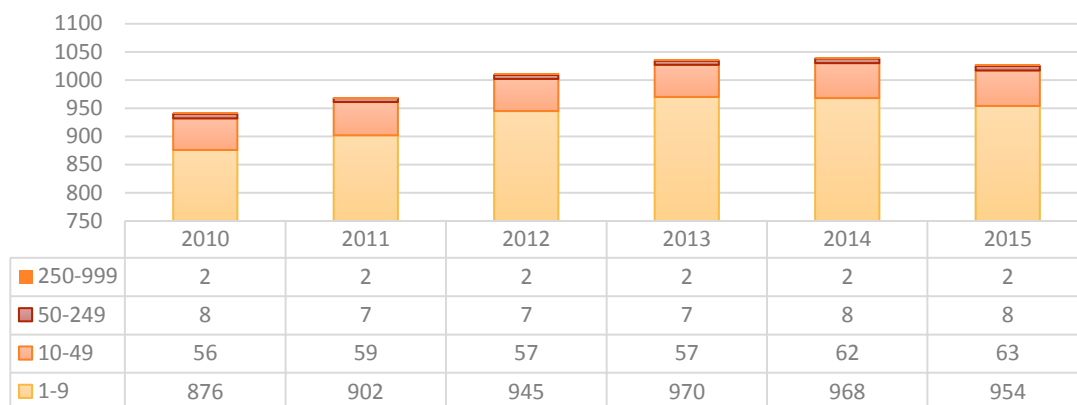
3.3. Sfera gospodarcza

LICZBA I STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH

Ogólna liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Gniewkowo w analizowanym okresie zwiększyła się. Ich przyrost odnotowywano między rokiem 2010 a 2014. Po czym w roku 2015 nastąpił spadek (o 1,25%) w stosunku do poprzedniego roku.

Na terenie Gminy Gniewkowo największy udział przypadł na mikro przedsiębiorstwa, w których liczba zatrudnionych osób nie przekracza 9. Na drugim miejscu znalazły się zakłady zatrudniające od 10 do 49 pracowników. Ich liczba w 2015 r. wynosiła 63, to o 7 firm więcej niż w 2010 r. Liczba dużych przedsiębiorstw w Gminie Gniewkowo, zatrudniających ponad 50 osób w 2015 r. wynosiła 8, a makro przedsiębiorstw – 2. Analiza struktury przedsiębiorstw [Wykres 7] wskazuje, że najszybsze tempo wzrostu w badanym okresie miały mikro przedsiębiorstwa.

Wykres 7. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na terenie Gminy Gniewkowo w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Najliczniejszą grupę podmiotów w roku 2015 roku stanowiły podmioty gospodarki narodowej prowadzące działalność w sekcjach: budownictwo, handel hurtowy i detaliczny (288 podmiotów) oraz przetwórstwo przemysłowe (157 podmiotów). Najmniej przedsiębiorstw odnotowano w sekcji administracja publiczna i obrona narodowa (9 podmiotów); dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (8 podmiotów). Z kolei w sekcjach: B (górnictwo i wydobywanie), D (wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych) i U (organizacje i zespoły eksterytorialne) nie funkcjonuje żadna z firm zarejestrowanych na terenie Gminy. Szczegółową liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych według sekcji PKD 2007, na terenie poszczególnych miejscowości przedstawia poniższe zestawienie [Tabela 2].

Sołectwo/wieś/miasto		SEKCJE PKD 2007*																				
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	SiT	U	SUMA
1.	Gniewkowo - miasto	14	0	102	0	5	46	176	28	9	6	12	49	31	14	3	15	33	14	49	0	606
2.	Bąbolin - sołectwo	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
3.	Buczkowo - wieś	2	0	1	0	0	0	2	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	7
4.	Chrzastowo - wieś	2	0	4	0	1	1	11	1	1	0	0	1	4	2	0	0	2	1	2	0	33
5.	Dąblin - wieś	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	5
6.	Gąski - sołectwo	2	0	2	0	0	2	9	3	0	1	1	0	1	0	1	3	1	1	3	0	30
7.	Godzięba - sołectwo	3	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	6
8.	Kaczkowo - sołectwo	0	0	2	0	0	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6
9.	Kawęczyn - sołectwo	1	0	2	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	9
10.	Kępa Kujawska - wieś	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
11.	Kijewo - sołectwo	0	0	1	0	0	4	11	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	20
12.	Klepary - sołectwo	0	0	0	0	0	3	4	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	9
13.	Lipie - sołectwo	1	0	2	0	0	0	5	3	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	12
14.	Markowo - sołectwo	0	0	0	0	0	0	5	1	0	0	0	1	0	3	0	0	0	0	0	0	10
15.	Murzynko - sołectwo	2	0	2	0	0	2	6	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1	0	1	0	17
16.	Murzynno - sołectwo	2	0	0	0	0	1	6	1	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	1	0	14
17.	Ostrowo - sołectwo	0	0	2	0	0	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	9
18.	Perkowo - sołectwo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
19.	Skalmierowice - sołectwo	1	0	3	0	0	1	2	4	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	0	14
20.	Suchatówka - sołectwo	10	0	8	0	0	4	10	4	1	0	1	1	1	2	0	0	0	0	1	0	45
21.	Szadłowice - sołectwo	2	0	1	0	0	1	4	2	0	0	1	0	1	0	1	1	1	1	5	0	21
22.	Szpital - sołectwo	0	0	2	0	0	1	2	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	9
23.	Warzyn - wieś	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0	3
24.	Wielowieś - sołectwo	4	0	7	0	2	6	4	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	7	0	37
25.	Wierzbiczany -	0	0	2	0	0	4	5	1	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	1	0	16

Sołectwo/wieś/miasto	SEKCJE PKD 2007*																				
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	SiT	U	SUMA
sołectwo																					
26. Wierzchosławice - sołectwo	1	0	7	0	0	9	9	4	3	1	1	3	1	0	1	2	2	1	6	0	51
27. Więclawice - sołectwo	2	0	1	0	0	0	4	1	0	1	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	12
28. Zajezerze - sołectwo	0	0	2	0	0	2	4	2	2	0	1	0	0	0	0	0	1	1	3	0	18
29. Żyrosławice - sołectwo	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
OGÓŁEM	51	0	157	0	8	91	288	68	17	10	21	58	45	26	9	23	45	21	87	0	1027

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo

B - górnictwo i wydobywanie

C - przetwórstwo przemysłowe

D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych

E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

F - budownictwo

G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle

H - transport i gospodarka magazynowa

I - działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi

J - informacja i komunikacja

K - działalność finansowa i ubezpieczeniowa

L - działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

M - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

N - działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

O - administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne

P - edukacja

Q - opieka zdrowotna i pomoc społeczna

R - działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją

S - pozostała działalność usługowa

T - gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

U - organizacje i zespoły eksterytorialne

Struktura własnościowa podmiotów gospodarki w latach 2010-2015 zdominowana była przez sektor prywatny. W 2015 r. stanowiły one 93,91% wszystkich firm w Gminie Gniewkowo. Wśród zakładów prywatnych najliczniejszą grupę stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, tj. 77,2% w 2015 r. O wiele mniej liczne były spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego (1,63%) oraz fundacje i spółdzielnie (razem 0,71%).

Oprócz przedsiębiorstw prywatnych, w omawianej jednostce miejsko-wiejskiej swoją działalność prowadziły także publiczne podmioty gospodarcze. W 2015 r. wśród wszystkich firm miały one około 4% udział.

Tabela 2. Podmioty gospodarki narodowej według sektorów własnościowych w Gminie Gniewkowo w latach 2010- 2015 roku

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sektor publiczny ogółem	37	37	36	36	40	41
Sektor prywatny ogółem, w tym:	905	933	975	1000	999	983
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	728	750	776	791	780	766
Spółki handlowe	40	45	48	53	54	55
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	13	15	15	16	16	16
Spółdzielnie	7	8	8	8	8	6
Fundacje	1	1	1	1	1	1
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	28	28	30	33	32	35

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

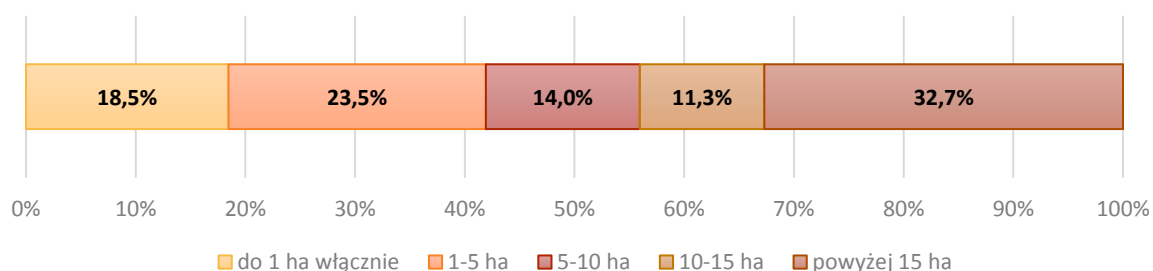
ROLNICTWO

Użytki rolne stanowią 66% całej powierzchni Gminy, z czego 89,52% stanowią grunty orne. Łąki i pastwiska w strukturze użytków rolnych stanowią 7,07%, natomiast sady 0,54%⁶.

Struktura gospodarstw rolnych wykazuje, że największy udział miały gospodarstwa rolne o powierzchni 15 i więcej hektarów, obejmujące powyżej 30% wszystkich posiadłości ziemskich zlokalizowanych w Gminie. Z kolei, najmniej wśród gospodarstw rolnych było tych o powierzchni liczącej 10-15 ha. Stanowiły one około 11% ogółu.

⁶ Wyliczono na podstawie danych z Powszechnego Spisu Rolnego 2010

Wykres 8. Struktura gospodarstw rolnych na terenie Gminy Gniewkowo w 2010 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powszechnego Spisu Rolnego 2010 (BDL GUS).

Na gruntach ornych największe obszary zajmowały zasiewy pszenicy ozimej (2 215,36 ha) i uprawy przemysłowe (1 610,27 ha). Pozostałe tereny gruntów ornych stanowiły zasiewy oraz uprawy o powierzchniach liczących:

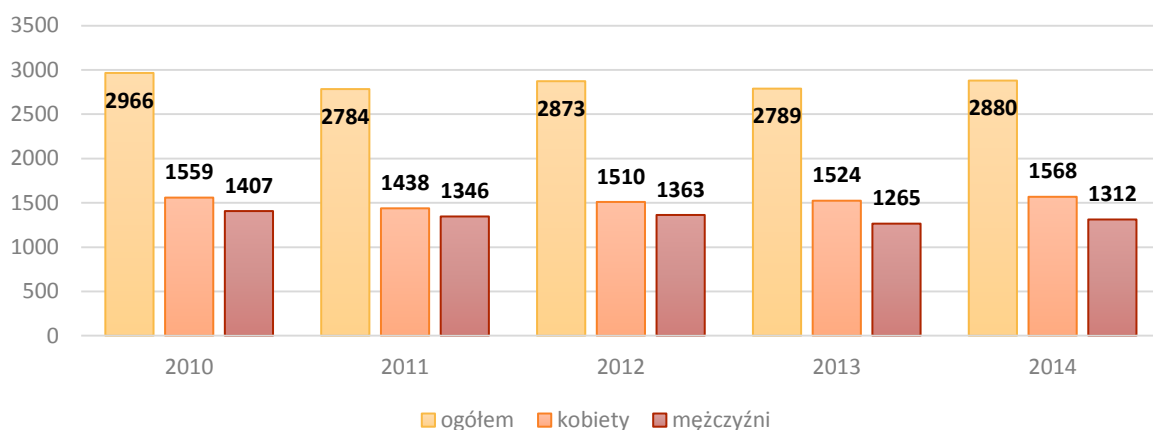
- buraki cukrowe 756,83 ha
- jęczmień jary 855,44 ha,
- jęczmień ozimy 158,95 ha,
- jęczmień ozimy 7,95 ha,
- kukurydza na ziarno 354,41 ha,
- owies 38,09 ha,
- pszenica jara 56,06 ha,
- pszenżyto jare 26,25 ha,
- pszenżyto ozime 480,07 ha,
- rzepak i rzepik 852,44,
- warzywa gruntowe 1 283,66 ha,
- warzywa strączkowe 131,80 ha
- ziemniaki 204,75 ha,
- żyto 270,44 ha.

Według Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r. wśród zwierząt gospodarskich najpowszechniejsza była hodowla drobiu (79 342 sztuk w obrębie 212 gospodarstw rolnych). Następnie dużą grupę hodowlaną tworzyła trzoda chlewna, tj. 1 218 sztuk, z czego 9,07% stanowiły lochy. Hodowla trzody chlewnej odbywała się na terenie 180 gospodarstw. Mniejsze znaczenie w opasie pogłównia zwierząt miało bydło (2 551 sztuk w 132 gospodarstwach). Jeszcze mniejszy udział przypadł na konie, tj. 99 sztuk hodowanych w 13 posiadłościach ziemskich.

ZATRUDNIENIE

Poniższe zestawienie [Wykres 9] przedstawia liczbę pracujących osób z podziałem na płeć w Gminie Gniewkowo w latach 2010–2014. W 2010 r. pracowało 2 966 osób i była to najwyższa wartość w prezentowanym okresie. W stosunku do tego roku, wskaźnik dla liczby pracujących zmalał o 86 osób. Każdego roku, wśród społeczeństwa jednostki miejsko-wiejskiej, przeważały kobiety. Największa różnica między zatrudnionymi mężczyznami a kobietami była w 2013 r., tj. o 259 kobiet więcej.

Wykres 9. Liczba pracujących ogółem wg płci na terenie Gminy Gniewkowo w latach 2010-2014

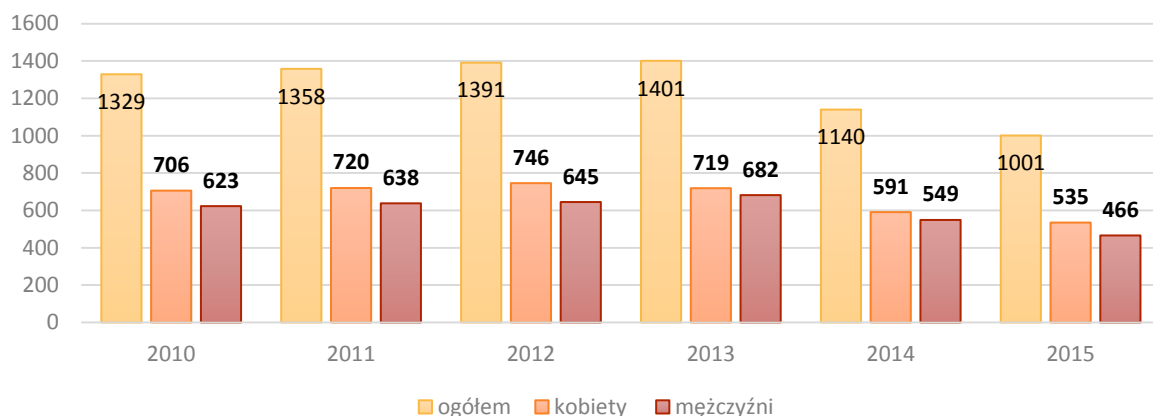

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

STAN I STRUKTURA BEZROBOCIA

Dane przedstawione na poniższym Wykres 10 ukazują stan i strukturę bezrobocia Gminy Gniewkowo. W latach 2010-2015 największa liczba bezrobotnych została zarejestrowana w roku 2013, wynosząc tym samym 1 401 osób. W strukturze tej przeważały kobiety mając ponad 50% udział. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w roku 2015, gdzie liczba bezrobotnych ogółem wynosiła 1 001, z czego 53,45% stanowiły kobiety.

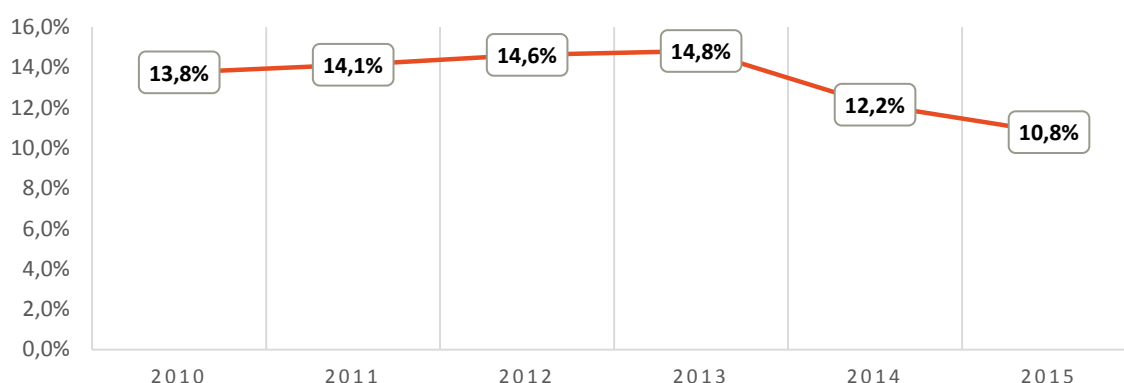
Wykres 10. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na terenie Gminy Gniewkowo w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Aby dane przedstawione powyżej mogły stanowić wartościową informację należy odnieść je do liczby ludności ogółem w prezentowanym przedziale czasowym. Jak wynika z informacji zamieszczonych na wykresie nr 11, najwyższy udział zarejestrowanych bezrobotnych odnotowano w roku 2013, najniższy zaś w roku 2015.

Wykres 11. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminy Gniewkowo w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

3.4. Infrastruktura techniczna

DROGI I KOMUNIKACJA ⁷

Węzłem sieci dróg krajowych i wojewódzkich przebiegających przez obszar Gminy, jest Miasto Gniewkowo. Dzięki takiemu położeniu, jednostka miejsko-wiejska, pod względem komunikacji drogowej, jest dobrze dostępna, zarówno na poziomie województwa kujawsko-pomorskiego, jak i sąsiednich regionów kraju.

⁷ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gniewkowo (Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XIX/124/2012 Rady Miejskiej w Gniewkowie z dnia 30 maja 2012 r.)

Drogami o znaczeniu ponadlokalnym, biegnącymi przez teren Gminy, są:

- droga krajowa nr 15 w relacji: Trzebnica – Milicz – Krotoszyn – Jarocin – Miąskowo – Miłosław – Września – Gniezno – Trzemeszno – Wylatowo – Strzelno – Inowrocław – Toruń – Brodnica – Lubawa – Ostróda; trasa ta stanowi ważne połączenie zachodniej i południowo-zachodniej Polski z Warmią i Mazurami, pełni dużą rolę w transporcie wewnątrzregionalnym, a odcinek przebiegający przez Gminę Gniewkowo łączy drugie i piąte co do wielkości miasta województwa – Toruń i Inowrocław; droga ta biegnie przez Miasto Gniewkowo oraz duże miejscowości wiejskie, gdzie stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa; w Mieście funkcjonuje obecnie „wewnętrzna obwodnica”, która wyprowadziła ruch poza ścisłe centrum miasta;
- droga wojewódzka nr 246 w relacji: (Nakło) Paterek – Samokłeski Małe – Szubin – Łabiszyn – Złotniki Kujawskie – Gniewkowo – Dąbrowa Biskupia; trasa ta łączy kilka miast i wiejskich siedzib gmin; wykorzystywana jest do ruchu pojazdów ciężarowych, co stanowi problem dla bezpieczeństwa w przebiegu przez miejscowości wiejskie (pozbawione obwodnic); pełni nie tylko rolę tranzytową, ale w dużym stopniu także pozwala na dostęp do drogi nr 15;
- droga wojewódzka nr 299 łączy stację kolejową w Gniewkowie z drogą nr 15,
- droga wojewódzka nr 400 łączy Więclawice z Łatkowem (na terenie Gminy biegnie tylko niewielki odcinek tej drogi).

Droga krajowa ma na terenie Gminy długość ok. 16 km, podobna jest łączna długość dróg wojewódzkich. Ważną rolę komunikacyjną w obrębie analizowanej jednostki, pełni droga krajowa i wojewódzka nr 246. Niniejsze trasy zapewniają dobry dostęp nie tylko do Miasta, ale także do wielu miejscowości wiejskich. Największe wsie leżą w bezpośrednim lub bliskim sąsiedztwie tych dróg. Pozostałe dwie drogi wojewódzkie nie mają aż tak istotnego znaczenia dla obsługi ludności. Zostały one zaliczone do tej kategorii dróg międzyregionalnych głównie ze względu na znaczenie dla obronności kraju.

Sieć tras komunikacyjnych o randze powiatowej na terenie Gminy tworzą drogi: **2519C** - Dąbie – Chrzastowo, **2520C** - Chrzastowo – Wielowieś, **2521C** – Wierzchosławice (DK 15) – Płonkowo, **2523C** – Wierzchosławice – Szadłowice, **2525C** - Lipie – Kijewo – Murzynno, **2526C** - Kijewo – Kawęczyn, **2527C** - Gęzewo – Kawęczyn, **2528C** - Murzynno – Żyrosławice (i dalej na

terenie pow. aleksandrowskiego), **2529C** - Murzynno – Klepary, **2531C** – Murzynno-Wonorze, **2533C** - Lipie – Modliborzyce, **2534C** - Ostrowo – Gąski, **2535C** – Parchanki – Słońsko, **2536C** – Szadłowice – Słońsko, **2537C** – Gąski – Parchanie.

Powyższe trasy powiatowe na terenie Gminy (o łącznej długości ponad 51 km) nie tworzą zbyt gęstej sieci dróg. Jest to przede wszystkim związane z układem dróg ponadlokalnych i uwarunkowaniami fizyczno-geograficznymi przedmiotowej jednostki.

Sieć dróg wyższej rangi uzupełniona jest przez drogi gminne liczące 56 km długości. Na drogi gminne składa się 25 ulic miejskich i 26 dróg z obszaru wiejskiego. Do tych drugich zaliczają się trasy o numerze: **150301C** - Dobiesławice – Skalmierowice, **150302C** - Wierzchosławice – Wielowieś, **150303C** - Kaczkowo – Dąbie, **150304C** - Godzięba – Dąblin, **150305C** - Szpital – Zagajewice, **150306C** - Szpital – Parchanie, **150307C** - Murzynko – Gąski, **150308C** - Murzynko – Klepary – Gąski, **150309C** - Klepary wieś, **150310C** - Kawęczyn – Żyrośławice, **150311C** - Żyrośławice – Ośniszczewo, **150312C** - Kawęczyn – Grabie, **150313C** - Kawęczyn-Stare Grabie, **150314C** - Kijewo – Warzyn, **150315C** - Perkowo – Lipie, **150316C** - Buczkowo – Lipie, **150317C** - Zajezerze – Suchatówka, **150318C** - Skalmierowice-Mierogoniewice, **150319C** - Murzynko – Murzynno, **150320C** - Wielowieś – Ostrowo, **150321C** - Wielowieś – Bąbolin, **150322C** - Gniewkowo – Wierzbiczy, **150323C** - Murzynno – Markowo, **150324C** - Szadłowice – Więclawice, **150325C** - Murzynno – Branno – Kijewo, **150326C** - Gniewkowo – Dąblin.

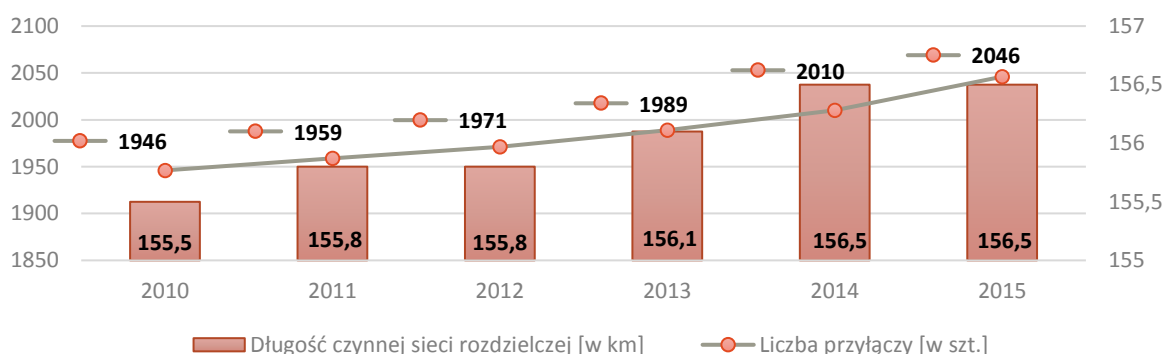
Ze względu na gęstą sieć dróg wyższej rangi, drogi gminne nie mają zbyt dużego znaczenia dla transportowej obsługi ludności. Niemniej jednak, stanowią one istotną rolę w obsłudze rolnictwa.

Ponadto, przez teren Gminy Gniewkowo biegnie linia kolejowa nr 353. Łączy ona Poznań z Inowrocławiem, Toruniem, Ławą, Olsztynem i Skandawą/Żeleznodorożnym (granica z Rosją). Trasa nr 353 jest linią dwutorową o charakterze magistralnym, zelektryfikowaną, wykorzystywaną do transportu oraz komunikacji pasażerskiej, w tym pociągów, międzyregionalnej. Na terenie Gminy znajdują się cztery stacje kolejowe (Więclawice, Wierzchosławice, Gniewkowo i Suchatówka).

SIEĆ WODOCIĄGOWA I KANALIZACYJNA

W latach 2010 – 2015 na obszarze Gminy Gniewkowo, zarówno długość czynnej sieci rozdzielczej, jak i liczba przyłączy tendencyjnie rosta [Wykres 12]. Jednakże były to niewielkie różnice dla tych wskaźników. Długość sieci wodociągowej wzrosła tylko o 1 km w stosunku do roku 2010. W tym samym okresie wzrosła także liczba przyłączy do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. W przeciągu pięciu lat ich udział podniósł się o niespełna 4,89%.

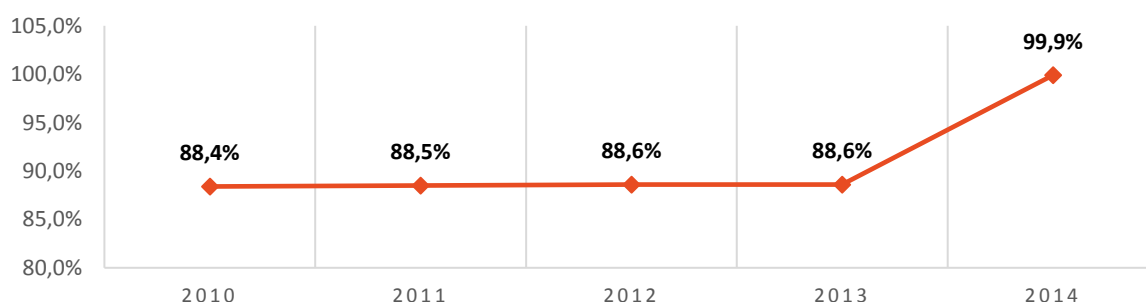
Wykres 12. Długość czynnej sieci wodociągowej i liczba przyłączy na terenie Gminy Gniewkowo w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na podstawie danych przekazanych przez jednostki samorządu terytorialnego do Głównego Urzędu Statystycznego, określono procentowy udział osób korzystających z instalacji wodociągowej w ogólnej ludności gminy. Z danych [Wykres 13] wynika, że w Gminie Gniewkowo w czasie trzech lat (2010 – 2013), około 88% mieszkańców korzystało z instalacji wodociągowej. W roku 2014 było już praktycznie 100 % użytkowników tej sieci.

Wykres 13. Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności Gminy Gniewkowo w latach 2010-2014

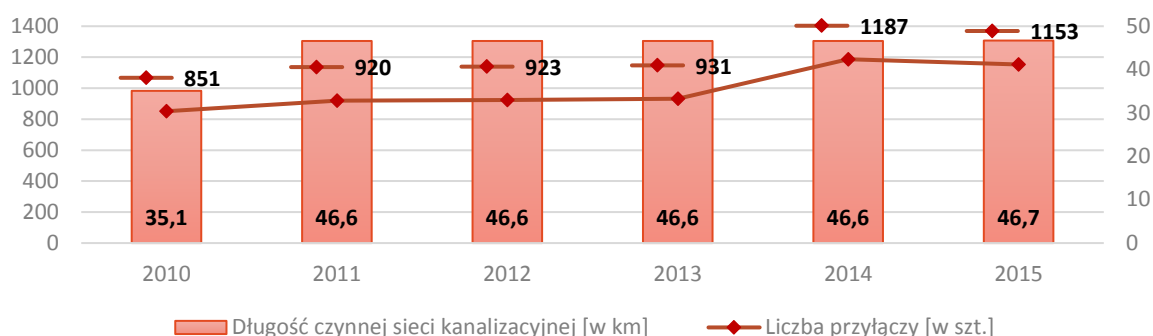

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W celu pełnego opisu infrastruktury technicznej należy zwrócić uwagę również na długość sieci kanalizacyjnej. Z przedstawionego poniżej Wykres 14, wynika, że w badanym przedziale czasowym długość czynnej sieci kanalizacyjnej wzrosła tylko na początku, tj. o 11,5 km. W następnych latach długość sieci utrzymywała się na zbliżonym poziomie.

W prezentowanym okresie wzrosła również liczba przyłączy. Między 2010 a 2015 r. odnotowano wzrost wartości dla tego wskaźnika o 26,19%.

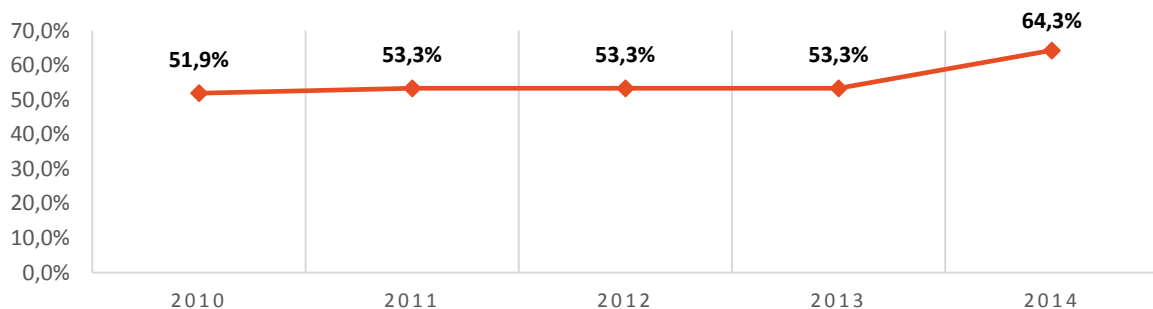
Wykres 14. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej i liczba przyłączy na terenie Gminy Gniewkowo w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analizie poddano również procentowy udział korzystających z instalacji kanalizacyjnej w ludności Gminy [Wykres 15]. W przedziale czasowym 2010 – 2014 wskaźnik ten uległ dwukrotnemu wzrostowi z roku 2010 na 2011 i z 2013 na 2014.

Wykres 15. Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w % ogółu ludności Gminy Gniewkowo w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

SIEĆ GAZOWA, CIEPŁOWNICZA I ELEKTRYCZNA

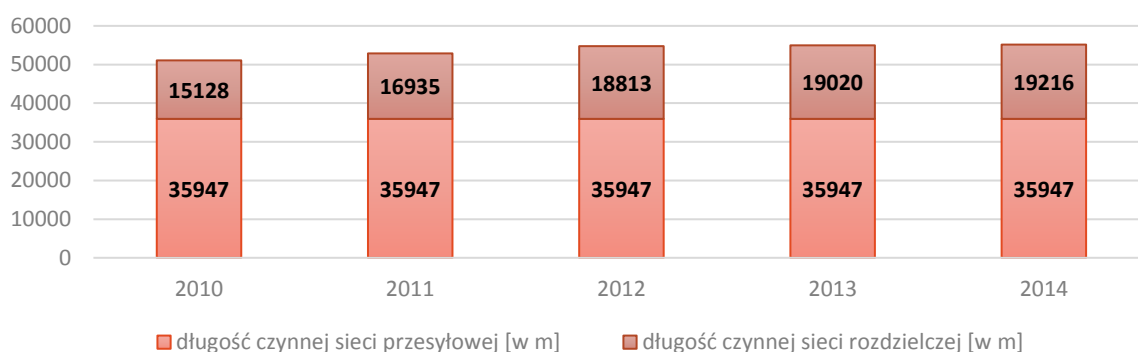
Gmina Gniewkowo posiada scentralizowany system ciepłowniczy składający się z 10 kotłowni. Dostarczają one centralne ogrzewanie i ciepłą wodę użytkową mieszkańcom z terenu miejskiego, jak i wiejskiego. Wśród tych dziesięciu kotłowni, są: 4 opalane węglem, 3 – gazem ziemnym, 2 – olejem opałowym lekkim, 1 – eko groszkiem.

Sieć gazowa częściowo obejmuje teren Gminy. Na obszarach, gdzie gaz przewodowy nie jest dostępny, mieszkańcy korzystają z gazu gromadzonego w butlach i zbiornikach przydomowych. Z tego względu pożądana jest rozbudowa sieci gazowej, zwłaszcza w obrębie Miasta. Zapewni to wszystkim mieszkańcom i zakładom możliwość korzystania z paliwa

gazowego. Ponadto, przeprowadzenie gazyfikacji potrzebne jest także na terenie wiejskim gminy Gniewkowo. Gazyfikacja powinna objąć docelowo wszystkie obszary najsilniej zurbanizowane, w tym przylegające bezpośrednio do granic miasta oraz wsie o największej liczbie mieszkańców: Wielowieś, Chrzastowo, Lipie, Wierzbiczany, Kawęczyn, Suchatówka oraz Więtlawice i Szadłowice, a w dużo dalszej perspektywie także pozostałe miejscowości.

Jak wynika z danych przedstawionych poniżej [Wykres 16], długość czynnej sieci gazowej przesyłowej w latach 2010 – 2014 pozostawała na tym samym poziomie. Różnica w długości systemu gazowego zauważalna jest dla sieci rozdzielczej. W 2014 r. liczyła ona 19 216 m, co daje wzrost o 21,27% względem długości sieci gazowej w 2010 r.

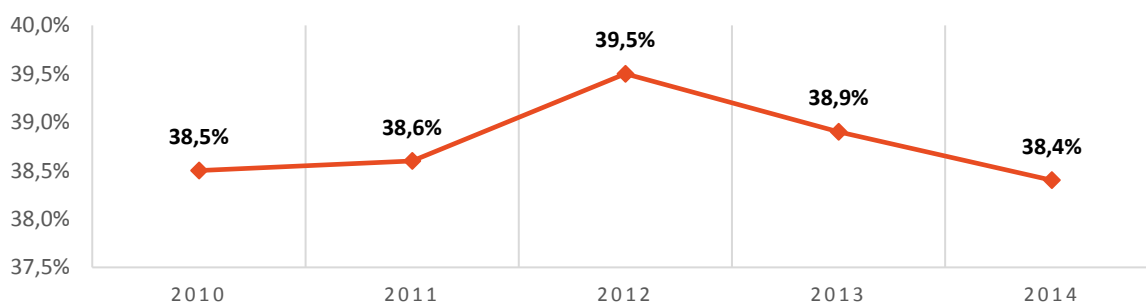
Wykres 16. Długość czynnej sieci gazowej w latach 2010-2014 na terenie Gminy Gniewkowo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Udział mieszkańców Gminy korzystających z instalacji gazowej [Wykres 17] na początku analizowanego okresu wzrósł, po czym od 2012 malał. Jednak, wartości niniejszego wskaźnika nie były zbyt różnicowane. Mieściły się one w przedziale 38,4% - 39,5%.

Wykres 17. Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności Gminy Gniewkowo w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

ZASOBY MIESZKANIOWE

Zasoby mieszkaniowe Gminy Gniewkowo stanowią: na obszarach wiejskich – budynki jednorodzinne w typie zabudowy zagrodowej, na obszarze miejskim – zabudowa ulicowa. Zarówno na terenach wiejskich, jak i miejskich w przeciągu czterech lat zasoby mieszkaniowe uległy zwiększeniu [Tabela 3]. Porównując rok 2014 do roku 2010, liczba mieszkań wzrosła o 2,35%, powierzchnia użytkowa mieszkań o 3,72%, a liczba izb o 3,04%.

Należy zwrócić uwagę, że w Mieście było więcej mieszkań i izb niż na terenach wiejskich, jednakże to na obszarach pozamiejskich mieszkania miały większą powierzchnię użytkową.

W Gminie Gniewkowo w 2014 r. średnia powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wynosiła 66,9m². Odnosząc ten wskaźnik do liczby ludności wskazać należy, że na jednego mieszkańca w tym samym roku przypadało 20,8 m² powierzchni użytkowej mieszkania.

Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Gniewkowo w latach 2010-2014

obszar	wskaźnik	2010	2011	2012	2013	2014
Gmina miejsko-wiejska	Liczba mieszkań	4 490	4 532	4 547	4 580	4 598
	Liczba izb	15960	16118	16200	16367	16460
	Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	296 146	299 694	301 607	305 496	307 594
obszar miejski	Liczba mieszkań	2 414	2 428	2 437	2 451	2 459
	Liczba izb	8 295	8 359	8 410	8 472	8 520
	Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	144 467	145 827	146 964	148 467	149 427
obszar wiejski	Liczba mieszkań	2 076	2 104	2 110	2 129	2 139
	Liczba izb	7 665	7 759	7 790	7 895	7 940
	Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	151 679	153 867	154 643	157 029	158 167

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analiza wyposażenia budynków mieszkalnych w instalacje w 2010 i 2014 r. [Tabela 4] wykazała, że niemalże 100% mieszkańców Gminy Gniewkowo wyposażona była w sieć wodociągową. W przypadku centralnego ogrzewania instalacje posiadało ponad 3/4 mieszkańców na obszarze Miasta i ponad 2/3 mieszkańców na obszarach wiejskich. W 2014 r. ogółem mieszkań wyposażonych w łazienkę było 86,25%.

Tabela 4. Wyposażenie mieszkań w instalacje sanitarno-bytowe na terenie Gminy Gniewkowo

Wyszczególnienie	Udział [w%]	
	obszar miejski	obszar wiejski

2010 rok		
Wodociągi	98,5	95,9
Łazienka	87,8	84,1
Centralne ogrzewanie	76,2	68,4
2014 rok		
Wodociągi	98,5	96,0
Łazienka	88,0	84,5
Centralne ogrzewanie	76,6	69,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

3.5. Infrastruktura społeczna

EDUKACJA

W skład infrastruktury społecznej wchodzi placówki o funkcji edukacyjnej. Na terenie Gminy Gniewkowo funkcjonują⁸:

➤ Wychowanie Przedszkolne:

1. Samorządowe Przedszkole w Gniewkowie,
2. Niepubliczne Przedszkole w Gąskach,
3. Prywatne Przedszkole „Parowozik” w Gniewkowie,

➤ Szkoły Podstawowe:

1. Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Wojska Polskiego w Gniewkowie,
2. Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Kijewie,
3. Szkoła Podstawowa im. Księstwa Gniewkowskiego w Murzynie,
4. Szkoła Podstawowa im. ks. Ignacego Posadzego w Szadłowicach,
5. Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Wierzchosławicach,
6. Niepubliczna Szkoła Podstawowa im. Józefa Kostrzewskiego w Gąskach,

➤ Gimnazja:

1. Gimnazjum Nr 1 im. Ziemi Kujawskiej w Gniewkowie,
2. Niepubliczne Gimnazjum w Gąskach,

➤ Szkoły Ponadgimnazjalne:

⁸ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gniewkowo (Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XIX/124/2012 Rady Miejskiej w Gniewkowie z dnia 30 maja 2012 r.)

1. Szkoła Zawodowa w Gniewkowi.

W latach 2010-2015 największy odsetek wśród wszystkich jednostek edukacyjnych stanowili uczniowie uczęszczający do placówek przedszkolnych [Tabela 5]. Największy udział uczniów przypadł na dzieci uczęszczające do placówek przedszkolnych. W 2010 r. na jedno miejsce w przedszkolu przypadło 1,6 dzieci, z kolei w 2015 r. przypadło 1,3 dzieci.

Liczba szkół podstawowych i gimnazjalnych była niezmienna przez pięć lat. W 2015 r. uczniów w placówkach podstawowych było ponad tysiąc, to o 9,66% więcej niż na początku badanego okresu. W przypadku uczniów szkół gimnazjalnych ich liczebność spadła aż o 25,56%. Od 2013 r. na terenie omawianej jednostki miejsko-wiejskiej funkcjonowały trzy jednostki edukacji ponadgimnazjalnej, w których na jeden oddział przypadało 16 uczniów.

Szczegółowe dane dotyczące oświaty i edukacji w Gminie Gniewkowo przedstawia poniższa tabela [Tabela 5].

Tabela 5. Dane statystyczne na temat oświaty i edukacji w Gminie Gniewkowo w latach 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Placówki wychowania przedszkolnego	7	7	8	8	8	7
Oddziały wychowania przedszkolnego	22	23	26	27	26	23
Miejsca w przedszkolach	266	277	356	329	323	306
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	413	451	524	538	471	388
Szkoły podstawowe	6	6	6	6	6	6
Uczniowie szkół podstawowych	966	923	897	902	997	1069
Liczba uczniów przypadająca na jeden oddział w szkołach podstawowych	17	16	16	16	16	16
Szkoły gimnazjalne	2	2	2	2	2	2
Uczniowie szkół gimnazjalnych	540	528	491	472	413	402
Liczba uczniów przypadająca na jeden oddział w szkołach gimnazjalnych	19	20	19	19	18	17
Szkoły ponadgimnazjalne	2	2	2	3	3	-
Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych	153	132	131	140	177	-

Liczba uczniów przypadająca na jeden oddział w szkołach ponadgimnazjalnych	77	66	19	16	16	-
--	----	----	----	----	----	---

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

OCHRONA ZDROWIA

Usługi z zakresu ochrony zdrowia w Gminie Gniewkowo pełni część placówek. Społeczeństwo przedmiotowej jednostki korzysta ze świadczeń medycznych prowadzonych przez:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ESULAP” w Gniewkowie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „PROFILAKTYKA Anna Szatkowska” w Gniewkowie i Murzynie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Lekarza Rodzinnego Bożena Pałubicka w Szadłowicach,
- Niepubliczny Zakład Rehabilitacji Leczniczej „REHMAK” w Gniewkowie,
- Gabinet Stomatologiczny w Gniewkowie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ELAMED” w Gniewkowie.

POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna udzielana jest przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (MGOPS) w Gniewkowie oraz Dom Pomocy Społecznej (DPS) w Warzynie.

W przeciągu czterech lat [Wykres 18] liczba gospodarstw oraz osób korzystających z gminnej pomocy społecznej na terenie miejsko-wiejskim wahała się. Największe wartości dla obu wskaźników odnotowano w roku 2013, a najmniejsze dwa lata wcześniej. Na każdy rok średnio przypadło 1 575,4 osób, którym udzielono pomocy, przy średniej 567,6 dla gospodarstw domowych.

Wykres 18. Liczba gospodarstw domowych oraz osób korzystających z pomocy społecznej na terenie Gminy Gniewkowo w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej szczególnie działa w zakresie:

- przyznawania i wypłacania przewidzianych ustawą świadczeń;
- pracy socjalnej;
- prowadzenia i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- analiz i ocen zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych;
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

MGOPS wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Nadrzędnym celem niniejszej jednostki jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Do podstawowych zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewkowie należy świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania. Może to być pomoc w codziennych czynnościach życiowych, załatwianiu spraw urzędowych, edukacji, czy zapewnieniu integracji ze środowiskiem lokalnym.

Kolejną jednostką podległą Urzędowi Gminnemu Gniewkowo jest Środowiskowy Dom Samopomocy (ŚDS). Ośrodek ten udziela wsparcia dziennego pobytu dla osób dorosłych, działając na zasadzie trzech kategorii domów oznaczonych jako A, B i C. Przyjmowane osoby

przypisywane są do odpowiedniego domu według typu schorzenia danego uczestnika ŚDS. Dom A świadczy usługi dla osób przewlekle psychicznie chorych, dom B – dla osób upośledzonych umysłowo, natomiast dom C – dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych.

Nadrzędnym celem działań Środowiskowego Domu Samopomocy w Gniewkowie jest pomaganie osobom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, rozwiązywaniu codziennych problemów oraz integrowanie ich ze społecznością lokalną poprzez różnego rodzaju formy aktywizacji.

KULTURA, SPORT I REKREACJA

Działalność z zakresu upowszechniania kultury i sportu na terenie Gminy Gniewkowo prowadzona jest przez dwie główne instytucje kultury, którymi są Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna (MGBP) i Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji (MGOKSiR). Jednostką pomocniczą dla MGBP jest filia biblioteczna zlokalizowana w Wierzchosławicach.

Nadrzędne instytucje umiejscowione są w tym samym budynku na terenie Miasta Gniewkowo. W 2013 roku zakończona została modernizacja tego budynku i przystosowanie go do potrzeb funkcjonowania ośrodka kultury.

Działalność Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Gniewkowie polega na:

- gromadzeniu, opracowywaniu, przechowywaniu, ochronie i udostępnianiu materiałów bibliotecznych służących obsłudze potrzeb informacyjnych, edukacyjnych i samokształceniowych, zwłaszcza dotyczących wiedzy o własnym regionie oraz dokumentujących jego dorobek kulturalny, naukowy i gospodarczy,
- obsłudze użytkowników poprzez udostępnianie zbiorów oraz prowadzenie działalności informacyjnej, zwłaszcza informowanie o zbiorach własnych innych bibliotek,
- prowadzeniu działalności bibliograficznej, edukacyjnej i popularyzatorskiej,
- udostępnianiu zbiorów na miejscu, wypożyczaniu na zewnątrz oraz prowadzeniu wymiany międzybibliotecznej ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży,
- organizowaniu czytelnictwa i udostępnianiu materiałów bibliotecznych osobom chorym i niepełnosprawnym,

- popularyzowaniu czytelnictwa oraz upowszechnianiu dorobku kulturalnego i gospodarczego Gminy oraz powiatu inowrocławskiego,
- współdziałaniu z innymi bibliotekami i organizacjami w zakresie wymiany informacji i materiałów w celu rozwijania czytelnictwa i zaspokojenia potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczności gminy,
- organizowaniu i prowadzeniu różnych form pracy z czytelnikiem służących popularyzacji książki, sztuki i nauki,
- pełnieniu funkcji ośrodka informacji biblioteczno-bibliograficznego, organizowaniu obiegu wypożyczeni międzybibliotecznych, opracowywaniu i publikowaniu bibliografii regionalnych, a także innych materiałów informacyjnych o charakterze regionalnym,
- udzielaniu bibliotekom pomocy instrukcyjno-metodycznej i szkoleniowej,
- sprawowaniu nadzoru merytorycznego w zakresie realizacji przez powiatowe i gminne biblioteki publiczne zadań określonych w art. 27 ust. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach⁹.

Zadaniem MGOKSiR jest przede wszystkim aktywizowanie społeczeństwa Gminy w działaniach kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych. Mieszkańcy mają możliwość uczestniczenia w różnorodnych zajęciach organizowanych w ramach kół i sekcji zainteresowań, którymi są m.in. :

- zespół ludowy „Gniewkowianie”,
- nauka tańca towarzyskiego,
- zajęcia karate,
- nauka gry na instrumentach,
- zespoły wokalne-instrumentalne,
- sekcja: gry w szachy, wokalna, plastyczna, haftu, Przyjaciół Biblioteki.

Ponadto, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji organizuje różnego rodzaju imprezy. Między innymi odbywają się one w Parku Wolności, na hali sportowej przy SP nr 1, boisku Orlik 2012 i w miasteczku rowerowym. Poza tymi obiektami, Gniewkowo posiada nowoczesną halę sportową przy Gimnazjum nr 1, boisko do piłki nożnej ze sztuczną

⁹ Księga rejestrowa instytucji kultury, Urząd Gminy w Gniewkowie, BiP, 01.10.2015 r.

nawierzchnią, wybudowane w ramach programu „Blisko-Boisko” oraz boisko wielofunkcyjne na terenie rekreacyjnym na osiedlu 700-lecia. Co więcej, niektóre uroczystości organizowane są w budynku synagogi przy ul. Podgórnej w Gniewkowie.

Gmina Gniewkowo w swej działalności kulturowo-rekreacyjnej wyróżnia się urządzaniem wielu imprez, do których zaliczają się głównie: Obchody Dni Gniewkowa, Dzień Ziemi, Noc św. Jana, Gminne Święto Plonów, Powitanie Nowego Roku. Oprócz niniejszych zabaw, organizowane są także rocznice i uroczystości państwowe (Rocznica Uchwalenia Konstytucji Trzeciego Maja, wybuchu II wojny światowej, Narodowe Święto Niepodległości itp.).

W ramach działań MGOKSiR mieszkańcy Gminy miejsko-wiejskiej pielęgnują tradycje i obrzędy lokalne, np. poprzez aranżowanie tematycznych konkursów, spotkań i przeglądów piosenek oraz funkcjonowanie zespołów ludowych i wokalnoinstrumentalnych. Dla najmłodszych zapraszane są teatrzyki z programami dla dzieci. Ośrodek kultury jest także inicjatorem wyjazdów do kina, opery i teatru oraz organizowania licznych rozgrywek ligowych, turniejów sportowych dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Poza dwoma powyżej przedstawionymi jednostkami, dodatkowa działalność kulturalna prowadzona jest przez świetlice wiejskie, towarzyszenia, harcerstwo, parafie oraz szkoły z terenu Gminy.

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

Aktywność ludności Gminy koncentruje się wokół działalności stowarzyszeń, fundacji, kół oraz innych związków. Ich celem jest przede wszystkim ochrona dorobku kultury, dbanie o rozwój jednostki miejsko-wiejskiej oraz organizacja życia społecznego.

Na terenie Gminy Gniewkowo znajduje się 20 świetlic wiejskich zlokalizowanych w: Wierzchosławice, Wielowieś, Ostrowo, Wierzbiczany, Szpital, Murzynko, Murzynno, Żyrosławice, Klepary, Gąski, Suchatówka, Godzięba, Chrzastowo, Markowo, Skalmierowice, Kijewo, Zajezerze, Kawęczyn, Więclawice, Lipie.

Mieszkańcy miasta i wsi swoją aktywność kulturalną i sportowo-rekreacyjną mają możliwość rozwijać w ramach niżej wymienionych klubów i stowarzyszeń¹⁰:

¹⁰ Strategia Rozwoju Gminy Gniewkowo 2014-2020

- Stowarzyszenie LZS Gniewko – piłka siatkowa,
- MLKS UNIA Gniewkowo – piłka nożna, szachy,
- TG SOKÓŁ – tenis stołowy, biegi uliczne i na orientację,
- LZS CZARNI Wierzchosławice – piłka nożna;
- KS Mikrus Szadłowice-piłka nożna,
- UKS MGOKSiR – piłka siatkowa.

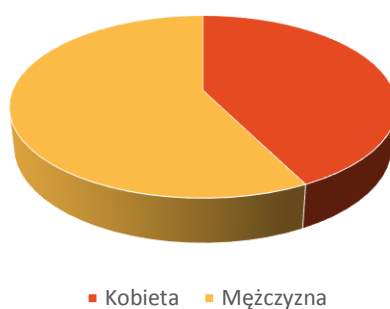
4. Wyniki przeprowadzonych badań

4.1. Wyniki badania ankietowego

METRYCZKA

W badaniu wzięło udział nieznacznie więcej mężczyzn w stosunku do kobiet. Ich odsetek wyniósł 57,4%.

Wykres 19 Płeć

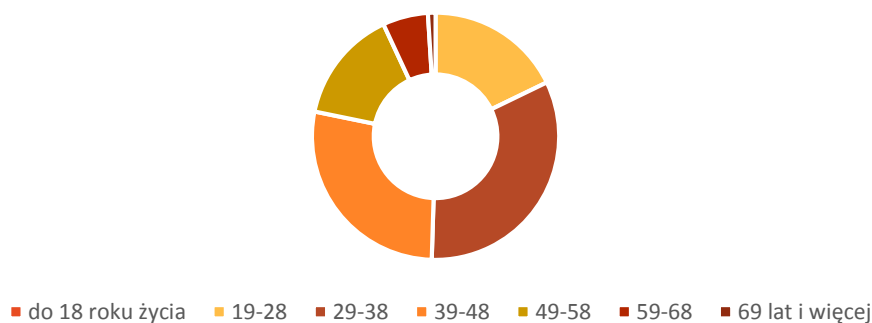

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Najwięcej respondentów biorących udział w badaniu było w przedziale wiekowym od 29 do 38 lat. Odsetek ten wyniósł 32,7%. Następnie były to osoby między 39 – 48 r.ż. (27,7%) i 19 – 28 r.ż. (17,8%). Najmniej odnotowano respondentów mających 59-68 lat (6,0%) lub będących po 69 roku życia (1,0%).

Warto odnotować, że w badaniu udziału nie wzięły osoby do 18 roku życia.

Wykres 20 Wiek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI.

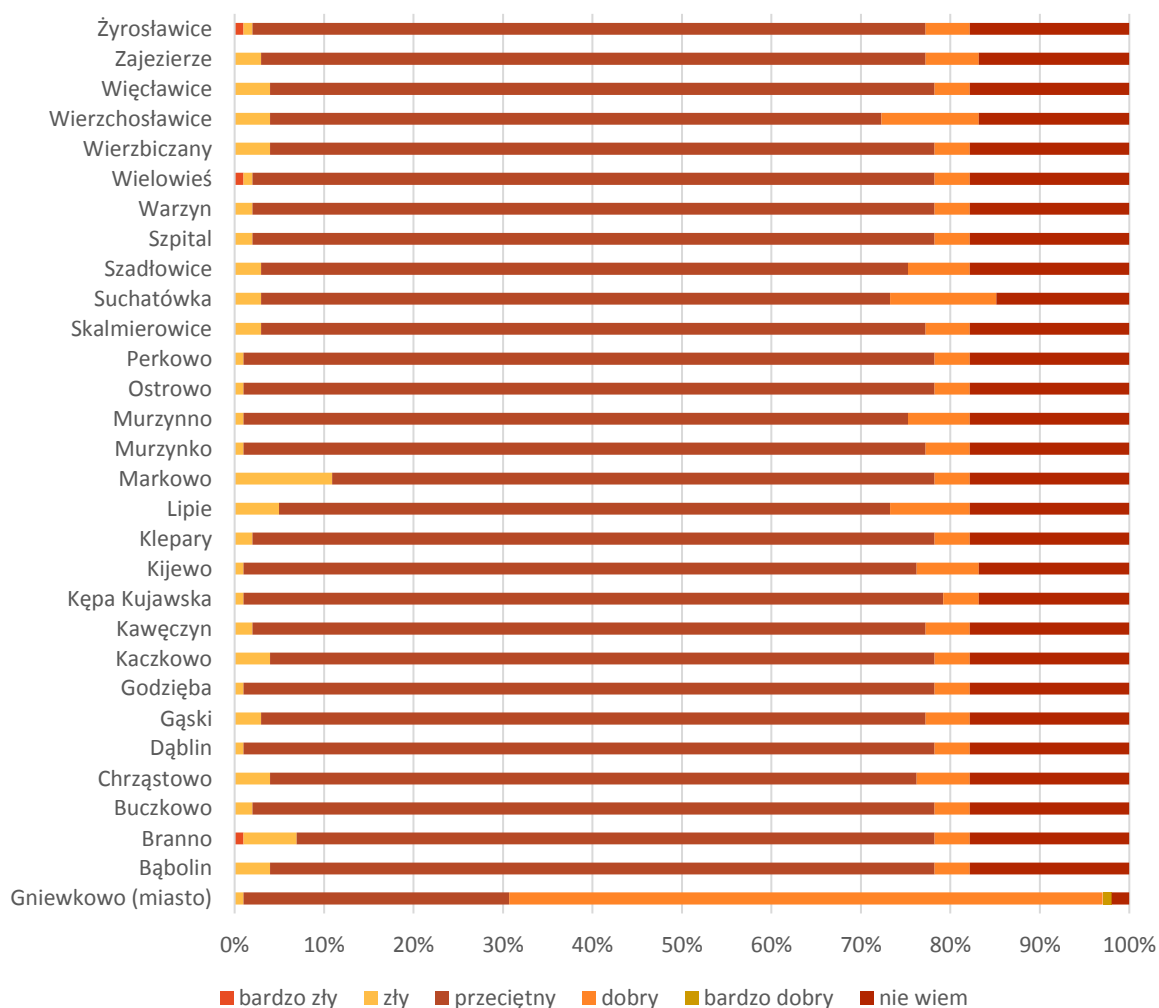
Z każdej miejscowości mieszkańcy mieli możliwość wzięcia udziału w badaniu, co pozwoliło na zebranie informacji w sposób trafny i rzetelny.

W zdecydowanej większości mieszkańcy „przeciętnie” ocenili stan społeczno-gospodarczy poszczególnych miejscowości. Tego rodzaju odpowiedzi najczęściej zaznaczane były w przypadku Dąblina, Godzięba, Ostrowa i Perkowa (77,23%).

Respondenci zdecydowanie częściej wskazywali na odpowiedzi pozytywne (suma „dobry” i „bardzo dobry”) niż negatywne (suma „zły” i „bardzo zły”). W tym zakresie najlepiej ocenione zostały miejscowości Gniewkowo (66,3% dobry; 1,0% bardzo dobry). Następnie były to Suchatówka (11,9% dobry) oraz Wierzchosławice (10,9% dobry).

Odpowiedzi oceniających negatywnie stan społeczno-gospodarczy najwięcej odnotowano w przypadku Markowa (10,9% zły). Natomiast w przypadku w miejscowości Brannie, Wielowieś i Żyrosławice zaznaczono odpowiedź „bardzo zły”, jednak odsetek ten wyniósł poniżej 1%.

Wykres 21 Ocena ogólnego stanu społeczno-gospodarczego poszczególnych miejscowości.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI.

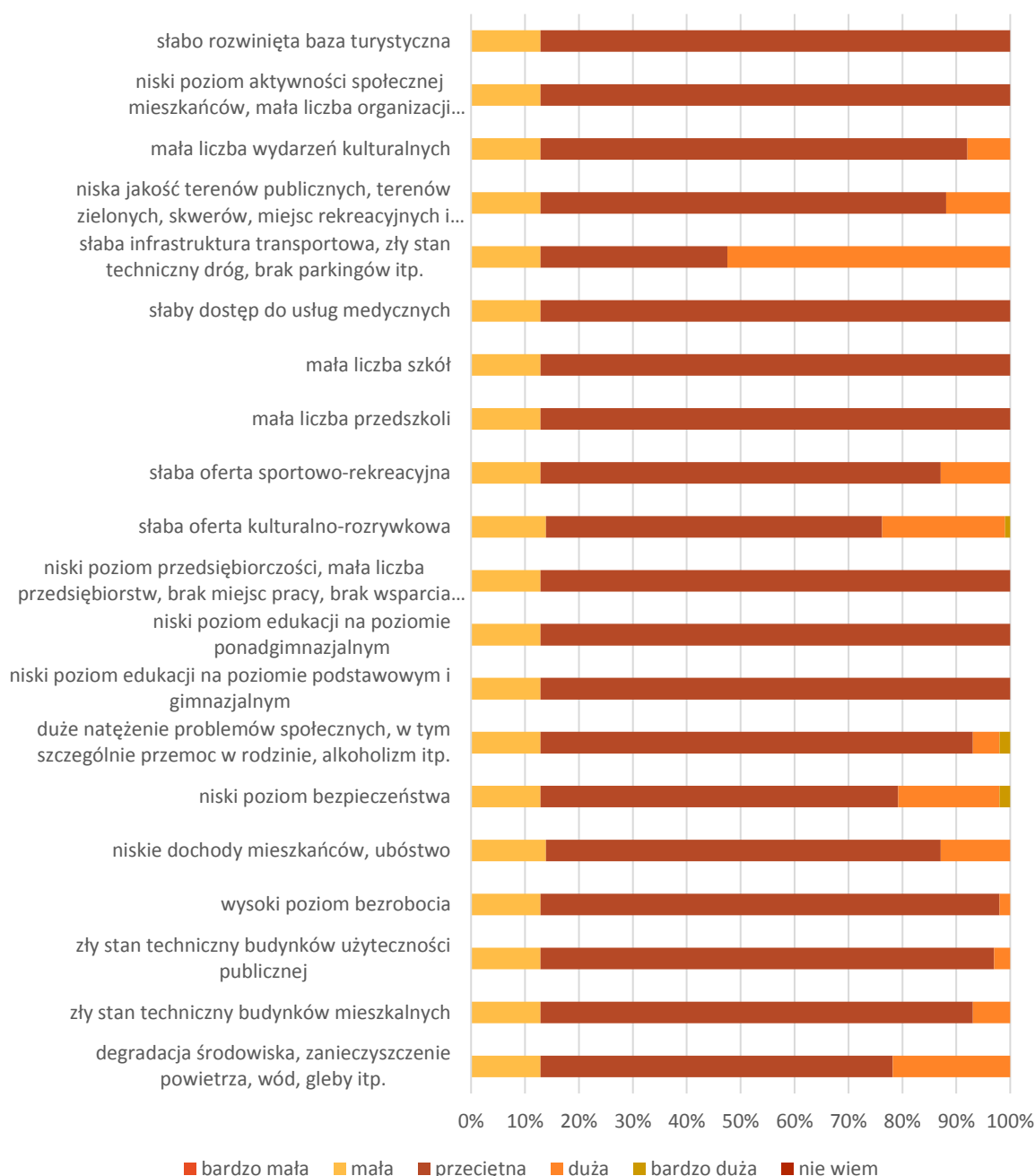
Respondenci, oceniając skalę występowania poszczególnych problemów na terenie gminy, ponownie najczęściej wskazywali odpowiedź „przeciętna”. Najwięcej zaznaczeń dotyczyło problemów:

- niskiego poziomu przedsiębiorczości, małej liczby przedsiębiorstw, brak miejsc pracy, brak wsparcia dla przedsiębiorców;
- małej liczby przedszkoli;
- małej liczby szkół;
- słabego dostępu do usług medycznych, niskiego poziomu aktywności społecznej mieszkańców, małej liczby organizacji pozarządowych, stowarzyszeń klubów sportowych, itp.;
- słabej rozwiniętej bazy turystycznej.

Osoby badane uznały, że do największych problemów gminy Gniewkowo zaliczyć należy słabą infrastrukturę transportową, zły stan techniczny dróg, brak parkingów (52,5% duża). Następnie była to degradacja środowiska, zanieczyszczenie powietrza, wód, gleby, itp. (21,8% duża) oraz niski poziom bezpieczeństwa (18,8% duża, 2,0% bardzo duża).

Ankietowani stwierdzili, że słabą ofertę kulturalno-rozrywkową należy zakwalifikować jako najmniejszy problem występujący na terenie gminy (suma „bardzo mała „ i mała” – 13,9%).

Wykres 22. Skala występowania poszczególnych problemów na terenie gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Mieszkańców poproszono o wymienienie negatywnych zjawisk występujących na terenie miejsca zamieszkania. W tym zakresie najczęściej wskazywano na niski poziom bezpieczeństwa (bójki, rozboje, pobicia), a także spożywanie alkoholu w miejscach publicznych. Istotnym problemem na terenie gminy jest również brak miejsc aktywizacji i integracji społecznej. Wielu respondentów wskazywało na zaniedbane parki oraz place zabaw znajdujące się w przestrzeni publicznej. Wśród niedogodności w sferze społecznej mieszkańcy

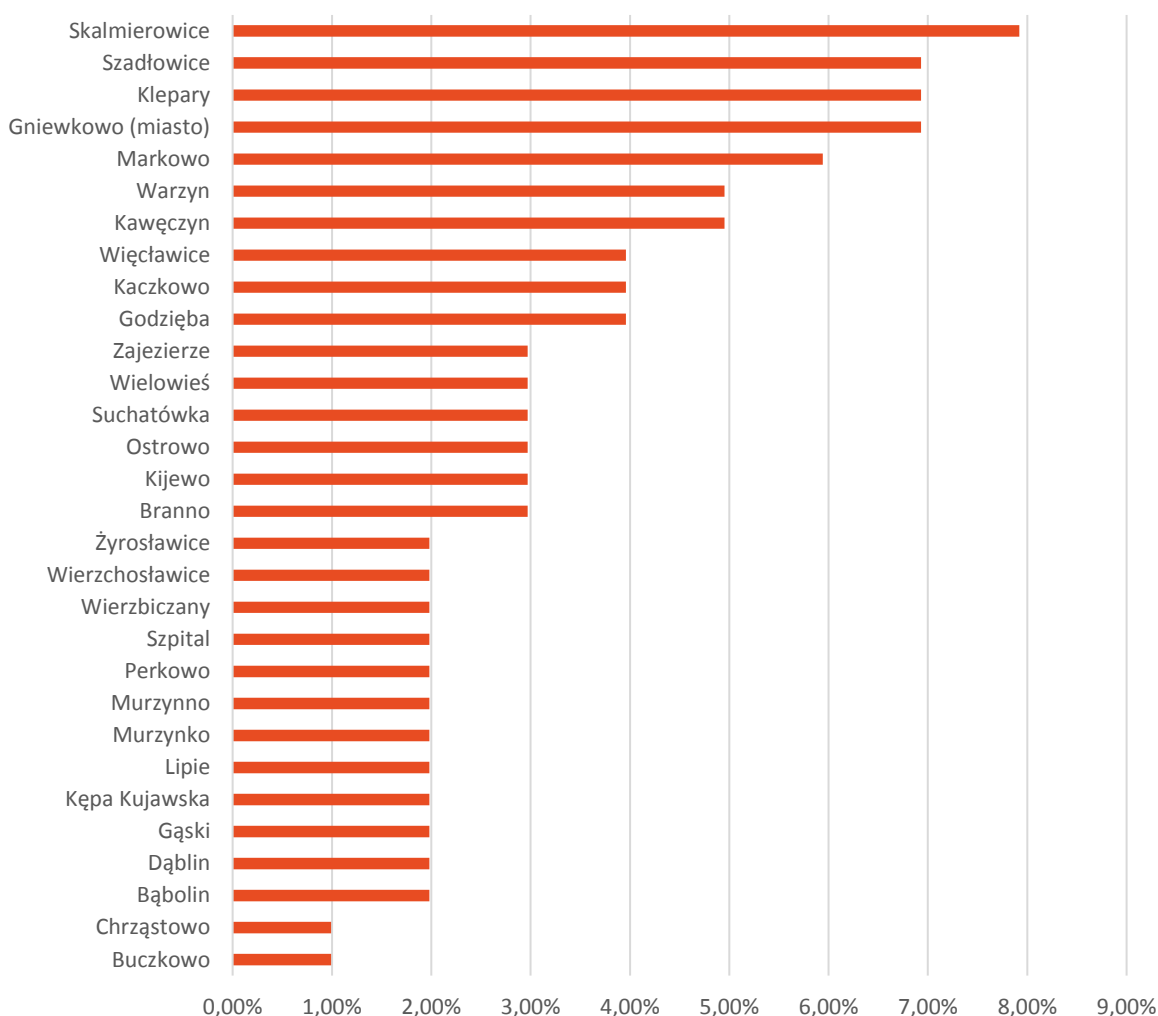
zaznaczali również brak alternatywnych form spędzania czasu wolnego, a także małą liczbę wydarzeń kulturalno- rozrywkowych. W przypadku problemów infrastrukturalnych najczęściej pojawiającą się odpowiedzią był zły stan nawierzchni dróg i chodników oraz brak ścieżek rowerowych. Pojedyncze wskazania dotyczyły także niedopasowanych do potrzeb połączeń komunikacyjnych pomiędzy poszczególnymi miejscowościami, co utrudnia poruszanie się po terenie gminy osobom nieposiadającym samochodu. Jednocześnie zaznaczyć należy, że wysoki odsetek odpowiedzi dotyczył wyrażenia „brak większych problemów”.

Zdaniem mieszkańców władze, w celu eliminacji/ ograniczenia negatywnych zjawisk na terenie gminy, powinny podjąć działania w sferze społecznej i infrastrukturalnej. Do pierwszej z nich zaliczono: poszerzenie oferty kulturalnej, poprawę bezpieczeństwa oraz stworzenie alternatywnych form spędzania czasu wolnego (np. zajęcia w świetlicach wiejskich). W sferze infrastrukturalnej najczęściej wskazywano na: poprawę stanu dróg i chodników, budowę ścieżek rowerowych, zagospodarowanie parków, wyremontowanie placów zabaw. Częstym postulatem była również kwestia związana z ochroną środowiska (segregacja śmieci, wprowadzanie rozwiązań ekologicznych w sferę gospodarczą), a także infrastrukturą wodno-kanalizacyjną (rozwiązanie wszelkich problemów w tym zakresie).

Ankietowani uznali, że działania z zakresu wsparcia rozwoju społecznego najbardziej potrzebne są w Skalmierowicach. Odsetek ten wyniósł 7,9%. Następnie były to Szadłowice, Klepary i Gniewkowo (6,9%). Nieco mniej działań w tym zakresie potrzebnych jest w Wawrzynie oraz Kawęczynie (5,0%). Po czterech respondentów stwierdziło, że w Więclawicach, Kaczkowie i Godziębnie wsparcie w rozwoju społecznym jest niezbędne.

Poniższy wykres przedstawia szczegółowe dane.

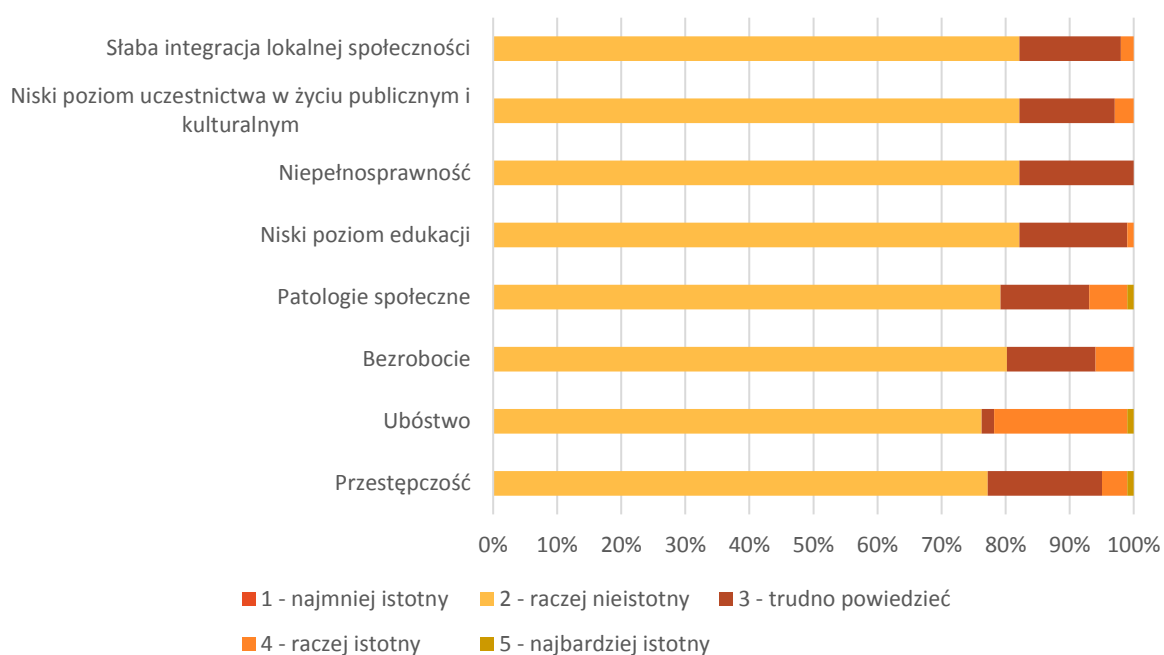
Wykres 23. Na jakich obszarach gminy działania z zakresu wsparcia rozwoju społecznego (np. ograniczenie ubóstwa, wsparcie ubogich rodzin, walka z patologiami społecznymi) są najbardziej potrzebne?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Badanych poproszono o ocenę najważniejszych problemów społecznych występujących na terenie gminy. Zdecydowana większość badanych uznała, że są one raczej nieistotne. Tego rodzaju odpowiedź najczęściej zaznaczana była w przypadku niskiego poziomu edukacji, niepełnosprawności, niskiego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz słabej integracji lokalnej społeczności (82,2%). Do istotnych problemów, występujących na terenie gminy, mieszkańcy zaliczyli ubóstwo (20,8%) oraz przejawy patologii społecznych (6,9%).

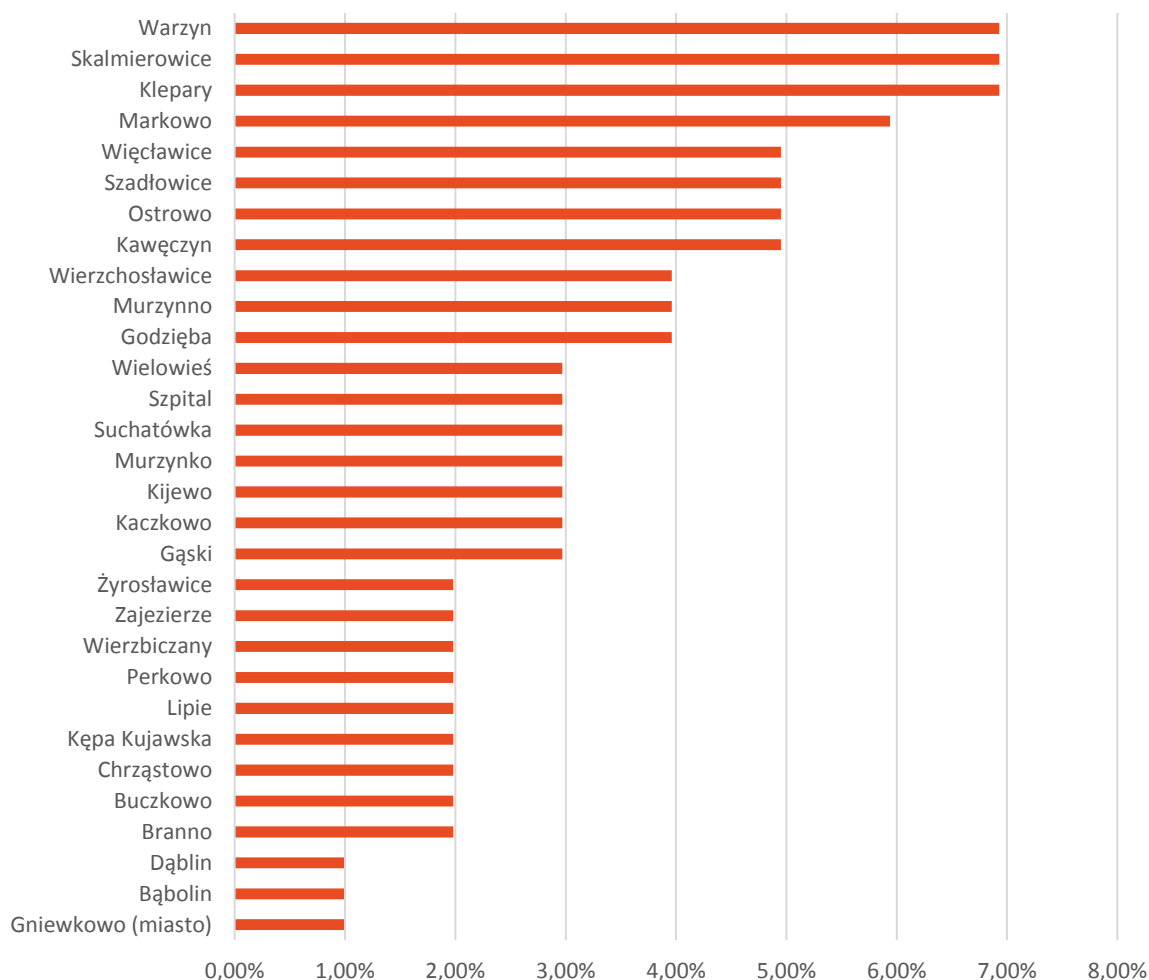
Wykres 24. Proszę ocenić najważniejsze problemy społeczne występujące na terenie gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Mieszkańcy wskazali, że miejscowości Wawrzyn, Skalmierowice i Klepary, wymagają wsparcia w zakresie rozwoju gospodarczego. Odsetek równy był 6,9%. Następnie, tego rodzaju działania, potrzebne są w Markowie (5,9%), Więclawicach, Szadłowicach, Ostrowie i Kawęczynie (4,9%). Inne miejscowości uzyskały niższe wskazania, co potwierdza poniższy wykres.

Wykres 25. Na jakich obszarach gminy działania z zakresu wsparcia rozwoju gospodarczego (np. wzrostu produkcji, zmniejszenie bezrobocia, zwiększenie liczby przedsiębiorstw) są najbardziej potrzebne?

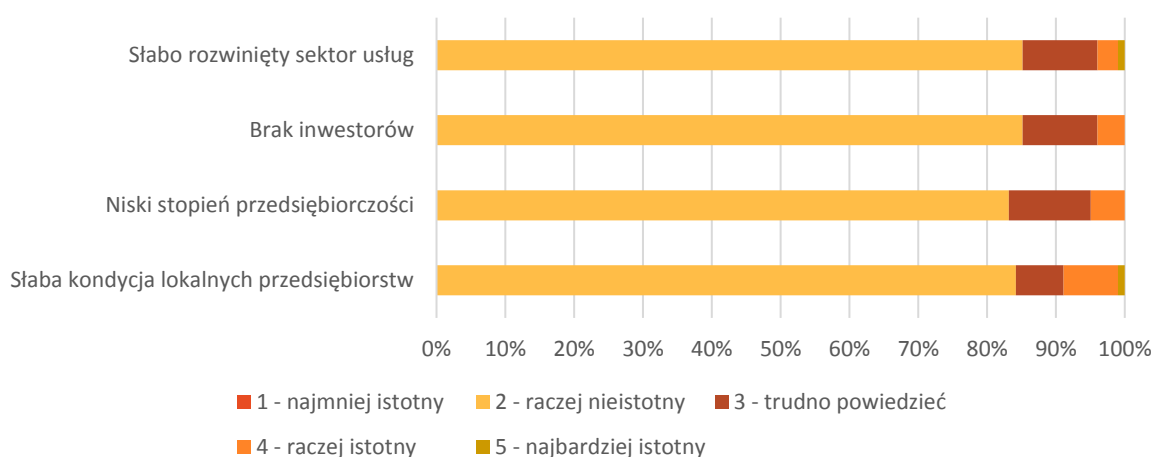

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Ankietowani w zdecydowanej większości uznali, że wskazane w badaniu problemy gospodarcze są raczej nieistotne dla gminy. Nieco mniej zaznaczeń, jednak odsetek ten pozostaje nadal wysoki, dotyczyło odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

Za istotny problem gminy mieszkańcy zaliczyli słabą kondycję lokalnych przedsiębiorców (8,9%), a następnie niski stopień przedsiębiorczości (5,0%).

Wykres 26. Proszę ocenić najważniejsze problemy gospodarcze występujące na terenie gminy

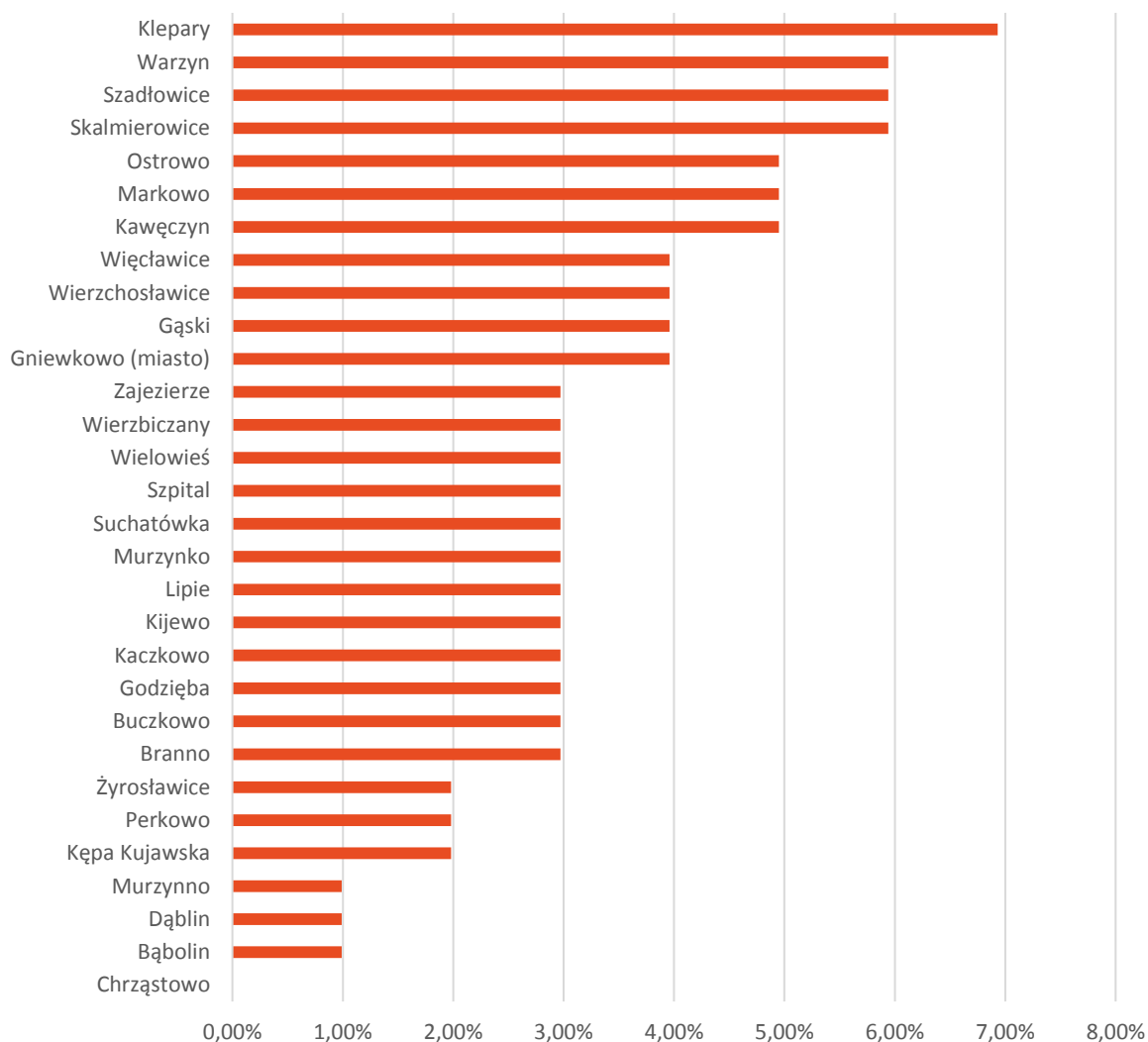

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Badanych zapytano również o potrzebę działań z zakresu modernizacji i budowy nowej infrastruktury. Najwięcej wskazań dotyczyło miejscowości Klepary. Odsetek ten wyniósł 6,9%. Następnie były to Wawrzyn, Szadłowice i Skalmierowice, na które wskazało po 6 respondentów. Nieco mniej respondentów uznało, że tego rodzaju działania potrzebne są w Ostrowie, Markowie i Kawęczynie.

W przypadku pozostałych odpowiedzi, odsetek odpowiedzi był stosunkowo niski. Poniższy wykres prezentuje szczegółowe dane.

Wykres 27. Na jakich obszarach gminy działania z zakresu modernizacji lub budowy nowej infrastruktury (np. infrastruktury rekreacyjnej, sportowej, mieszkaniowej, drogowej) są najbardziej potrzebne?

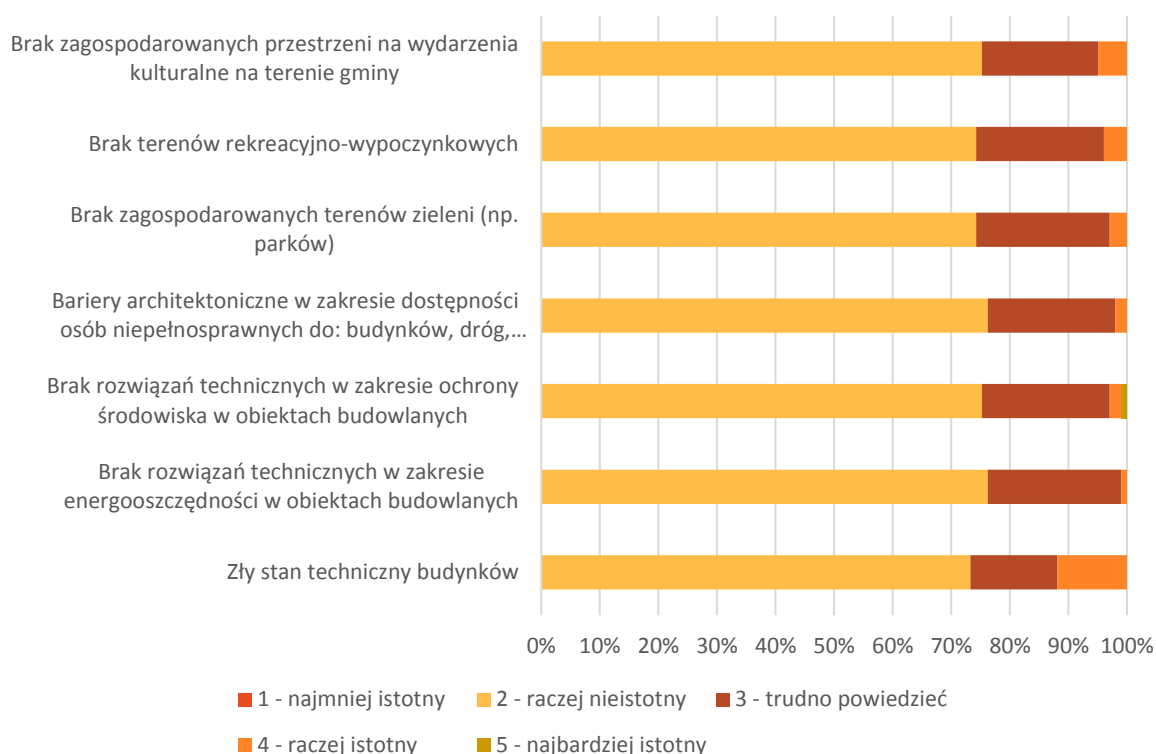

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI.

W zakresie problemów przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych w zdecydowanej większości wskazano na nieistotność wymienionych kwestii, co przedstawia poniższy wykres.

Miejscowościami, przy których najczęściej zaznaczono odpowiedzi „raczej istotny” i „najbardziej istotny” były zły stan techniczny budynków (11,9%) oraz brak zagospodarowanych przestrzeni na wydarzenia (5,0%).

Wykres 28. Proszę ocenić najważniejsze problemy przestrzenno-funkcjonalne oraz techniczne występujące na terenie gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI.

4.2. Sprawozdania z konsultacji

W ramach sporządzania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gniewkowo dnia 4 października 2016 roku odbyło się spotkanie konsultacyjne. Uczestnikami spotkania byli mieszkańcy niniejszej gminy miejsko-miejskiej.

Spotkanie z mieszkańcami Gniewkowa podzielone było na trzy etapy. Pierwszym etapem forum było przedstawienie podstawowych pojęć dotyczących procesu rewitalizacji. Drugą część stanowiły warsztaty, podczas których uczestnicy dyskutowali nad rozwojem gminy. W trzecim etapie spotkania podsumowano konsultacje, przedstawiając najważniejsze wnioski.

Warsztaty z mieszkańcami Gniewkowa miały na celu sprecyzowanie mocnych i słabych stron jednostki oraz wskazanie stref najbardziej wymagających rewitalizacji.

Za mocne strony gminy Gniewkowo mieszkańcy uznali przede wszystkim tereny zieleni, które posiadają potencjał na rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej. Szczególnie efektywnie można wykorzystać zasoby przyrodnicze (las, jeziora mokradła i zarośla śródpolne), które sprzyjają do uprawiania m.in. wędkarstwa, myślistwa, turystyki pieszej i rowerowej.

Pozytywnie zostały także ocenione tereny wiejskie (w tym zespoły parkowo-pałacowe), jako obszary o dużym potencjale rozwojowym. Uczestnicy spotkania jednak zaznaczyli, że tereny wiejskie wymagają „odnowy” poprzez m.in. wprowadzenie infrastruktury ulicznej (np. oświetlenie, ścieżki rowerowe, chodniki, mała architektura).

Według uczestników warsztatów mocną stroną gminy Gniewkowo jest również położenie geograficzne – blisko do Torunia i Inowrocławia. Co więcej, istnieje dobra komunikacja między gminą, a tymi jednostkami (szczególnie Toruniem). Ma to istotne znaczenie w głównej mierze dla osób, które pracują lub uczą się w większych miastach.

Dogodne połączenia stanowią także szansę do tego, aby zachęcić mieszkańców z Torunia czy z Inowrocławia do zamieszkania na obszarze gminy. Ponadto, jednostka miejsko-wiejska posiada tereny przygotowane pod nowe inwestycje (stałe niewykorzystane), odpowiednie pod zabudowę mieszkaniową. Napływ nowej tkanki miejskiej mogłoby sprawić, że gmina Gniewkowo stałaby się „sypialnią” dla dużych miast.

Przybyli na spotkanie mieszkańcy dobrze ocenili także infrastrukturę społeczną dotyczącą działań różnego typu organizacji pozarządowych. Wskazali na: koło wędkarskie „Okoń”, kluby sportowe, OSP, kilkanaście stowarzyszeń, koła gospodyń wiejskich i zespoły ludowe, dzięki którym podtrzymywana i rozwijana jest lokalna kultura. Organizacje te skupiają wiele osób, zwłaszcza z obszarów wiejskich oraz starają się o dofinansowania ze środków zewnętrznych.

Osoby na spotkaniu podkreśliły, że instytucje wiejskie mają duże znaczenie dla mieszkańców danych miejscowości, czego niestety nie widać w mieście Gniewkowo. Zaznaczyli oni również, że pomimo dużej aktywności poszczególnych organizacji pozarządowych, to brakuje wzajemnej współpracy między np. stowarzyszeniami. Instytucje działają we własnym środowisku, co niekorzystnie wpływa na integrację społeczności z całego obszaru jednostki miejsko-wiejskiej.

Uczestnicy konsultacji uważają, że współpraca instytucji kulturalnych mogłaby przyczynić się np. do organizacji imprez, większych i lepszych jakościowo, których brakuje w gminie. Do najważniejszych z nich zaliczają głównie Jarmarki Gniewkowskie, przeglądy powiatowe zespołów ludowych i dożynki.

Ponadto, potrzeba integracji między organizacjami pozarządowymi, wynika też z niskiej aktywności ludności, zwłaszcza miejskiej, przy organizowaniu różnego rodzaju wydarzeń. Dlatego też, uczestnicy warsztatów wskazali na potrzebę powołania stowarzyszenia typowo zajmującego się przygotowywaniem i przeprowadzaniem imprez.

Według osób biorących udział w warsztatach, mocną stroną gminy Gniewkowo są również miejsca i obiekty historyczne. Przeprowadzone wykopaliska archeologiczne ukazały liczne ślady po dawnych wydarzeniach (m.in. przez teren gminy przechodził szlak bursztynowy i istniało Księstwo Gniewkowskie). Pozostałości historyczne obecnie stanowią potencjał, do tego, aby w gminie stworzyć skansen, będący jednym z najważniejszych punktów turystycznych nie tylko na jej terenie, ale także w całym regionie.

Innymi miejscami o potencjale turystyczno-rekreacyjnym są parki z pałacami zlokalizowane w większości miejscowościach gminy. Jednakże, obecny ich stan zniechęca mieszkańców czy też przyjezdnych, do spędzania na ich terenie wolnego czasu. W celu przywrócenia zespołom parkowo-pałacowym dawnej funkcji użytkowej, wymaga się przeprowadzenia działań naprawczych. Nie mniej jednak, dużą przeszkodą jest fakt, iż większość z tych terenów zieleni stanowi własność osób prywatnych.

Mieszkańcy biorący udział w warsztatach, jako zaletę uznali racjonalne wykorzystywanie środków z funduszu sołeckiego i budżetu obywatelskiego. Dotychczas z uzyskanych pieniędzy przeprowadzono m.in. modernizację dróg, remonty świetlic i zorganizowano imprezy kulturowe.

Za słabe strony gminy Gniewkowo mieszkańcy uznali przede wszystkim społeczeństwo, a mianowicie ich brak zaangażowania i obojętność wobec rozwoju gminy. W odpowiedzi na zadane pytanie: *„co hamuje rozwój gminy i co można by rewitalizować?”*, wskazali, że przede wszystkim należy *„rewitalizować myślenie ludzi”*, zmienić ich mentalność i stosunek do rzeczy wspólnych, ponieważ ludzie nie dbają o przestrzeń publiczną. W związku z tym, uczestnicy warsztatów wyrazili potrzebę m.in. organizowania programów aktywizujących osoby do życia społecznego, jak i przygotowania odpowiedniego do tego zaplecza.

W odniesieniu do poruszonego problemu, jeden z uczestników konsultacji wyraził, że ważne jest *„tworzenie infrastruktury, która pomaga teraz tym ludziom wyjść z domu, dojść do tych przestrzeni, skorzystać z tej przestrzeni, ale ta przestrzeń musi być blisko domu, nie daleko,*

blisko domu”. Inni z kolei uznali, że skupienie rewitalizacji (tworzenie infrastruktury społecznej) najbardziej potrzebne jest w obrębach wiejskich (na małych obszarach, nie dużych) wśród małych społeczności, gdzie obecnie brakuje miejsc spotkań i integracji. Ponadto, negatywnym aspektem gminy jest brak osób, które stałyby się liderami aktywizujących społeczność miejską. W tym zakresie przydałyby się odpowiednie szkolenia dla osób mających potencjał do bycia liderem.

Po przeprowadzonych warsztatach z udziałem mieszkańców, na temat mocnych i słabych stron gminy Gniewkowo, spotkanie konsultacyjne zakończono podsumowaniem.

Warsztatowicze za najbardziej konieczne działania uznali:

- dokończenie ścieżek rowerowych łączące miejscowości, przeprowadzenie ich także przez miejsca atrakcyjne historycznie i przyrodniczo,
- modernizacja budynku dworca PKP, terenu przy dworcu i obszarów pokolejowych,
- wykorzystanie potencjału lasu poprzez współpracę z Lasami Państwowymi,
- naprawienie nawierzchni drogi powiatowej,
- zagospodarowanie terenów parków wiejskich,
- poprawę estetyki miasta, zwłaszcza część parkową, dworzec, stare miasto - część przy ratuszu.

Natomiast w odniesieniu do działań społecznych, uczestnicy zwrócili uwagę na konieczność:

- wybudowania publicznego ośrodka opieki dla osób starszych,
- zwiększenie oferty dla dzieci i młodzieży, zwłaszcza w czasie wakacji i ferii,
- aktywowanie szkół do zwiększenia ilości zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży, z czym związane jest zapewnienie stosownych wynagrodzeń dla osób zaangażowanych do tych działań.

5. Analiza SWOT

Celem analizy SWOT (strengths-weaknesses-opportunities-threats) jest identyfikacja i analiza czynników w kontekście ustalonego celu oraz wskazanie najlepszych rozwiązań, wytyczenie kierunków działania przy jednoczesnym wykorzystaniu szans i mocnych stron, a także minimalizacji zagrożeń i słabych stron analizowanego podmiotu. Przystępując do analizy SWOT należy wskazać czynniki, które mogą wpływać na funkcjonowanie analizowanego podmiotu. Następnie należy posegregować je w cztery grupy:

- grupa 1: mocne strony (strengths, „S”) - czynniki wewnętrzne, cechy, które stanowią atuty, zalety, przewagę analizowanego podmiotu,

- grupa 2: słabe strony (weaknesses, „W”) - czynniki wewnętrzne, cechy, które są słabszą stroną analizowanego podmiotu, bariery, wady,
- grupa 3: szanse (opportunities, „O”) - czynniki zewnętrzne, cechy otoczenia, które stwarzają szansę korzystnej zmiany analizowanego podmiotu,
- grupa 4: zagrożenia (threats, „T”) - czynniki zewnętrzne, cechy otoczenia, które stwarzają niebezpieczeństwo zmian niekorzystnych dla analizowanego podmiotu.

Analiza SWOT bazuje na identyfikacji poszczególnych czynników za pomocą kryterium czasu ich występowania (obecne/przyszłe) i charakteru oddziaływania danego czynnika (pozytywne/negatywne). Ze względu na zakres przedmiotowy i cel opracowania dokumentu zdecydowano się przyjąć założenia:

- mocne strony uznaje się wyłącznie te czynniki, które mają charakter wewnętrzny i pozytywny;
- słabe strony uznaje się wyłącznie te czynniki, które mają charakter wewnętrzny i negatywny;
- szanse uznaje się wyłącznie te czynniki, które mają charakter zewnętrzny i pozytywny;
- zagrożenia uznaje się wyłącznie te czynniki, które mają charakter zewnętrzny i negatywny.

ROZWÓJ PRZESTRZENNY	
Mocne strony	Słabe strony
• duża powierzchnia terenu Gminy, • dominujący udział gruntów rolniczych, • centralne położenie głównej siedziby Gminy, co umożliwia komunikowanie się z sołectwami, • bliska odległość do centralnych miast powiatu i województwa, • dobre warunki do rozwoju rolnictwa,	• wyraźny dwupodział obszaru Gminy ze wzgl. na warunki geologiczne i geomorfologiczne, • teren wiejski mocno rozdrobniony • dominacja małych i bardzo małych wsi, • wzmożony ruch samochodowy w Gniewkowie, • wysoka emisja zanieczyszczeń

• duża liczba zachowanych obiektów zabytkowych, • występowanie jezior i kompleksów leśnych o dużych walorach rekreacyjnych i turystycznych, • Miasto Gniewkowo stanowi węzeł transportowy, • korzystne położenie komunikacyjne Gminy pomiędzy Toruniem a Inowrocławiem,	z pojazdów transportowych,
Szanse	Zagrożenia
• przywrócenie wartości użytkowych i przyrodniczych terenom zniszczonym przez działalność człowieka, oprawa stanu środowiska, • współpraca z centralnymi miastami powiatu i województwa, • przestrzeganie zasad zrównoważonego rozwoju przestrzennego Gminy, • poprawa estetyki budynków w centralnej (rewitalizowanej) części Miasta,	• ruchy masowe ziemi, spowodowane gwałtownymi opadami deszczu, intensywnym topnieniem śniegu, podnoszeniem się poziomu wód gruntowych oraz wezbraniem rzek, • niski potencjał małych wsi do rozwoju przedsiębiorczości, • istniejące uwarunkowania funkcjonalno-przestrzenne hamują dalszy rozwój Gminy, • zagrożony rozwój demograficzny, zwłaszcza w małych wsiach, • zajmowanie terenów przyrodniczych przez zabudowania,
ROZWÓJ SPOŁECZNY	
Mocne strony	Słabe strony
• dość równomierna struktura ludności pod względem płci,	• przewaga mężczyzn w wieku przed- i produkcyjnym

• duża gęstość zaludnienia Miasta, • znaczny udział osób w wieku produkcyjnym, • zapewniona edukacja od poziomu wychowania przedszkolnego do szkoły ponadgimnazjalnej, • świadczenie usług ochrony zdrowia przez 5 NZOZ • aktywna działalność instytucji kultury	• przewaga kobiet w wieku poprodukcyjnym, • ujemny przyrost naturalny, • dość duży udział gospodarstw domowych i osób korzystających z pomocy społecznej, • trudna sytuacja ekonomiczna dużych grup ludności spowodowana bezrobociem oraz niską opłacalnością produkcji rolnej,
Szanse	Zagrożenia
• pozyskiwanie pomocy finansowej, szczególnie dla rozwoju jednostek samorządowych udzielających różnego rodzaju pomoc mieszkańcom Gminy, • organizowanie interdyscyplinarnych zajęć kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych itp., aktywizujących większą liczbę osób będących w różnych grupach wiekowych, • przekazywanie najmłodszym mieszkańcom Gminy tradycji i obrzędów lokalnych, • rozbudowa infrastruktury na terenach wiejskich, • poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców, • realizacja programów i korzystanie z funduszy na poziomie powiatowym i wojewódzkim, których celem jest ograniczanie bezrobocia i jego skutków,	• starzenie się społeczeństwa, • utrzymująca się przewaga liczby zgonów nad liczbą urodzeń żywych, • kilkuletnie odnotowywanie przewagi migracji wewnętrznych nad zagranicznymi, • migracja młodych i wykształconych mieszkańców do ośrodków miejskich, • zmniejszanie się liczby uczniów w kolejnych poziomach edukacyjnych, • brak miejsc w placówkach przedszkolnych w stosunku do liczby dzieci,

• tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi nowych firm i nowych miejsc pracy,	
ROZWÓJ GOSPODARCZY	
Mocne strony	Słabe strony
• przyrost podmiotów gospodarczych • znaczny udział mikro-przedsiębiorców, • szybkie tempo rozwoju mikro-przedsiębiorstw, • funkcjonowanie dwóch firm zatrudniających 250 i więcej osób, • prężna działalność podmiotów zajmujących się budownictwem, handlem hurtowym i detalicznym, • wysoki udział przedsiębiorstw z sektora prywatnego, • dominacja gruntów rolnych o powierzchni 15 i więcej ha, • dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna, • wzrost udziału osób korzystających z instalacji sanitarno-technicznych, • wysoka wartość wskaźnika mieszkań wyposażonych w instalacje sanitarno-bytowe,	• mały udział firm zatrudniających 50 i więcej osób, • nieznaczna rola podmiotów gospodarki narodowej PKD z sekcji: – administracja publiczna i obrona narodowa, – dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami, – działalność związana z rekultywacją, • mała liczba podmiotów prywatnych, • niewielkie znaczenie dróg gminnych w transporcie kołowym, • zastój w rozwoju instalacji technicznych, • częściowa gazyfikacja terenu Gminy,
Szanse	Zagrożenia
• aktywna polityka władz samorządowych nastawiona na pozyskanie inwestorów zewnętrznych oraz rozwój	• wkraczanie procesu urbanizacji na tereny dotychczas

przedsiębiorczości mieszkańców, • konieczność rozwoju sieci infrastrukturalnych, • modernizacja istniejącej linii kolejowej, w celu zwiększenia jej udziału w obsłudze transportu towarów i osób, • rozbudowa instalacji sieci gazowej na terenach zurbanizowanych, • promocja walorów gospodarczych, • ciągła ochrona dorobku kultury,	niezagospodarowanych, • brak inwestorów wewnętrznych i zewnętrznych, • pogorszenie się opłacalności produkcji rolnej w skali kraju, • przeznaczanie małej ilości środków finansowych na utrzymanie obiektów dziedzictwa kulturowego,
--	---

Źródło: Opracowanie własne.

6. Identyfikacja obszarów kryzysowych

6.1. Metodologia opracowania analizy

Zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, wyznaczenie obszaru zdegradowanego następuje na podstawie koncentracji na nim negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz jednoczesnym występowaniu na nim co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

1. Gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw,
2. Środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
3. Przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszary, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych.

Na podstawie kryteriów ewaluacji programu rewitalizacji, niezbędne dane zostały pozyskane od instytucji prowadzących sprawozdawczość jak: Urząd Miejski w Gniewkowie, Powiatowy Urząd Pracy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i Policja.

Wypracowane wskaźniki wyznaczające obszary kryzysowe w gminie zostały przygotowane zgodnie z regulacjami obowiązującymi w dokumencie *Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014 - 2020*. Wskaźniki w gminie miejsko-wiejskiej, gdzie liczba mieszkańców miasta przekracza 30% ludności w skali gminy, wyliczone zostały na podstawie klasyfikacji obejmującej:

- Sołectwa - metodą odnoszącą się do terenów wiejskich,

- Miasto – metodą stosowaną w przypadku gmin miejskich.

Na potrzeby Gminnego Programu Rewitalizacji obszar wiejski gminy podzielono na sołectwa, natomiast teren miejski na ulice.

Warunkiem zaliczenia danego terenu do obszaru zdegradowanego jest nieprzekroczenie granic:

- 20% powierzchni gminy.
- 30% ludności gminy.

Zgodnie z wcześniej wskazanym dokumentem, do puli wskaźników obrazujących sytuację w gminie wybrano cztery: dwa ze sfery społecznej oraz po jednym z gospodarczej i środowiskowej (w przypadku terenów wiejskich) oraz trzy ze sfery społecznej i jeden z gospodarczej (w przypadku terenów miejskich). Dwa indeksy zostały wyliczone zgodnie z obowiązującym modelem, znajdującym się w dokumencie *Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014 – 2020*, natomiast dwa pozostałe stanowią autorską własność gminy.

Celem ustalenia obszaru zdegradowanego na terenie miejskim (metoda nr 1), co najmniej dwa wskaźniki muszą przybierać wartości niższe, niżeli średnia dla indeksu w skali gminy, z czego jeden z nich powinien dotyczyć sfery społecznej.

Za obszar zdegradowany na terenach miejskich (metoda nr 2) można uznać także jednostki strukturalne, w których zaplanowane jest zaadaptowanie przestrzeni do celów aktywizacji społecznej, jednocześnie spełniając określone kryteria zawarte w dokumencie *Zasady programowania...*¹¹

Na potrzeby niniejszego opracowania wybrano metodę opisaną w pierwszym punkcie.

Na terenach wiejskich obszar zdegradowany identyfikuje się w wyniku występowania na nim, co najmniej dwóch zjawisk kryzysowych ze sfery społecznej, wyliczonych na podstawie wskaźników wyznaczonych w dokumencie strategicznym (dotyczącym zasad ubiegania się

¹¹ Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014 – 2020, str. 43.

o środki finansowe w latach 2014 - 2020). Wybrane wskaźniki powinny przyjmować wartości mniej korzystne od średnich w skali gminy.

Obszar zdegradowany może stanowić jedno, bądź kilka sołectw. Kryterium zaliczenia danej przestrzeni do obszaru zdegradowanego musi spełniać 1 z 4 celów rewitalizacji:

1. Przekształcenie obszaru zdegradowanego na cele aktywizacji społecznej;
2. Przekształcenie przestrzeni zdegradowanych na cele aktywizacji gospodarczej;
3. Rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych;
4. Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej¹².

6.2. Obszary wiejskie

Na podstawie wyżej scharakteryzowanego podziału gminy, obszary wiejskie analizowano w podziale na sołectwa. Jak wspomniano, analiza czynników kryzysowych została oparta o cztery wskaźniki: dwa ze sfery społecznej, oraz po jednym z gospodarczej i środowiskowej. Pierwszy z indeksów dotyczy udziału osób pozostających bez zatrudnienia powyżej 24 miesięcy, w relacji do bezrobotnych ogółem. Wykładnik dotyczy sfery społeczno-gospodarczej. Analiza została przeprowadzona również w oparciu o dane pochodzące z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, dotyczące udziału dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny, w relacji do liczby dzieci ogółem w tym wieku na wyznaczonym obszarze. Wskaźnik dotyczący liczby podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców pozwala poddać ewaluacji sytuację gospodarczą na analizowanym obszarze. Ilość azbestu w budynkach mieszkalnych pozwala natomiast określić występowanie problemów w sferze środowiskowej.

Bąbolin

Tabela 6. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Bąbolin

Nazwa	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Ilość azbestu w budynkach mieszkalnych [w kg]	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności
-------	---	--	---	---

¹² Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014 – 2020, str. 38-39.

	bezrobotnych na danym obszarze [w %]	[w %]		
Bąbolin	66,7%	11,2%	14935	0,004

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

W sołectwie Bąbolin, na podstawie głównych wskaźników wyznaczono dwa zjawiska kryzysowe, z czego jedno dotyczyło sfery społecznej, a jedno gospodarczej. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na obszarze sołectwa wynosi 66,7%, wykraczając poza wartość średnią dla gminy (59,9%). Poziom przedsiębiorczości, zdiagnozowany z wykorzystaniem wskaźnika odnoszącego się do liczby przedsiębiorstw przypadających na 1000 mieszkańców wskazuje na wartości niższe w porównaniu do średniej w skali gminy (0,004).

Gąski

Tabela 7. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Gąski

Nazwa	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Ilość azbestu w budynkach mieszkalnych [w kg]	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności
Gąski	77,3%	35,9%	55254	0,025

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

W sołectwie Gąski, na podstawie głównych wskaźników zostały wyznaczone trzy obszary kryzysowe: jeden w sferze społecznej, natomiast pozostałe w gospodarczej i środowiskowej. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na obszarze sołectwa wynosi 77,3% i pozostaje powyżej średniej dla całej gminy (59,9%). Natomiast udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny, w odniesieniu do liczby dzieci ogółem to 35,9%. Warto zaznaczyć, że wartość ta pozostaje poniżej średniej dla gminy (36,6%), co jest zjawiskiem pozytywnym. Wskaźniki dotyczące sfery gospodarczej i przestrzennej wykazują wartości mniej korzystane od średniej w skali gminy.

Godzięba

Tabela 8. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Godzięba

Nazwa	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze [w %]	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze [w %]	Ilość azbestu w budynkach mieszkalnych [w kg]	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności
Godzięba	61,0%	11,6%	91520	0,028

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

Zgodnie z klasyfikacją dotyczącą selekcji jednostek w ramach obszarów zdegradowanych, na terenach wiejskich powinny zostać odnotowane wartości mniej korzystne od średniej w skali gminy, wśród co najmniej dwóch wskaźników społecznych oraz jednym z pozostałych. Na terenie sołectwa Godzięba odnotowano wyższy udział osób pozostających bez zatrudnienia powyżej 24 miesięcy w odniesieniu do ogółu bezrobotnych (61,0%) w porównaniu do średniej w skali gminy. Wartości mniej korzystne niż średnia w skali gminy odnotowano także w przypadku wskaźnika gospodarczego, mierzonego liczbą podmiotów gospodarczych przypadających na 1000 ludności (0,0028), a także ilością wyrobów azbestowych w budynkach mieszkalnych (91520).

Kaczkowo

Tabela 9. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Kaczkowo

Nazwa	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze [w %]	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze [w %]	Ilość azbestu w budynkach mieszkalnych [w kg]	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności
Kaczkowo	63,6%	15,7%	13596	0,004

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

W sołectwie Kaczkowo odnotowano zjawiska kryzysowe w sferze społecznej i gospodarczej. Odsetek osób pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w odniesieniu do liczby bezrobotnych ogółem wykazuje wartości wyższe w porównaniu do średniej w skali gminy (63,6%). Natomiast poziom przedsiębiorczości, przeanalizowany z wykorzystaniem wskaźnika

liczby podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wskazuje na wartości niższe (0,004), niż średnia w skali gminy (0,034).

Kleparz

Tabela 10. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Kleparz

Nazwa	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze [w %]	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Ilość azbestu w budynkach mieszkalnych [w kg]	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności
Kleparz	17,1%	19,0%	68640	0,015

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

Spośród głównych wskaźników w sołectwie Kleparz, jedynie w sferze gospodarczej i społecznej stwierdzono wartości mniej korzystne od średniej w skali gminy: udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem (17,1%), a także wskaźnik podmiotów gospodarczych przypadających na 1000 ludności (0,015). Pozostałe wskaźniki wykazują wartości świadczące o braku, bądź niższym poziomie zdegradowania w sferze społecznej i środowiskowej.

Kawęczyn

Tabela 11. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Kawęczyn

Nazwa	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze [w %]	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Ilość azbestu w budynkach mieszkalnych [w kg]	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności
Kawęczyn	16,8%	62,0%	32956	0,005

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

Na terenie sołectwa Kawęczyn odnotowano zjawiska kryzysowe w każdej z analizowanych sfer, poza środowiskową. Wskaźniki odnoszące się do: udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze, podmiotów gospodarczych na 1000 ludności oraz dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny wykazują wartości mniej korzystne od średniej w skali gminy. Natomiast ilość azbestu w budynkach mieszkalnych przyjmuje dla omawianego sołectwa wartości niższe niż średnia dla gminy.

Kijewo

Tabela 12. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Kijewo

Nazwa	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze [w %]	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Ilość azbestu w budynkach mieszkalnych [w kg]	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności
Kijewo	23,5%	18,8%	54116	0,006

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

W sołectwie Kijewo zarejestrowano zjawiska kryzysowe w dwóch sferach. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze wykazuje wartość wyższą (23,5%), niż średnia w skali gminy (16,5%). Natomiast poziom przedsiębiorczości, zdiagnozowany wskaźnikiem liczby podmiotów gospodarczych na 1000 ludności wskazuje na wartości niższe (0,006), niż średnia dla całego obszaru (0,034), co stanowi zjawisko negatywne. Warto jednak zaznaczyć, że na terenie sołectwa odnotowano ilość azbestu w budynkach mieszkalnych poniżej średniej dla gminy (54116). Podobnie jak wykładnik odnoszący się do płaszczyzny pomocy społecznej (18,8%).

Lipie

Tabela 13. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Lipie

Nazwa	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze [w %]	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Ilość azbestu w budynkach mieszkalnych [w kg]	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności
Lipie	17,3%	58,40%	5313	0,012

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

W sołectwie Lipie, na podstawie głównych wskaźników wyznaczono trzy obszary kryzysowe, odnoszące się do dwóch ze sfer, poza środowiskową. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem wynosi 17,3%, wykraczając poza wartość średnią dla gminy. Negatywne zjawisko stwierdzono w kwestii udziału dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny, w odniesieniu do liczby dzieci ogółem na tym terenie. Wartość wskaźnika wynosi 58,4%, również przekraczając średnią wartość dla gminy. Poziom przedsiębiorczości, odnotowany z wykorzystaniem wskaźnika odnoszącego się do liczby przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców wskazuje na wartości niższe, niż średnia w skali gminy (0,012), co stanowi o problemie w sferze gospodarczej. Zaznaczyć należy, że ilość

zinwentaryzowanego azbestu w budynkach mieszkalnych jest niższa niż przeciętna w skali gminy (5313).

Markowo

Tabela 14. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Markowo

Nazwa	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Ilość azbestu w budynkach mieszkalnych [w kg]	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności
Markowo	71,9%	54,4%	50831	0,012

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

W sołectwie Markowo, na podstawie głównych wskaźników wyznaczono cztery obszary kryzysowe, odnoszące się do każdej ze sfer. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy, w zestawieniu z ogółem bezrobotnych na obszarze sołectwa wynosi 71,9%, wykraczając poza wartość średnią dla gminy. Negatywne wskazania stwierdzono w kwestii udziału dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny, w zestawieniu do liczby dzieci ogółem na tym terenie (54,4%). Poziom przedsiębiorczości, odnotowany z wykorzystaniem wskaźnika dotyczącego liczby przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców przedstawia wartości niższe w porównaniu do średniej w skali gminy (0,012). W sferze środowiskowej, ilość azbestu w budynkach mieszkalnych przewyższa wartość dla całej gminy.

Murzynko

Tabela 15. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Murzynko

Nazwa	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze [w %]	Odsetek dzieci zamieszkujących dany obszar w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	Ilość azbestu w budynkach mieszkalnych [w kg]	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności
Murzynko	18,5%	0,0%	54703	0,013

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

W sołectwie Murzynko również odnotowano zjawiska kryzysowe w każdej z analizowanych sfer. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym to prawie 1/5 ogółu ludności na tym obszarze (18,5%), co stanowi wynik powyżej średniej dla gminy. W przypadku dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat w porównaniu do ogółu dzieci w tym przedziale

wiekowym, wskaźnik plasuje się na poziomie 0. Poziom przedsiębiorczości, zdiagnozowany liczbą podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców wskazuje na wartości niższe, niż średnia w skali gminy (0,013). Na terenie sołectwa odnotowano również większą ilość azbestu w budynkach mieszkalnych w porównaniu do średniego wskaźnika dla gminy w tym zakresie.

Murzynno

Tabela 16. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Murzynno

Nazwa	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Ilość azbestu w budynkach mieszkalnych [w kg]	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności
Murzynno	57,1%	28,6%	15246	0,008

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

W sołectwie Murzynno zarejestrowano dwa zjawiska kryzysowe odnoszące się do sfer: środowiskowej i gospodarczej. Na jego terenie ilość azbestu w budynkach mieszkalnych przekracza średnią wartość dla gminy w tym zakresie (15246). Ponadto odnotowano niski wskaźnik przedsiębiorczości: liczba podmiotów gospodarczych przypadających na 1000 mieszkańców jest poniżej średniej dla obszaru całej gminy. Wskaźniki dotyczące sfery społecznej nie przyjmują wartości mniej korzystnych od średnich gminy.

Ostrowo

Tabela 17. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Ostrowo

Nazwa	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze [w %]	Ilość azbestu w budynkach mieszkalnych [w kg]	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności
Ostrowo	68,4%	17,1%	43582	0,007

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

Na podstawie głównych wskaźników, na obszarze sołectwa Ostrowo odnotowano zjawiska kryzysowe we wszystkich analizowanych sferach. Udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy dłużej niż 24 miesiące to blisko 70% ogółu bezrobotnych na tym terenie. Ponadto udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem wynosi 17,1%, podczas gdy średnia dla całej gminy plasuje się na poziomie 16,5%. Wykładnik odnoszący się do przedsiębiorczości

również odznacza się poziomem mniej korzystnym od średniej w skali gminy. Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców na obszarze sołectwa Ostrowo wynosi 0,007 (średnia dla gminy to 0,034). Natomiast ilość azbestu w budynkach mieszkalnych przekracza średnią wartość dla gminy.

Perkowo

Tabela 18. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Perkowo

Nazwa	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze [w %]	Ilość azbestu w budynkach mieszkalnych [w kg]	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności
Perkowo	66,7%	12,8%	24794	0,005

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

Na terenie sołectwa Perkowo odnotowano dwa zjawiska kryzysowe. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na tym obszarze wynosi 66,7% przyjmując jednocześnie wartość wyższą, niż średnia w skali gminy. Obecność podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców na terenie sołectwa przyjmuje wartość 0,005, co świadczy o wyniku mniej korzystnym od średniej wartości dla gminy.

Skalmierowice

Tabela 19. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Skalmierowice

Nazwa	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze [w %]	Ilość azbestu w budynkach mieszkalnych [w kg]	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności
Skalmierowice	69,6%	17,4%	33407	0,007

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

W sołectwie Skalmierowice na podstawie głównych wskaźników wyznaczono trzy zjawiska kryzysowe, z czego dwa dotyczyły sfery społecznej. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na obszarze sołectwa wynosi blisko 70%, wykraczając jednocześnie poza wartość przeciętną dla gminy (59,9%). Wysoki wskaźnik odnotowano również w przypadku udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności

ogółem. Wartość wskaźnika wynosi 17,4%, przekraczając średnią wartość dla gminy (16,5%). Poziom przedsiębiorczości, odnotowany z wykorzystaniem wskaźnika eksponującego liczbę przedsiębiorstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wskazuje na wartość niższą, niż średnia w skali gminy (0,007). Na terenie sołectwa Skalmierowice jedynie ilość azbestu w budynkach mieszkalnych pozostaje poniżej średniej dla gminy, co nie stanowi o występowaniu negatywnego zjawiska w tym zakresie.

Suchatówka

Tabela 20. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Suchatówka

Nazwa	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze [w %]	Ilość azbestu w budynkach mieszkalnych [w kg]	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności
Suchatówka	50,0%	17,0%	53647	0,018

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

W sołectwie Suchatówka wśród czterech głównych wskaźników odnotowano trzy zjawiska kryzysowe. Wartość indeksu dotyczącego udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem znajduje się na poziomie mniej korzystnym, niż średni wynik dla gminy. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku wskaźnika dotyczącego ilości azbestu w budynkach mieszkalnych oraz podmiotów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

Szadłowice

Tabela 21. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Szadłowice

Nazwa	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze [w %]	Ilość azbestu w budynkach mieszkalnych [w kg]	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności
Szadłowice	71,4%	13,6%	52378	0,035

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

W sołectwie Szadłowice zarejestrowano dwa zjawiska kryzysowe. Zarówno udział bezrobotnych, pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych (71,4%), jak i ilość azbestu w budynkach mieszkalnych wyrażają wartości poniżej przeciętnej w skali gminy. Relacja obecności podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 ludności na terenie

sołectwa wskazuje na wartości wyższe od średniej w skali gminy (0,035). Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze również nie przyjmuje wartości mniej korzystnych niż średnia dla gminy.

Szpital

Tabela 22. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Szpital

Nazwa	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze [w %]	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Ilość azbestu w budynkach mieszkalnych [w kg]	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności
Szpital	19,9%	36,0%	26191	0,01

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

Obszar sołectwa Szpital charakteryzuje się występowaniem dwóch zjawisk kryzysowych: w sferze społecznej i gospodarczej. Wartość wskaźnika dotyczącego udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (19,9%) przekracza przeciętny poziom w skali gminy. Zjawiskiem negatywnym jest także niższy niż średni dla gminy wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności. Wskaźnik odnoszący się do sfery środowiskowej przyjmuje wartości bardziej optymalne od przeciętnych w skali gminy.

Wielowieś

Tabela 23. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Wielowieś

Nazwa	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze [w %]	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	Ilość azbestu w budynkach mieszkalnych [w kg]	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności
Wielowieś	14,1%	56,3%	4829	0,007

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

Na terenie sołectwa Wielowieś odnotowano zjawisko kryzysowe dotyczące sfery gospodarczej. Wskaźnik podmiotów na 1000 ludności wynosi 0,007, podczas gdy średnia dla gminy kształtuje się na poziomie 0,034. W pozostałych wskaźnikach nie odnotowano wartości, wykraczających poza uśrednione poziomy.

Wierzbiczany

Tabela 24. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Wierzbiczany

Nazwa	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Odsetek dzieci zamieszkujących dany obszar w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	Ilość azbestu w budynkach mieszkalnych [w kg]	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności
Wierzbiczany	45,8%	25,0%	59191	0,029

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

W sołectwie Wierzbiczany, na podstawie głównych wskaźników wyznaczono trzy zjawiska kryzysowe, dotyczące sfery gospodarczej i społecznej. Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na obszarze sołectwa wynosi 45,8%, przekraczając przeciętną wartość w skali gminy. Podobnie jak w przypadku odsetka dzieci zamieszkujących dany obszar w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. Wysoki wskaźnik odnotowano również w przypadku podmiotów na 1000 ludności. Jego wartość wynosi 0,029, nie przekraczając średniej wartości dla gminy (0,034).

Wierzchosławice

Tabela 25. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Wierzchosławice

Nazwa	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Odsetek dzieci zamieszkujących dany obszar w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	Ilość azbestu w budynkach mieszkalnych [w kg]	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności
Wierzchosławice	31,6%	20,7%	20801	0,011

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

Na terenie Wierzchosławic zdiagnozowano dwa zjawiska kryzysowe dotyczące sfery społecznej i gospodarczej. Wartości mniej korzystne od średnich w skali gminy odnotowano w przypadku odsetka dzieci zamieszkujących dany obszar w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (20,7%). Poziom wskaźnika dotyczącego podmiotów gospodarczych kształtuje się na poziomie 0,011, nie przekraczając jednocześnie średniej wartości dla gminy.

Więclawice

Tabela 26. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Więclawice

Nazwa	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Odsetek dzieci zamieszkujących dany obszar w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	Ilość azbestu w budynkach mieszkalnych [w kg]	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności
Więclawice	50,8%	0,0%	15719	0,035

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

Na terenie sołectwa Więclawice zanotowano zjawiska kryzysowe w sferze społecznej. Wskaźniki dotyczące: udziału dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku oraz odsetka dzieci zamieszkujących obszar w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym, wykazują wartości mniej korzystne od średniej w skali gminy. Dane poddane analizie ze sfery przedsiębiorczości oraz środowiskowej, przyjmują odpowiednio wartości wyższe i niższe niż ogólna średnia, nie odznaczając się jednocześnie zjawiskiem kryzysowym.

Zajezerze

Tabela 27. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Zajezerze

Nazwa	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze [w %]	Ilość azbestu w budynkach mieszkalnych [w kg]	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności
Zajezerze	47,4%	12,4%	23760	0,009

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

W sołectwie Zajezerze, na podstawie głównych wskaźników wyznaczono jeden obszar kryzysowy, dotyczący sfery gospodarczej. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na obszarze sołectwa wynosi 40,00%, nie wykraczając poza wartość przeciętną dla gminy. Podobnie jak udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na obszarze sołectwa. Niepokojące sygnały zostały stwierdzone w kwestii przedsiębiorczości. Wartość wskaźnika podmiotów gospodarczych na 1000 ludności wynosi 0,009, nie przekraczając średniej wartości dla gminy. Ilość azbestu odnotowana w budynkach mieszkalnych na terenie Zajezerza nie przekracza średniej dla gminy.

Żyrosławice

Tabela 28. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Żyrosławice

Nazwa	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze [w %]	Ilość azbestu w budynkach mieszkalnych [w kg]	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności
Żyrosławice	0,0%	24,2%	26116	0,003

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

Na terenie sołectwa Żyrosławice odnotowano dwa zjawiska kryzysowe, dotyczące sfery gospodarczej i społecznej. Poziom przedsiębiorczości, zdiagnozowany liczbą podmiotów gospodarczych na 1000 ludności przyjmuje wartość 0,003, osiągając wynik niższy od średniej w skali gminy. Wartość powyżej średniej przyjmuje natomiast wskaźnik udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (24,2%).

6.3. Tereny miejskie

Niniejsza diagnoza ma na celu wyłonienie jednostek, w których występują co najmniej dwa zjawiska kryzysowe o wartościach mniej niekorzystnych względem średniej w skali gminy. Należy nadmienić, że przynajmniej jedno ze zjawisk kryzysowych powinno dotyczyć sfery społecznej, natomiast którekolwiek z pozostałych odnosić się do innych płaszczyzn wymienionych w Ustawie o rewitalizacji.

Gniewkowo

Do wyznaczenia obszarów zdegradowanych na terenie miasta posłużono się czterema wskaźnikami, w tym trzema społecznymi (udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze, udział dzieci do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym terenie oraz udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze) i jednym gospodarczym (liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców; autorski wskaźnik gminy). Dla wszystkich analizowanych jednostek na terenie miasta wykorzystano te same wskaźniki.

Średnia dla gminy w przypadku udziału bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych wynosi 59,9%. Jednostki na terenie których odnotowano

najwyższy wskaźnik w tym aspekcie to ulice: 21 Stycznia (100,0% bezrobotnych to osoby pozostające bez pracy ponad 24 miesiące), Cegielniana (100,0%), Kolejowa (100,0%), Księstwa Gniewkowskiego (100,0%), Ogrodowa (100,0%), Rzemieślnicza (100,0%), Spokojna (100,0%). Wynik powyżej średniej odnotowano także przy ulicach: Jana III Sobieskiego (88,9% ogółu bezrobotnych to osoby pozostające bez pracy ponad 24 miesiące), Fryderyka Chopina (80,0%), Powstańców Wielkopolskich (75,0%), Ignacego Jana Paderewskiego (70,0%), Rynek (64,5%), Dworcowa (64,3%), Kościelna (62,5%) oraz Piasta (60,0%).

Analizie poddano również udział dzieci do 17 roku życia, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na analizowanym obszarze. Średni wynik dla całej gminy w tym zakresie to 36,6%. Wskaźniki mniej korzystne od odnotowanej średniej są charakterystyczne dla ulic: Księstwa Gniewkowskiego (100,0%), Michałowo (72,7%), Rzemieślniczej (66,7%), Walcerzewice (66,7%), Jana III Sobieskiego (66,3%), Kątnej (57,1%), Podgórnej (50,0%), Rynek (46,8%), Inowrocławskiej (43,9%), Zajezernej (43,3%), Gerharda Pająkowskiego (42,9%) i Gen. Władysława Sikorskiego (41,2%).

W przypadku wskaźnika dotyczącego udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze średni wynik dla całej gminy kształtował się na poziomie 16,5%. Na terenie miasta odnotowano łącznie 22 jednostki, których wynik jest mniej korzystny niż średnia ogólna. Do ulic o największym udziale osób ludności w wieku poprodukcyjnym zaliczyć należy: Księstwa Gniewkowskiego (45,5%), Zieloną (44,4%), Powstańców Wielkopolskich (36,9%), 700-lecia (tj. 33,6%), Św. Mikołaja (33,3%), dr Jana Dreckiego (28,5%), Wojska Polskiego (28,2%) i Spółdzielczą (27,3%).

Autorskim wskaźnikiem gminy jest liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 ludności. Średnia dla terenu całej gminy w tym zakresie wynosi 0,034. W poniższej tabeli kolorem czerwonym zaznaczono wartości dla poszczególnych jednostek pozostających poniżej średniej dla gminy. Największe różnice w tym zakresie odnotowano przy ulicach: Agnieszki Osieckiej (0,000, co oznacza, że na terenie tej jednostki działalności nie prowadzi żaden podmiot gospodarczy), Cichej (0,000), Słonecznej (0,000), Spółdzielczej (0,000), Św. Mikołaja (0,000), Zielonej (0,000), Księstwa Gniewkowskiego (0,001), Spokojnej (0,001) i Żytniej (0,001). Szczegółowe zestawienie dotyczące wszystkich analizowanych wskaźników zawiera poniższa tabela.

Tabela 29. Zestawienie kluczowych wskaźników w analizie obszarów kryzysowych w mieście Gniewkowo

Lp.	Nazwa	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności
Średni wynik dla gminy		59,9%	36,6%	16,5%	0,034
1	700 lecia	42,9%	20,4%	33,6%	0,050
2	17 stycznia	36,4%	11,1%	19,7%	0,012
3	21 Stycznia	100,0%	0,0%	18,8%	0,004
4	Agnieszki Osieckiej	0,0%	0,0%	0,0%	0,000
5	Cegielna	100,0%	22,2%	14,3%	0,002
6	Cicha	0,0%	0,0%	5,6%	0,000
7	Cmentarna	33,3%	15,6%	13,3%	0,016
8	Dr. Jana Dreckiego	46,3%	19,2%	28,5%	0,032
9	Dworcowa	64,3%	31,3%	13,0%	0,026
10	Działkowców	28,6%	8,3%	10,3%	0,007
11	Fryderyka Chopina	80,0%	11,5%	19,2%	0,006
12	Gen. Władysława Sikorskiego	50,0%	41,2%	13,7%	0,021
13	Gerharda Pająkowskiego	53,7%	42,9%	24,6%	0,012
14	Ignacego Jana Paderewskiego	70,0%	28,6%	0,0%	0,012
15	Inowrocławska	46,2%	43,9%	16,0%	0,021
16	Jana Kasprowicza	0,0%	20,7%	14,1%	0,010
17	Jana Kilińskiego	54,5%	29,8%	16,0%	0,035
18	Jęczmienna	0,0%	20,0%	26,7%	0,003
19	Kątna	33,3%	57,1%	0,0%	0,005
20	Kolejowa	100,0%	0,0%	17,4%	0,007
21	Kościelna	62,5%	27,3%	16,9%	0,005
22	Jana III Sobieskiego	88,9%	66,3%	20,6%	0,058
23	Krótką	0,0%	0,0%	5,9%	0,003
24	Księżstwa Gniewkowskiego	100,0%	100,0%	45,5%	0,001
25	Kwiatowa	0,0%	0,0%	12,5%	0,007
26	Marii Konopnickiej	0,0%	0,0%	0,0%	0,001
27	Michałowo	50,0%	72,7%	11,8%	0,003
28	Ogrodowa	100,0%	0,0%	25,9%	0,003

Lp.	Nazwa	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności
29	Parkowa	33,3%	20,7%	15,8%	0,021
30	Piasta	60,0%	0,0%	15,4%	0,014
31	Podgórna	50,0%	50,0%	3,8%	0,006
32	Powstańców wielkopolskich	75,0%	0,0%	36,9%	0,003
33	Przemysława	0,0%	0,0%	11,8%	0,000
34	Rynek	64,5%	46,8%	14,2%	0,022
35	Rzemieślnicza	100,0%	66,7%	0,0%	0,002
36	Słoneczna	0,0%	0,0%	9,1%	0,000
37	Spokojna	100,0%	0,0%	22,2%	0,001
38	Spółdzielcza	0,0%	0,0%	27,3%	0,000
39	Św. Mikołaja	0,0%	0,0%	33,3%	0,000
40	Stanisława Moniuszki	40,0%	22,2%	24,0%	0,007
41	Toruńska	56,0%	25,0%	21,1%	0,040
42	Walcerzewice	0,0%	66,7%	14,5%	0,002
43	Wałowa	0,0%	33,3%	22,9%	0,004
44	Wojska Polskiego	50,0%	0,0%	28,2%	0,006
45	Zajezierna	50,0%	43,3%	22,0%	0,010
46	Zielona	0,0%	0,0%	44,4%	0,000
47	Żytnia	0,0%	14,3%	8,7%	0,001

Źródło: opracowanie własne na podstawie otrzymanych danych.

6.4. Podsumowanie: obszary zdegradowane

Tereny wiejskie

Zgodnie z *Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych* w celu ubiegana się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014 – 2020 do obszarów zdegradowanych na terenach wiejskich zaliczyć należy jednostki, w których odnotowano co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami oraz na terenie sołectwa znajdują się przestrzenie zdegradowane lub zjawiska negatywne w przynajmniej jednej ze sfer zaproponowanych przez gminę we wskaźnikach. Obszar zdegradowany może stanowić jedna miejscowość lub kilka.

W poniższej tabeli, kolorem czerwonym zaznaczono wskaźniki, których wartości odznaczają się notowaniami mniej korzystnymi od średnich wartości dla gminy. Następnie dokonano selekcji jednostek pod kątem możliwości sklasyfikowania ich do obszarów zdegradowanych [z uwzględnieniem wymogów przedstawionych w dokumentach strategicznych (rozdział 4.1.)].

Tabela 30. Wskaźniki dla obszarów zdegradowanych na terenach wiejskich

Jednostka	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze [w %]	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze [w %]	Ilość azbestu w budynkach mieszkalnych [w kg]	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Odsetek dzieci zamieszkujących dany obszar w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	Liczba wskaźników powyżej średniej
Bąbolin	66,7%	11,2%	14935	0,004	-	-	2
Gąski	77,3%	-	55254	0,025	35,9%	-	3
Godzięba	61,0%	11,6%	91520	0,028	-	-	3
Kaczkowo	63,6%	15,7%	13596	0,004	-	-	2
Klepary	-	17,1%	68640	0,015	19,0%	-	3
Kawęczyn	-	16,8%	32956	0,005	62,0%	-	3
Kijewo	-	23,5%	54116	0,006	18,8%	-	2
Lipie	-	17,3%	5313	0,012	58,40%	-	3
Markowo	71,9%	-	50831	0,012	54,4%	-	4
Murzynko	-	18,5%	54703	0,013	-	0,0%	4
Murzynno	57,1%	-	15246	0,008	28,6%	-	2
Ostrowo	68,4%	17,1%	43582	0,007	-	-	4
Perkowo	66,7%	12,8%	24794	0,005	-	-	2
Skalmierowice	69,6%	17,4%	33407	0,007	-	-	3
Suchatówka	50,0%	17,0%	53647	0,018	-	-	3
Szadłowice	71,4%	13,6%	52378	0,035	-	-	2
Szpital	-	19,9%	26191	0,01	36,0%	-	2
Wielowieś	56,3%	14,1%	4829	0,007	-	-	1
Wierzbiczany	-	-	59191	0,029	45,8%	25,0%	3
Wierzchosławice	-	-	20801	0,011	31,6%	20,7%	2
Więclawice	-	-	15719	0,035	50,8%	0,0%	2
Zajezerze	47,4%	12,4%	23760	0,009	-	-	1
Żyrosławice	0,0%	24,2%	26116	0,003	-	-	2
Średnia dla gminy	59,9%	16,50%	244675	0,034	36,60%	41,3%	-

Źródło: Opracowanie własne.

Do obszarów zdegradowanych na terenie gminy Gniewkowo zaliczyć należy siedem sołectw. Poniżej przedstawiono charakterystykę zjawisk kryzysowych występujących na ich terenach:

1. Kawęczyn – blisko 1/5 mieszkańców sołectwa stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym. Wysoki odsetek osób nieaktywnych zawodowo, przyczynia się również do niskiego poziomu przedsiębiorczości na tym terenie. Ponad, blisko 2/3 rodzin w Kawęczynie pobiera świadczenia socjalne na dzieci do 17 roku życia.
2. Lipie – podobna tendencja jak w Kawęczynie, występuje również w sołectwie Lipie. Na cztery analizowane wskaźniki, trzy przyjmują wartość powyżej średniej dla całej gminy.
3. Markowo – na terenie zidentyfikowano cztery zjawiska kryzysowe, które przekraczają średnią dla gminy. Osoby pozostające bez pracy ponad 24 miesiące stanowią ponad 2/3 wszystkich bezrobotnych, natomiast aż połowa rodzin z dziećmi do 17 roku życia pobiera na nie świadczenia socjalne. Niski poziom przedsiębiorczości wynoszący 0,012, to kolejny z problemów występujących w Markowie. W sferze środowiskowej ilość zinwentaryzowanego azbestu w budynkach mieszkalnych jest niższa niż przeciętne w skali gminy (50831).
4. Murzynko – analiza demograficzna wskazuje, że teren sołectwa zamieszkuje prawie 1/5 osób w wieku poprodukcyjnym. Ponadto żadne dziecko nie jest objęte wychowaniem przedszkolnym. W Murzynkowie zidentyfikowano problem gospodarczy związany z niskim poziomem przedsiębiorczości. Znaczna liczba budynków mieszkalnych na terenie sołectwa pokryta jest azbestem.
5. Ostrowo – ponad 2/3 bezrobotnych stanowią osoby pozostające bez pracy ponad 24 miesiące. Stosunkowo wysoki odsetek mieszkańców sołectwa to osoby w wieku poprodukcyjnym – 17,1%. Na terenie Ostrowa zidentyfikowano również problemy w sferze gospodarczej (niski poziom przedsiębiorczości) oraz środowiskowej (znaczną ilość azbestu w budynkach mieszkalnych).
6. Skalmierowice – na terenie sołectwa występują trzy problemy. Dwa z nich dotyczą sfery społecznej: wysoki odsetek bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące oraz osób w wieku poprodukcyjnym. Wyodrębnione problemy związane są również ze sferą gospodarczą. W Skalmierowicach odnotowano niski poziom przedsiębiorczości, którego wartość plasuje się poniżej średniej dla gminy.

7. Wierzbiczany – w sołectwie jedynie ¼ dzieci w wieku 3-5 lat objęta jest wychowaniem przedszkolnym. Blisko na połowę dzieci do 17 roku życia, ich rodziny otrzymują świadczenia socjalne. Na terenie sołectwa odnotowano również problem związany z niskim poziomem przedsiębiorczości.

Tereny miejskie

W poniższej tabeli, kolorem czerwonym zaznaczono wskaźniki, których poziomy odznaczają się notowaniami mniej korzystnymi od średnich wartości dla gminy. Następnie dokonano selekcji jednostek pod kątem możliwości sklasyfikowania ich do obszarów zdegradowanych [z uwzględnieniem wymogów przedstawionych w dokumentach strategicznych (rozdział 4.1.), tzn. za obszar zdegradowany można uznać jednostkę, w której co najmniej 2 z 4 wybranych wskaźników przyjmują wartości mniej korzystne od średniej dla gminy; przynajmniej jeden z negatywnych wskaźników musi dotyczyć sfery społecznej]. Szczegółowe zestawienie zawiera poniższa tabela.

Tabela 31. Wyniki zbiorcze wskaźników, przedstawiające obszary zdegradowane na terenie miasta

Lp.	Nazwa	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności	Liczba zjawisk kryzysowych
Średni wynik dla gminy		59,9%	36,6%	16,5%	0,034	-
1	700-lecia	42,9%	20,4%	33,6%	0,050	1
2	17 stycznia	36,4%	11,1%	19,7%	0,012	2
3	21 Stycznia	100,0%	0,0%	18,8%	0,004	3
4	Agnieszki Osieckiej	0,0%	0,0%	0,0%	0,000	1
5	Cegielna	100,0%	22,2%	14,3%	0,002	2
6	Cicha	0,0%	0,0%	5,6%	0,000	1
7	Cmentarna	33,3%	15,6%	13,3%	0,016	1
8	Dr. Jana Dreckiego	46,3%	19,2%	28,5%	0,032	2
9	Dworcowa	64,3%	31,3%	13,0%	0,026	2
10	Działkowców	28,6%	8,3%	10,3%	0,007	1

Lp.	Nazwa	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności	Liczba zjawisk kryzysowych
11	Fryderyka Chopina	80,0%	11,5%	19,2%	0,006	3
12	Gen. Władysława Sikorskiego	50,0%	41,2%	13,7%	0,021	2
13	Gerharda Pajakowskiego	53,7%	42,9%	24,6%	0,012	3
14	Ignacego Jana Paderewskiego	70,0%	28,6%	0,0%	0,012	2
15	Inowrocławska	46,2%	43,9%	16,0%	0,021	2
16	Jana Kasprowicza	0,0%	20,7%	14,1%	0,010	1
17	Jana Kilińskiego	54,5%	29,8%	16,0%	0,035	0
18	Jęczmienna	0,0%	20,0%	26,7%	0,003	2
19	Kątna	33,3%	57,1%	0,0%	0,005	2
20	Kolejowa	100,0%	0,0%	17,4%	0,007	3
21	Kościelna	62,5%	27,3%	16,9%	0,005	3
22	Jana III Sobieskiego	88,9%	66,3%	20,6%	0,058	3
23	Krótką	0,0%	0,0%	5,9%	0,003	1
24	Księżstwa Gniewkowskiego	100,0%	100,0%	45,5%	0,001	4
25	Kwiatowa	0,0%	0,0%	12,5%	0,007	1
26	Marii Konopnickiej	0,0%	0,0%	0,0%	0,001	1
27	Michałowo	50,0%	72,7%	11,8%	0,003	2
28	Ogrodowa	100,0%	0,0%	25,9%	0,003	3
29	Parkowa	33,3%	20,7%	15,8%	0,021	1
30	Piasta	60,0%	0,0%	15,4%	0,014	2
31	Podgórna	50,0%	50,0%	3,8%	0,006	2
32	Powstańców wielkopolskich	75,0%	0,0%	36,9%	0,003	3
33	Przemysława	0,0%	0,0%	11,8%	0,000	1
34	Rynek	64,5%	46,8%	14,2%	0,022	3
35	Rzemieślnicza	100,0%	66,7%	0,0%	0,002	3
36	Słoneczna	0,0%	0,0%	9,1%	0,000	1
37	Spokojna	100,0%	0,0%	22,2%	0,001	3

Lp.	Nazwa	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności	Liczba zjawisk kryzysowych
38	Spółdzielcza	0,0%	0,0%	27,3%	0,000	2
39	Św. Mikołaja	0,0%	0,0%	33,3%	0,000	2
40	Stanisława Moniuszki	40,0%	22,2%	24,0%	0,007	2
41	Toruńska	56,0%	25,0%	21,1%	0,040	1
42	Walcerzewice	0,0%	66,7%	14,5%	0,002	2
43	Wałowa	0,0%	33,3%	22,9%	0,004	2
44	Wojska Polskiego	50,0%	0,0%	28,2%	0,006	2
45	Zajezierna	50,0%	43,3%	22,0%	0,010	3
46	Zielona	0,0%	0,0%	44,4%	0,000	2
47	Żytunia	0,0%	14,3%	8,7%	0,001	1

Źródło: Opracowanie własne.

Do obszarów zdegradowanych na terenie miasta Gniewkowo zaliczyć należy 32 ulice. Poniżej przedstawiono charakterystykę zjawisk kryzysowych występujących na ich terenach:

1. 17 stycznia – na terenie jednostki blisko 1/5 mieszkańców to osoby w wieku poprodukcyjnym (19,7%). Odnotowano również niski wskaźnik podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 ludności.
2. 21 stycznia – udział bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy w ogóle bezrobotnych na analizowanym terenie wynosi 100,0%. Wskaźnik udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem również wykazuje wartości mniej korzystne od średniej gminy (18,8%). Obszar charakteryzuje się także niskim odsetkiem podmiotów gospodarczych.
3. Cegielna – w przypadku niniejszej jednostki odnotowano dwa zjawiska negatywne: społeczne oraz gospodarcze. Pierwsze dotyczy osób bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące – wszyscy bezrobotni z tego terenu zaliczają się do tej kategorii. Drugie związane jest ze wskaźnikiem podmiotów gospodarczych pozostającym niżej od średniej dla gminy (0,002).

4. Dr Jana Dreckiego – na terenie jednostki blisko 1/3 mieszkańców to osoby w wieku poprodukcyjnym (28,5%), co stanowi istotne odchylenie od średniej dla całej gminy (16,5%). Odnotowano również niski odsetek podmiotów gospodarczych.
5. Dworcowa – ponad 60% bezrobotnych zamieszkujących analizowaną jednostkę stanowią osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy. Wskaźnik gospodarczy również pozostaje poniżej średniej dla obszaru gminy.
6. Fryderyka Chopina – na terenie jednostki odnotowano 3 negatywne zjawiska, z czego 2 dotyczą sfery społecznej i jeden gospodarczej. W przypadku wskaźników społecznych przekroczone zostały średnie wartości dla gminy w: udziale bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych (80,0%) oraz udziale ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem (19,2%).
7. Gen. Władysława Sikorskiego – w przypadku analizowanej jednostki wartości mniej korzystne wobec średniej dla gminy odnotowano w: udziale dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku (41,2%) oraz wskaźnika podmiotów gospodarczych na 1000 ludności (0,021).
8. Gerharda Pająkowskiego – w obszarze niniejszej jednostki na ponad 40% dzieci do lat 17 rodzice pobierają zasiłek rodzinny, co stanowi odsetek wyższy niż średnia dla gminy (36,6%). Istotną różnicę odnotowano również w przypadku udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców (24,6%). Wspomnieć należy także o niskim wskaźniku gospodarczym.
9. Ignacego Jana Paderewskiego – na terenie ulicy Paderewskiego ponad 70% bezrobotnych stanowią osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy, co stanowi istotne odchylenie od średniej dla gminy. W przypadku wskaźnika gospodarczego jego wartość jest poniżej wyniku gminy.
10. Inowrocławska – analizowana ulica odznacza się wyższym niż średnia dla gminy udziałem dzieci do 17 roku życia, na które rodzice pobierają zasiłek rodzinny (43,9%) oraz niższym wskaźnikiem ze sfery gospodarczej (0,021).
11. Jęczmienna – ponad ¼ mieszkańców jednostki to osoby w wieku poprodukcyjnym (26,7%), co stanowi istotne odchylenie od średniej gminy. Wskaźnik podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców także zostaje poniżej średniej (0,003).
12. Kątna – na blisko 60% dzieci do 17 roku życia zamieszkujących teren analizowanej jednostki rodzice otrzymują zasiłek rodzinny (57,1%). Odnotowano również zjawisko negatywne w sferze gospodarczej.

13. Kolejowa – w przypadku ulicy kolejowej odnotowano 2 problemy społeczne i 1 gospodarczy. Wszystkie osoby bezrobotne na terenie analizowanej jednostki pozostają bez pracy dłużej niż 24 miesiące, co stanowi prawie dwukrotnie więcej niż średnia dla gminy (59,9%). Istotny jest również wysoki udział ludności w wieku poprodukcyjnym, który waha się na poziomie 17,4%. Wskaźnik podmiotów gospodarczych pozostaje poniżej średniej dla gminy.
14. Kościelna – analogiczne problemy, co wskazane w jednostce powyżej, dotyczą ulicy Kościelnej. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych to 62,5%. Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym na tym obszarze w niewielkim stopniu przekracza średnią dla gminy (16,9%). Wskaźnik gospodarczy również pozostaje poniżej średniej.
15. Jana III Sobieskiego – w przypadku niniejszej jednostki odnotowano 3 problemy ze sfery społecznej. Średnią dla gminy przewyższają następujące wskaźniki: udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych (88,9%), udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku (66,3%), natomiast ludność w wieku poprodukcyjnym stanowi ponad 1/5 mieszkańców (20,6%).
16. Księstwa Gniewkowskiego – analizowana jednostka charakteryzuje się występowaniem 4/ 4 możliwych zjawisk kryzysowych. Na obszarze tym wszystkie osoby bezrobotne pozostają bez pracy ponad 24 miesiące, również udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku wynosi 100%. Prawie trzykrotnie przewyższona została także średnia ludności w wieku poprodukcyjnym (45,5%). Wskaźnik podmiotów gospodarczych przyjmuje niskie wartości.
17. Michałowo – na ponad 70% dzieci zamieszkujących daną jednostkę do 17 roku życia rodzice otrzymują zasiłek rodzinny, co stanowi istotne odchylenie od średniej dla całej gminy (36,6%). Problem odnotowano również w przypadku wskaźnika podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.
18. Ogrodowa – ponad ¼ wszystkich mieszkańców jednostki stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym (25,9%). Jednocześnie wszystkie osoby bezrobotne pozostają bez pracy ponad 24 miesiące (100,0%). Liczba podmiotów gospodarczych kształtuje się na niskim poziomie i nie przekracza średniej dla gminy.
19. Piasta – 6 na 10 bezrobotnych zamieszkujących daną jednostkę pozostaje bez pracy dłużej niż 24 miesiące, co stanowi wynik mniej korzystny od średniej gminy. W przypadku wskaźnika ze sfery gospodarczej również jego wartość pozostaje niżej niż wyliczona średnia.

20. Podgórna – na terenie analizowanej ulicy na połowę dzieci do 17 roku życia rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – stanowi to istotne odchylenie od wartości dla całej gminy. Liczba podmiotów gospodarczych także nie przekracza średniej dla gminy.
21. Powstańców wielkopolskich – w przypadku niniejszej jednostki ¾ osób bezrobotnych pozostaje bez pracy dłużej niż 24 miesiące, a udział ludności w wieku poprodukcyjnym ponad dwukrotnie przekracza średnią dla gminy. Negatywne zjawisko odnotowano również w przypadku sfery gospodarczej.
22. Rynek – analizowana jednostka charakteryzuje się występowaniem 3 zjawisk negatywnych, z czego 2 dotyczą sfery społecznej. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych przekracza średnia odnotowaną dla terenu całej gminy, podobnie jak udział dzieci do 17 roku życia, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny. Wskaźnik podmiotów gospodarczych także przyjmuje wartość mniej korzystną od średniej gminy.
23. Rzemieślnicza – problemy występujące na terenie niniejszej jednostki również dotyczą głównie sfery społecznej. Wszystkie osoby bezrobotne z tego obszaru pozostają bez pracy dłużej niż 24 miesiące, a udział dzieci do 17 roku życia, na które rodzice pobierają zasiłek rodzinny przekracza średni wynik dla gminy. Problem odnotowano również w przypadku wskaźnika podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.
24. Spokojna – analizowana jednostka cechuje się wyższym niż w skali gminy udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym (22,2%). Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na tym terenie kształtuje się na poziomie 100%. Wskaźnik podmiotów gospodarczych przyjmuje wartości mniej korzystne od średniej dla gminy.
25. Spółdzielcza – na terenie jednostki odnotowano blisko 30% udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem, co przekracza średnią dla gminy w tym aspekcie. Ponadto przy omawianej ulicy działalności nie prowadzi żaden podmiot gospodarczy.
26. Św. Mikołaja – w przypadku niniejszej jednostki jej obszar zamieszkuje ponad dwukrotnie większy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (33,3%) niż średnia dla gminy w tym zakresie (33,3%). Występuje również problem w sferze gospodarczej – nie odnotowano żadnego podmiotu gospodarczego.
27. Stanisława Moniuszki – niniejsza jednostka cechuje się analogicznymi problemami jak dwie powyższe. Na jej terenie odnotowano wyższy udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem (24,0%) niż średnia dla gminy oraz niższy wskaźnik podmiotów gospodarczych w porównaniu z wynikiem gminy.

28. Walcerzewice – na terenie analizowanej ulicy na blisko 70% dzieci do 17 roku życia rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – stanowi to istotne odchylenie od wartości dla całej gminy. Liczba podmiotów gospodarczych także nie przekracza średniej dla terenu całej gminy.
29. Wałowa – w przypadku niniejszej ulicy ponad 1/5 jej mieszkańców stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym (22,9%). Wskaźnik podmiotów gospodarczych również przyjmuje wartości mniej korzystne od średniej dla gminy.
30. Wojska Polskiego – udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na terenie analizowanej jednostki przekracza średni wynik dla gminy. Liczba podmiotów gospodarczych kształtuje się na niskim poziomie i nie przekracza średniej dla gminy.
31. Zajezierna – analizowana jednostka charakteryzuje się występowaniem 3 zjawisk negatywnych, z czego 2 dotyczą sfery społecznej. Odnotowano wysoki udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku (43,3%) oraz przekraczający średnią dla gminy udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem (22,0%). Problem odnotowano również w przypadku sfery gospodarczej.
32. Zielona – ulica ta charakteryzuje się wysokim odsetkiem ludności w wieku poprodukcyjnym (44,4%), a także brakiem podmiotów gospodarczych.

6.5. Podsumowanie: obszary rewitalizacji

Obszary wiejskie

Analiza wskaźnikowa wykazała, że na terenie siedmiu sołectw, tj. Kawęczyn, Lipie, Markowo, Murzynko, Ostrowo, Skalmierowice i Wierzbiczany występuje kumulacja negatywnych zjawisk społecznych.

Na etapie edukacji wczesnoszkolnej odnotowano nieznaczny odsetek dzieci od 3 do 5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym, zaburzający proces kształtowania postaw prospołecznych. Ponadto, zidentyfikowano znaczną liczbę rodzin pobierających świadczenia społeczne na dzieci do 17 roku życia oraz wysoki odsetek osób pozostających bez pracy ponad 24 miesiące. Wyodrębnione problemy przyczyniają się do marazmu społecznego, cechującego się brakiem chęci zmiany sytuacji życiowej. W strukturze ekonomicznej ludności obserwuje się stosunkowo wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym, wpływającym niekorzystnie na rozwój lokalnej gospodarki. Równie istotna dla sfery gospodarczej, jest niewielka liczba podmiotów gospodarczych. Brak chęci tworzenia nowych miejsc pracy i niska stymulacja

przedsiębiorczości często są charakterystyczne dla mieszkańców obszarów zdegradowanych. Ostatnim z wyodrębnionych problemów, jakim jest wysoki poziom wyrobów azbestowych na budynkach mieszkalnych, w sposób bezpośredni wpływa na obniżenie jakości życia mieszkańców.

Zgodnie z Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, kolejnym etapem wyznaczenia obszaru rewitalizacji jest przyjęcie (na podstawie zidentyfikowanych zjawisk kryzysowych) jednego z czterech kierunków działań rewitalizacyjnych. Za cel rewitalizacji przyjęto:

Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej.

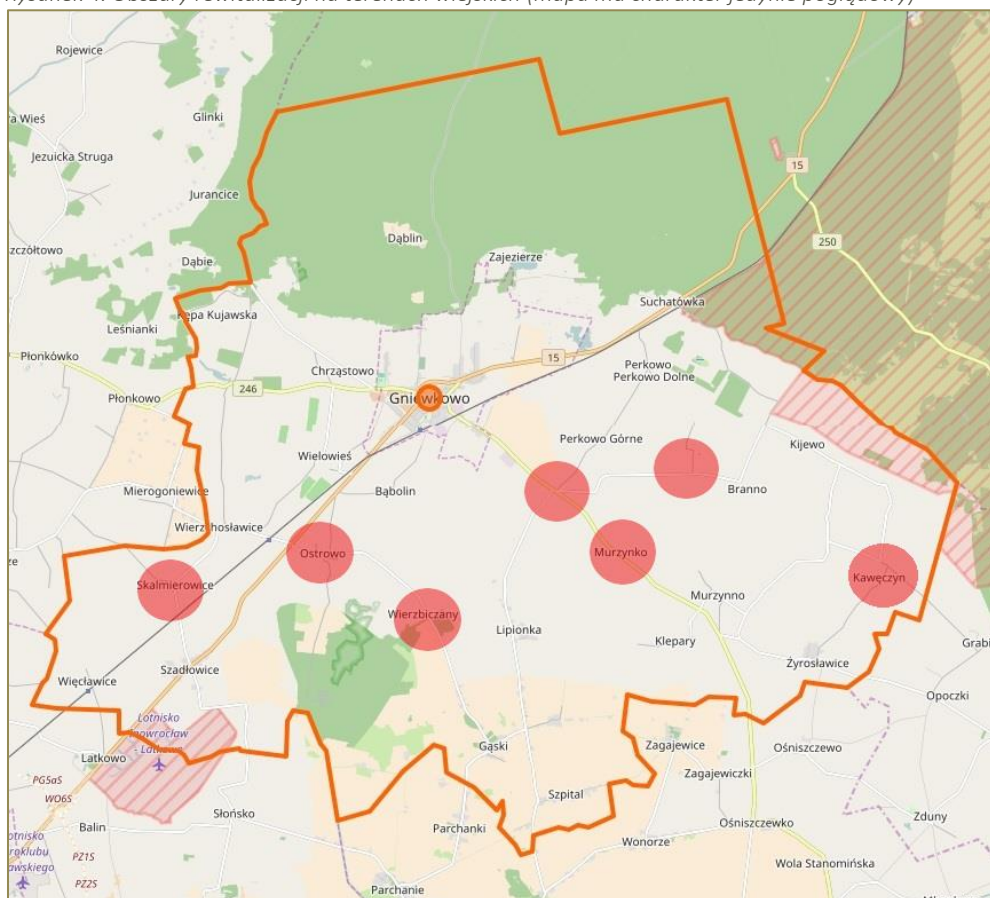
Wyodrębnione problemy powiązane są z niedostateczną infrastrukturą społeczną, uniemożliwiającą aktywizację i integrację mieszkańców. Istniejąca przestrzeń publiczna nie jest dopasowana do realizacji mechanizmów partycypacji społecznej, tak ważnej w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego. Nieznaczna liczba terenów zieleni i miejsc pozwalających na wspólne spędzanie czasu wolnego, potęguje niechęć do podejmowania, w sposób oddolny, inicjatyw społecznych. Zatem rozbudowa przestrzeni publicznej, dopasowanej do potrzeb i oczekiwań interesariuszy, pozwoli na stworzenie miejsc atrakcyjnych zarówno dla mieszkańców sołectw, jak i całej gminy.

Kumulacja negatywnych zjawisk społecznych, występujących na terenie siedmiu sołectw, wymaga podjęcia działań rewitalizacyjnych. Jednak w przypadku sołectw Markowo i Ostrowo do rewitalizacji wybrane zostały tylko miejscowości Markowo i Ostrowo. Jest to spowodowane zaplanowanymi działaniami rewitalizacyjnymi na obszarach wymienionych miejscowości.

Jako obszar rewitalizacji na obszarach wiejskich gminy wybrane zostały sołectwa:

- Kawęczyn,
- Lipie,
- Markowo (bez miejscowości Branno),
- Murzynko,
- Ostrowo (bez miejscowości Wielowieś),

- Rysunek 4. Obszary rewitalizacji na terenach wiejskich (mapa ma charakter jedynie poglądowy)

Źródło: Opracowanie własne; www.openstreetmap.org

Obszar zdegradowany gminy może być uznany za obszar rewitalizacji jeśli łącznie nie przekracza 20% powierzchni gminy i 30% jej ludności (zgodnie z wytycznymi MIR). Ze względu na fakt, iż obszar zdegradowany miasta i terenów wiejskich łącznie przekracza wskazane wartości zastosowano następującą metodę: w odniesieniu do ulic, które zaliczono do obszaru zdegradowanego (32) przyjęto metodę wyboru tych jednostek strukturalnych, w których liczba wskaźników z wartościami mniej korzystnymi od średniej dla miasta jest największa. Według *Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020* w pierwszej kolejności wybrane zostały ulice, w których w przypadku 4 wskaźników sytuacja jest mniej korzystna od średniej dla miasta, następnie te, w których w przypadku 3 wskaźników sytuacja jest mniej korzystna od średniej dla miasta,

w trzeciej kolejności jednostki w których w przypadku 2 wskaźników sytuacja jest mniej korzystna od średniej dla miasta.

Do obszaru rewitalizacji włączono wszystkie ulice, których liczba negatywnych zjawisk wynosiła 4 i 3. W przypadku jednostek o 2 problemach do obszaru włączono jedynie te ulice, które wraz z terenami o największej liczbie odnotowanych zjawisk (wskazane 4 i 3) tworzą obszary koncentracji negatywnych zjawisk. Dokonanie optymalnego wyboru związane było również z wytyczeniem granic obszaru rewitalizacji (jednostki o odnotowanych dwóch zjawiskach negatywnych rozproszone były po terenie miasta). Ponadto ulice włączone w obszar zakładają priorytetyzację i koncentrację działań dla zwiększenia efektu procesu rewitalizacji. Do obszaru rewitalizacji włączono zatem jednostki zaznaczone w poniższej tabeli czerwoną ramką.

Tabela 32. Wyliczenia jednostek do obszaru rewitalizacji

Lp.	Nazwa	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności	Liczba zjawisk kryzysowych
Średnia dla miasta		55,3%	28,9%	20,1%	0,009	-
1.	17 stycznia	36,4%	11,1%	19,7%	0,012	0
2.	21 Stycznia	100,0%	0,0%	18,8%	0,004	2
3.	Cegielna	100,0%	22,2%	14,3%	0,002	1
4.	Dr. Jana Dreckiego	46,3%	19,2%	28,5%	0,032	1
5.	Dworcowa	64,3%	31,3%	13,0%	0,026	2
6.	Fryderyka Chopina	80,0%	11,5%	19,2%	0,006	2
7.	Gen. Władysława Sikorskiego	50,0%	41,2%	13,7%	0,021	1
8.	Gerharda Pająkowskiego	53,7%	42,9%	24,6%	0,012	2
9.	Ignacego Jana Paderewskiego	70,0%	28,6%	0,0%	0,012	1
10.	Inowrocławska	46,2%	43,9%	16,0%	0,021	1
11.	Jęczmienna	0,0%	20,0%	26,7%	0,003	2
12.	Kątna	33,3%	57,1%	0,0%	0,005	2
13.	Kolejowa	100,0%	0,0%	17,4%	0,007	2

Lp.	Nazwa	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 1000 ludności	Liczba zjawisk kryzysowych
14.	Kościelna	62,5%	27,3%	16,9%	0,005	2
15.	Jana III Sobieskiego	88,9%	66,3%	20,6%	0,058	3
16.	Księstwa Gniewковского	100,0%	100,0%	45,5%	0,001	3
17.	Michałowo	50,0%	72,7%	11,8%	0,003	2
18.	Ogrodowa	100,0%	0,0%	25,9%	0,003	2
19.	Piasta	60,0%	0,0%	15,4%	0,014	1
20.	Podgórna	50,0%	50,0%	3,8%	0,006	2
21.	Powstańców wielkopolskich	75,0%	0,0%	36,9%	0,003	3
22.	Rynek	64,5%	46,8%	14,2%	0,022	2
23.	Rzemieślnicza	100,0%	66,7%	0,0%	0,002	3
24.	Spokojna	100,0%	0,0%	22,2%	0,001	3
25.	Spółdzielcza	0,0%	0,0%	27,3%	0,000	2
26.	Św. Mikołaja	0,0%	0,0%	33,3%	0,000	2
27.	Stanisława Moniuszki	40,0%	22,2%	24,0%	0,007	2
28.	Walcerzewice	0,0%	66,7%	14,5%	0,002	2
29.	Wałowa	0,0%	33,3%	22,9%	0,004	3
30.	Wojska Polskiego	50,0%	0,0%	28,2%	0,006	2
31.	Zajezierna	50,0%	43,3%	22,0%	0,010	2
32.	Zielona	0,0%	0,0%	44,4%	0,000	2

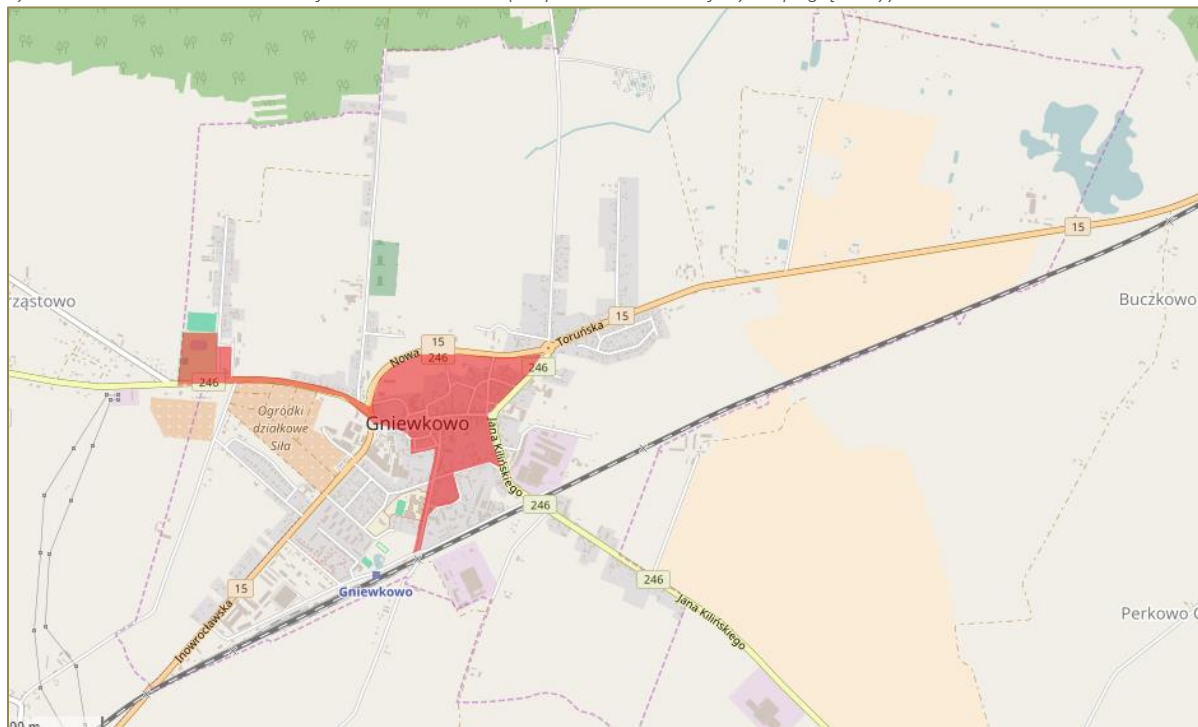
Źródło: Opracowanie własne.

Jak zostało zaznaczone, do terenu rewitalizacji zakwalifikowano wszystkie ulice, na których odnotowano po cztery i trzy zjawiska negatywne (wskaźniki przyjęły wartości mniej korzystne od średniej dla całego miasta). Do tych jednostek zaliczyć należy: Powstańców wielkopolskich (3), Rzemieślniczą (3), Spokojną (3) i Wałową (3). Następnie, analizując położenie ulic o najwyższej liczbie zjawisk negatywnych, do obszaru rewitalizacji dołączono te jednostki, których liczba wskaźników przyjmujących wartości mniej korzystne od średniej miasta wynosiła 2 i jednocześnie pozostawały one w bliskiej odległości od ulic najbardziej zdegradowanych (tworząc tym samym obszar o najwyższej koncentracji zjawisk negatywnych). Wśród jednostek o 2 wskaźnikach mniej korzystnych od średniej dla miasta do

rewitalizacji włączono: Dworcową, Gerharda Pająkowskiego, Kątną, Kościelną, Podgórną, Rynek i Św. Mikołaja. Stosując opisaną metodę łącznie w obszarze wyznaczonym do rewitalizacji znajduje się 13 ulic.

Poniżej zamieszczono poglądową mapę wyznaczającą obszar rewitalizacji na terenie miasta.

Rysunek 5. Obszar do rewitalizacji na terenie miasta (mapa ma charakter jedynie poglądowy)

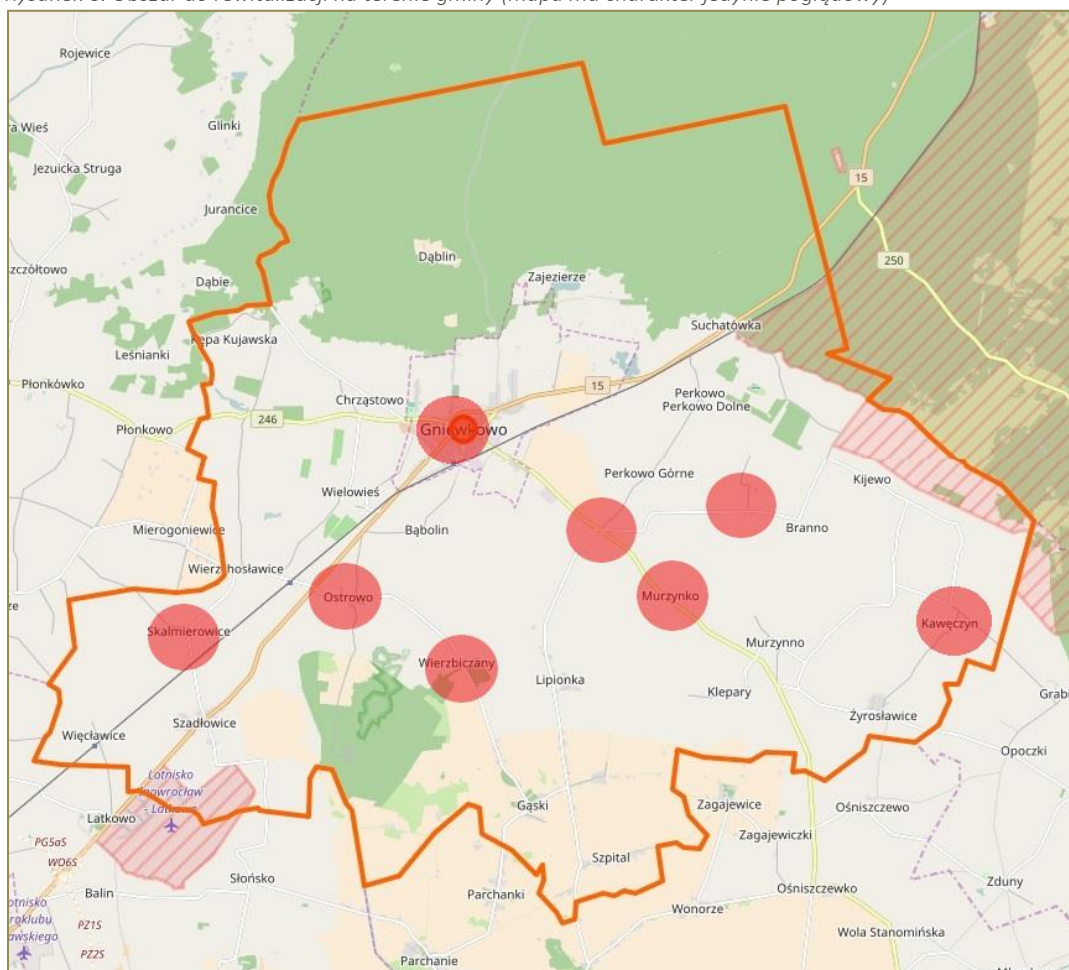

Źródło: Opracowanie własne; www.openstreetmap.org

Obszary miejskie i wiejskiej

Na poniższej mapie zaznaczono wszystkie obszary wybrane do rewitalizacji na terenie gminy.

Rysunek 6. Obszar do rewitalizacji na terenie gminy (mapa ma charakter jedynie poglądowy)

Źródło: Opracowanie własne; www.openstreetmap.org

Obszar wyznaczony do rewitalizacji nie przekracza łącznie 20% powierzchni gminy i 30% jej ludności.

7. Charakterystyka obszarów rewitalizacji

Obszary wiejskie

Analiza wskaźnikowa wykazała, że na terenie siedmiu sołectw, tj. Kawęczyn, Lipie, Markowo, Murzynko, Ostrowo, Skalmierowice i Wierzbiczany występuje kumulacja negatywnych zjawisk społecznych.

W poniższej tabeli zaprezentowane zostały dane, przedstawiające szerszą charakterystykę obszaru rewitalizacji. Wskaźniki zostały przeliczone na 1000 mieszkańców, natomiast kolorem czerwonym oznaczono wartości, które przekraczają średnią dla gminy (zabytki, bójki, pobicia, rozboje, ubóstwo, kradzieże pojazdów, przemoc domowa, bezradność, alkoholizm, niepełnosprawność, bezrobotni ogółem, długotrwale bezrobotni, bezrobotni poniżej 25 r.ż., bezrobotni powyżej 50 r.ż., bezrobotni bez średniego wykształcenia, bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych).

Zebrane informacje pozwoliły na pogłębioną analizę zjawisk kryzysowych występujących w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej.

Tabela 33. Szczegółowa analiza obszaru rewitalizacji

Nazwa	Wskaźniki ¹³																
	Podmioty gospodarcze	Zabytki	Bójki, pobicia, rozboje	Ubóstwo	Kradzieże pojazdów	Przemoc domowa	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	Alkoholizm	Niepełnosprawność	Bezrobotni ogółem	Długotrwale bezrobotni	Bezrobotni poniżej 25 r.ż.	Bezrobotni powyżej 50 r.ż.	Bezrobotni bez średniego wykształcenia	Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	Organizacje pozarządowe	Ilość wyrobów azbestowych
Kawęczyn	0,006	0,005	0,000	0,027	0,000	0,000	0,023	0,000	0,006	0,012	0,005	0,002	0,004	0,008	0,002	0,000	280964
Lipie	0,012	0,010	0,000	0,079	0,001	0,000	0,000	0,000	0,037	0,052	0,036	0,009	0,01	0,04	0,019	0,000	124806
Murzynko	0,012	0,004	0,001	0,002	0,000	0,001	0,002	0,000	0,012	0,008	0,005	0,002	0,002	0,006	0,003	0,001	148236
Markowo	0,008	0,012	0,001	0,060	0,000	0,000	0,034	0,000	0,031	0,026	0,02	0,003	0,005	0,022	0,014	0,000	1331
Ostrowo	0,007	0,007	0,000	0,006	0,001	0,000	0,003	0,000	0,006	0,009	0,004	0,002	0,003	0,007	0,004	0,000	156739
Skalmierowice	0,007	0,002	0,001	0,026	0,002	0,001	0,007	0,001	0,018	0,025	0,016	0,006	0,003	0,022	0,015	0,000	7953
Wierzbiczany	0,011	0,007	0,000	0,042	0,001	0,000	0,011	0,000	0,023	0,055	0,024	0,012	0,013	0,041	0,023	0,001	128491
Średnia dla gminy	0,034	0,010	0,0005	0,041	0,002	0,0003	0,012	0,0003	0,024	0,042	0,024	0,007	0,009	0,029	0,017	0,001	173219

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

¹³ Wskaźniki zostały przeliczone na 1000 ludności.

Spośród problemów społecznych na obszarach rewitalizacji zidentyfikowano występowanie: ubóstwa, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizmu, niepełnosprawności, bezrobocia i przestępczości. Do problemów gospodarczych zaliczyć należy niski poziom przedsiębiorczości mierzony liczbą funkcjonujących podmiotów gospodarczych. Analiza środowiskowa dotyczyła ilości wyrobów azbestowych na budynkach mieszkalnych, natomiast sfera przestrzenno-funkcjonalna została zmierzona za pomocą liczby zabytków.

Poniższy opis koncentruje się na zagadnieniach, które przyjmują na danym obszarze cechy kryzysowe. Pominęto zagadnienia nieistotne dla procesu rewitalizacji.

Kawęczyn

Na terenie sołectwa odnotowano wysoki odsetek osób bezradnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Oznacza to, że wiele rodzin zamieszkujących Kawęczyn ma problemy w tym zakresie. Ponadto, w miejscowości nie funkcjonuje żadna organizacja pozarządowa.

W sferze gospodarczej zidentyfikowano problem związany z małą liczbą podmiotów gospodarczych. Analiza środowiskowa wykazała, że na terenie Kawęczyna znajduje się znaczna liczba wyrobów azbestowych w budynkach mieszkalnych, szkodliwych dla zdrowia i życia mieszkańców.

Lipie

W miejscowości Lipie na 13 analizowanych wskaźników, ponad połowa przyjmuje wartość powyżej średniej. Na terenie sołectwa znaczna liczba osób dotknięta jest problemem ubóstwa. Również wysoki odsetek mieszkańców boryka się z problemem niepełnosprawności.

Warto zaznaczyć, że w miejscowości Lipie wartości dotyczące osób pozostających bez pracy przekraczają średnią dla gminy. Stosunkowo wysoki odsetek stanowią długotrwale bezrobotni oraz bez średniego wykształcenia. Nieco niższy wskaźnik, jednak przekraczający wartość średnią dla gminy, odnotowano w przypadku bezrobotnych poniżej 25 i powyżej 50 roku życia oraz bez kwalifikacji zawodowych. Na terenie sołectwa nie funkcjonuje żadna organizacja pozarządowa.

Istotnym problemem jest również niedostateczna liczba podmiotów gospodarczych, która skutkuje podejmowaniem pracy poza obszarem zamieszkania.

Ponadto, w sferze przestrzenno-funkcjonalnej odnotowano nieznaczną liczbę zabytków, co wskazuje na niską atrakcyjność terenów pod względem turystycznym.

Murzynko

W miejscowości Murzynko odnotowano wyższy poziom przestępczości niż średnia dla gminy w tym zakresie. Dane uzyskane z Policji wskazują na znaczny odsetek przestępstw związanych z bójkami, pobiciami, rozbojami oraz przemocą domową.

W przypadku liczby funkcjonujących podmiotów gospodarczych odnotowano wartość nieprzekraczającą średnią dla gminy. Analizowany wskaźnik podkreśla potrzebę zmian w sferze gospodarczej.

Markowo

Z dostępnych danych wynika, że do głównych problemów lokalnej społeczności zaliczyć należy: ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i niepełnosprawność. Ich występowanie oznacza wykluczenie z życia społecznego wielu mieszkańców. Do niskiego kapitału społecznego przyczynia się również brak organizacji pozarządowych. Wartość powyżej średniej dla gminy, odnotowano także w przypadku przestępstw związanych z bójkami, pobiciami i rozbojami.

Analiza wskaźnikowa wykazała, że zjawiska kryzowe występują również w sferze gospodarczej (niska stymulacja przedsiębiorczości) oraz przestrzenno-funkcjonalnej (niedostateczna liczba zabytków, zmniejszająca atrakcyjność turystyczną regionu).

Ostrowo

Na terenie Ostrowa nie funkcjonują żadne organizacje pozarządowe. Skutkować to może pogłębiającym się zjawiskiem wykluczenia społecznego, a także niskim poziomem kapitału społecznego. Innym, zidentyfikowanym problemem, jest mała liczba podmiotów gospodarczych, obniżająca zasoby ekonomiczne regionu.

Skalmierowice

W sferze społecznej znaczny odsetek osób zamieszkujący Skalmierowice uzależniona jest od alkoholu. Wskaźniki będące powyżej średniej dla gminy, wskazują również na wysoki poziom przestępczości. Zachowania niezgodne z prawem dotyczyły głównie bójek, pobić, rozbić oraz przemocy domowej. W Skalmierowicach nie funkcjonuje żadna organizacja pozarządowa.

Zjawiska kryzysowe, zidentyfikowane w sferze gospodarczej, wskazują na małą liczbę podmiotów gospodarczych. Skutkuje to potrzebą szukania pracy poza miejscem zamieszkania.

Wierzbiczany

W Wierzbiczanych stosunkowo wysoki odsetek mieszkańców pozostaje bez zatrudnienia. Dane wskaźnikowe wskazują, że wszystkie wartości w strukturze bezrobotnych przekraczają średnią dla gminy. Wysoki udział stanowią osoby bez średniego wykształcenia. Kolejno są to osoby bez kwalifikacji zawodowych, poniżej 25 oraz powyżej 50 roku życia. Ponadto, istotnym problemem społecznym występującym na terenie sołectwa, jest wysoki odsetek osób ubogich i niedostateczna działalność organizacji pozarządowych. Na terenie jednostki odnotowano również małą liczbę podmiotów gospodarczych.

Obszary miejskie

W poniższej tabeli zaprezentowane zostały dane przedstawiające szczegółową charakterystykę obszaru rewitalizacji w mieście Gniewkowo. Wskaźniki zostały przeliczone na 1000 mieszkańców. Kolorem czerwonym oznaczono te, które przyjmują wartości mniej korzystne od średniej dla miasta (zabytki, bójki, pobicia, rozboje, ubóstwo, kradzieże pojazdów, bezradność, alkoholizm, niepełnosprawność, bezrobotni ogółem, długotrwale bezrobotni, bezrobotni poniżej 25 r.ż., bezrobotni powyżej 50 r.ż., bezrobotni bez średniego wykształcenia, bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych).

Zebrane informacje pozwoliły na pogłębioną analizę zjawisk kryzysowych występujących w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej.

Tabela 34 Szczegółowa analiza obszaru rewitalizacji-obszar miasta

Nazwa	Wskaźniki ¹⁴															
	Podmioty gospodarcze	Zabytki	Bójki, pobicia, rozboje	Ubóstwo	Kradzieże pojazdów	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	Alkoholizm	Niepełnosprawność	Bezrobotni ogółem	Długotrwale bezrobotni	Bezrobotni poniżej 25 r.ż.	Bezrobotni powyżej 50 r.ż.	Bezrobotni bez średniego wykształcenia	Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	Organizacje pozarządowe	Azbest
obszar rewitalizacji	0,152	0,061	0,002	0,22	0,003	0,041	0,004	0,108	0,157	0,108	0,019	0,035	0,113	0,074	0,006	74296
średnia dla miasta	0,0104	0,002	0,0001	0,008	0,0005	0,002	0,0001	0,0044	0,009	0,005	0,0013	0,002	0,006	0,004	0,002	9546

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

¹⁴ Wskaźniki zostały przeliczone na 1000 ludności.

Wybrany obszar rewitalizacji na terenie miasta cechuje się występowaniem znacznej liczby zjawisk kryzysowych. Na 16 analizowanych wskaźników, aż 13 przekracza średnią dla miasta.

W sferze społecznej do problemów zaliczyć należy ubóstwo. Ulice Dworcowa, Gerharda Pająkowskiego, Jana III Sobieskiego i Rynek zamieszkuje najwyższy odsetek osób ubogich. Do kolejnych z nich zaliczyć należy alkoholizm i niepełnosprawność. Mieszkańcy ulic Gerharda Pająkowskiego, Kościelnej, Jana III Sobieskiego i Rynku dotknięci są tymi problemami znacznie częściej niż ludność zamieszkująca pozostałe jednostki. Następnie wysoka liczba osób zamieszkująca obszar rewitalizacji cechuje się bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Szczególnie mieszkańcy ulic Gerharda Pająkowskiego, Jana III Sobieskiego i Rynku są niezdolni do wychowania i opieki nad dziećmi.

Istotnym problemem, dla rozwoju regionu pod względem społecznym i ekonomicznym, jest wysoki odsetek mieszkańców pozostających bez pracy. W strukturze bezrobotnych, wskaźniki, które zdecydowanie przekraczają średnią wartość dla miasta, dotyczą osób bez średniego wykształcenia. Kolejno są to mieszkańcy długotrwale pozostające bez pracy oraz bez kwalifikacji zawodowych. Stosunkowo wysoki odsetek stanowią również bezrobotni poniżej 25 i powyżej 50 roku życia. Najwięcej osób pozostających bez pracy mieszka przy ulicach: Dworcowej, Gerharda Pająkowskiego, Jana III Sobieskiego i Rynek.

Analiza sfery społecznej wskazała na występowanie problemów związanych z marazmem społecznym, bezradnością życiową, niechęcią do podjęcia pracy i uczestnictwa w życiu publicznym. Kumulacja negatywnych zjawisk społecznych oraz braku podjęcia działań naprawczych może w przyszłości doprowadzić do ograniczenia lub całkowitego wykluczenia osób zamieszkujących wskazany obszar.

Na terenie rewitalizacji występuje również problem w zakresie sfery przestrzenno-funkcjonalnej. Znaczna liczba zabytków w złym stanie technicznym wiąże się z większymi nakładami finansowymi, które z kolei zmniejszają wydatki na poprawę infrastruktury pozostałych obiektów. Jednak działania mające na celu poprawę estetyki miasta poprzez przywrócenie jego ładu urbanistycznego, przyczynić się może do ożywienia społeczno-ekonomicznego centralnej części miasta. Poprawa wizerunku miasta spowoduje stworzenie przestrzeni przyjaznej dla mieszkańców, a także pozwoli na rozwój branży turystycznej, tak istotnej dla miasta i gminy Gniewkowo.

Ostatnim z występujących problemów jest duża ilość azbestu. Na obszarze rewitalizacji ilość wyrobów azbestowych przekracza średnią dla miasta. Wysoki poziom degradacji środowiska negatywnie wpływa na zdrowie i życie mieszkańców, nie tylko obszaru rewitalizacji, ale również całej lokalnej społeczności. Działania rewitalizacyjne powinny objąć również sferę środowiskową, dzięki której poprawi się jakość życia w mieście i gminie Gniewkowo.

Podsumowanie

Przeprowadzona analiza wskazuje, że na obszarach rewitalizacji występuje kumulacja negatywnych zjawisk społecznych. Przede wszystkim zidentyfikowano problemy w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej. Na problemy w sferze infrastruktury społecznej wskazywali również mieszkańcy, którzy uczestniczyli w konsultacjach społecznych. Według nich na terenach wiejskich działania powinny koncentrować się na aktywizacji lokalnej społeczności i obejmować miejsca spotkań integracji mieszkańców (stworzenie i rozbudowę infrastruktury do tego służącej): *tworzenie infrastruktury, która pomaga teraz tym ludziom wyjść z domu, dojść do tych przestrzeni, skorzystać z tej przestrzeni, ale ta przestrzeń musi być blisko domu, nie daleko, blisko domu.*

Mieszkańcy wskazali, że działania w zakresie rewitalizacji powinny przyczynić się do stworzenia infrastruktury społecznej, przede wszystkim na terenach wiejskich, gdzie brakuje miejsc spotkań i integracji społeczności lokalnej. W tym zakresie postulowano za modernizacją parków wiejskich o wysokim potencjale turystyczno-rekreacyjnym, których obecny stan nie pozwala na aktywne korzystanie z nich. Wyrazili również potrzebę organizowania programów aktywizujących, pomagających zmagać się z problemami społecznymi oraz bezrobociem, a także budowę ścieżek rowerowych łączących poszczególne miejscowości.

W przypadku problemów na terenie miasta mieszkańcy sygnalizowali niewystarczającą współpracę organizacji pozarządowych. Liczba organizowanych wydarzeń integrujących lokalną społeczność wskazuje na niewystarczające działania w tym zakresie. Uczestnicy widzą potrzebę powołania stowarzyszenia, które odpowiadałoby na potrzeby i oczekiwania kulturalno-rozrywkowe lokalnej społeczności. Zauważają również, że w Gniewkowie brakuje liderów społecznych, którzy mogliby aktywizować i integrować społeczność. W tym zakresie

postulowano za organizacją szkoleń dla osób, które wykazują się wysokim potencjałem do bycia liderem i przedstawicielem wszystkich mieszkańców miasta.

Analiza wskaźnikowa i konsultacje społeczne potwierdzają, że celem rewitalizacji powinno być przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej.

8. Spis rysunków, tabel i wykresów

Rysunki

Rysunek 1. Położenie Gminy Gniewkowo na tle województwa kujawsko-pomorskiego	13
Rysunek 2. Miejscowości Gminy Gniewkowo	14
Rysunek 3. Orientacyjna lokalizacja Gminy Gniewkowo w podziale fizycznogeograficznym Polski	15
Rysunek 4. Obszary rewitalizacji na terenach wiejskich (mapa ma charakter jedynie poglądowy)	94
Rysunek 5. Obszar do rewitalizacji na terenie miasta (mapa ma charakter jedynie poglądowy)	97
Rysunek 6. Obszar do rewitalizacji na terenie gminy (mapa ma charakter jedynie poglądowy)	98

Tabele

Tabela 1. Struktura użytkowania gruntów na terenie Gminy Gniewkowo.....	20
Tabela 2. Podmioty gospodarki narodowej według sektorów własnościowych w Gminie Gniewkowo w latach 2010- 2015 roku.....	29
Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Gniewkowo w latach 2010-2014	38
Tabela 4. Wyposażenie mieszkań w instalacje sanitarno-bytowe na terenie Gminy Gniewkowo	38
Tabela 5. Dane statystyczne na temat oświaty i edukacji w Gminie Gniewkowo w latach 2010-2015	40
Tabela 6. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Bąbolin.....	68
Tabela 7. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Gąski	69
Tabela 8. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Godzięba.....	70
Tabela 9. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Kaczkowo....	70
Tabela 10. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Klepary.....	71
Tabela 11. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Kawęczyn..	71
Tabela 12. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Kijewo	72
Tabela 13. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Lipie	72

Tabela 14. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Markowo ...	73
Tabela 15. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Murzynko .	73
Tabela 16. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Murzynno .	74
Tabela 17. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Ostrowo....	74
Tabela 18. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Perkowo ...	75
Tabela 19. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Skalmierowice.....	75
Tabela 20. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Suchatówka	76
Tabela 21. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Szadłowice	76
Tabela 22. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Szpital	77
Tabela 23. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Wielowieś.	77
Tabela 24. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Wierzbiczany	78
Tabela 25. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Wierzchosławice.....	78
Tabela 26. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Więclawice	79
Tabela 27. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Zajezerze .	79
Tabela 28. Wskaźniki dotyczące występowania zjawisk kryzysowych w sołectwie Żyrostawice	80
Tabela 29. Zestawienie kluczowych wskaźników w analizie obszarów kryzysowych w mieście Gniewkowo	82
Tabela 30. Wskaźniki dla obszarów zdegradowanych na terenach wiejskich.....	84
Tabela 31. Wyniki zbiorcze wskaźników, przedstawiające obszary zdegradowane na terenie miasta.....	86
Tabela 32. Wyliczenia jednostek do obszaru rewitalizacji	95
Tabela 33. Szczegółowa analiza obszaru rewitalizacji	100
Tabela 34 Szczegółowa analiza obszaru rewitalizacji-obszar miasta	104

Wykresy

Wykres 1. Zmiany struktury użytkowania terenów Gminy Gniewkowo w latach 2010-2014...	21
--	----

Wykres 2. Liczba ludności Gminy Gniewkowo w latach 2010-2015	22
Wykres 3. Piramida wieku mieszkańców Gminy Gniewkowo w 2015	23
Wykres 4. Udział osób wg ekonomicznych grup wieku w stosunku ogólnej liczby ludności w Gminie Gniewkowo	24
Wykres 5. Przyrost naturalny na terenie Gminy Gniewkowo w latach 2010-2015	24
Wykres 6. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na terenie Gminy Gniewkowo w latach 2010-2015	25
Wykres 7. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na terenie Gminy Gniewkowo w latach 2010-2015	26
Wykres 8. Struktura gospodarstw rolnych na terenie Gminy Gniewkowo w 2010 r.	30
Wykres 9. Liczba pracujących ogółem wg płci na terenie Gminy Gniewkowo w latach 2010-2014	31
Wykres 10. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na terenie Gminy Gniewkowo w latach 2010-2015	32
Wykres 11. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminy Gniewkowo w latach 2010-2015	32
Wykres 12. Długość czynnej sieci wodociągowej i liczba przyłączy na terenie Gminy Gniewkowo w latach 2010-2015	35
Wykres 13. Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności Gminy Gniewkowo w latach 2010-2014	35
Wykres 14. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej i liczba przyłączy na terenie Gminy Gniewkowo w latach 2010-2015	36
Wykres 15. Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w % ogółu ludności Gminy Gniewkowo w latach 2010-2014	36
Wykres 16. Długość czynnej sieci gazowej w latach 2010-2014 na terenie Gminy Gniewkowo	37
Wykres 17. Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności Gminy Gniewkowo w latach 2010-2014	37
Wykres 18. Liczba gospodarstw domowych oraz osób korzystających z pomocy społecznej na terenie Gminy Gniewkowo w latach 2010-2014	42